

KLIDOVÉ ÚZEMÍ

tetřívka obecného, jeřába popelavého a perlorodky říční

Autoři:

Ing. Martin Starý (editor)

Ing. Jan Mokrý

Dr. Elisa Belotti Ph.D.

RNDr. Luděk Bufka

Mgr. Pavel Hubený

Ing. Miroslav Černý

Aleš Vondrka, DiS

Ing. Eva Zelenková

RNDr. Ivana Bufková Ph.D.

Ing. Pavel Bečka

Mgr. Josef Štemberk, Ph.D.

Návrh Klidového území NPŠ, cest a tras navržených k vyhrazení v klidových územích
připravený pro jednání o dohodě Rady NPŠ dle § 20 odst. 3 ZOPK

Vimperk, 2024

Obsah:

1. Metodický postup	5
2. Citlivé ekosystémy a jejich složky.....	7
Prameniště, rašeliniště, vrchoviště	7
Reliktní bory (hrany skal a kaňonů).....	7
Ledovcové kary.....	8
Tetřev hlušec	8
Tetřívěk obecný.....	8
Jeřáb popelavý	9
Sokol stěhovavý.....	9
Perlorodka říční.....	9
Šídlatka ostnovýtrusná	9
Rys ostrovid	10
3. Podklady pro vymezení klidových území	11
Šumavská rašeliniště	11
Tetřev hlušec	11
Tetřívěk obecný.....	12
Jeřáb popelavý	12
Sokol stěhovavý.....	12
Perlorodka říční	12
Šídlatka ostnovýtrusná	12
Rys ostrovid	13
4. Analýza návštěvnosti Národního parku Šumava.....	14
Socioekonomický monitoring (SEM).....	15
Časové rozložení návštěvnosti	16
Prostorové rozložení návštěvnosti.....	17
Intenzita návštěvnosti.....	23
Příklad předpokládané hodnoty rušení v území navrženém za klidové pro tetřeva hlušce	25
Nové ohrožení rušením.....	28
Oblasti navržené za klidové území a potenciální tlak odvozený z návštěvnosti nejbližších turistických tras	29
5. Návštěvnícký management Národního parku Bavorský les.....	32
Koncept cest.....	32
Pravidla vstupu	32
Značení nových turistických tras	33

Další německá chráněná území.....	33
6. Charakteristika stávajících a nově vyhrazených cest	35
Stávající trasy.....	35
Nově vyhrazené trasy.....	35
Podél Vltavy mezi Soumarským mostem a Novou Pecí.....	35
7. Podrobné zdůvodnění citlivosti tetřívka, jeřába a perlorodky	36
Tetřívek obecný.....	36
Velikost populace a rozšíření na české straně Šumavy	36
Potrava	36
Hnízdění	37
Negativní antropogenní vlivy	38
Změny biotopu a struktury krajiny	38
Rušení.....	38
Urbanizace, hluková a světelná zátěž	39
Lov	39
Predace	39
Jeřáb popelavý	40
Perlorodka říční.....	41
8. Popis jednotlivých segmentů klidových území	42
D1 Vysoké Lávky.....	42
D2 Jezerní slať	43
D3 Vydří most.....	44
D4 Knížecí Pláně	45
D5 Chalupská slať.....	46
D6 Nový Svět	47
D7 Stráženská slať	48
D8 Cazov.....	49
D9 Spálený luh	50
D10 Nové Údolí	51
D11 Dobrá	52
D12 Teplá Vltava a Vltava	53
D13 Vltavský luh.....	54
D 14 Pěkná - Záhvzdí.....	55
D15 Želnavský luh - rozlitiny	56
D16 Starý potok	56

9. Přílohy(mapové přílohy s návrhem klidových území včetně návrhu vyhrazených cest a tras jsou vystaveny na geoportálu Správa NP Šumava na adrese www.npsumava.cz)	57
A) Tabulka ploch jednotlivých segmentů klidových území	57
B) Tabulka hlavních důvodů hodnocení citlivosti na rušení	59
C) Tabulka míry rizikovosti rušení.....	61
D) Tabulka s návrhem omezení přístupnosti	63
E) Tabulka s charakteristikou stávajících vyhrazených tras (v rámci navržených klidových území)	65
F) Použitá odborná literatura	69
G) Intenzita návštěvnosti NP Šumava na základě dotazování návštěvníků v rámci projektu SEM	74
H) Intenzita přeshraniční návštěvnosti na základě dotazování v rámci projektu SEM	75
I) Intenzita návštěvnosti na základě Heatmap Strava.com	76
J) Mapa klidových území NP Bavorský les	77
K) Habitatový model tetřeva hlušce	78
L) Habitatový model tetřívka obecného.....	79
M)Habitatový model rysa ostrovida	80
N) Přehledová mapa klidových území NP Šumava.....	81
O) Informace o existenci tras dostupnosti pro IZS – nevyhrazené cesty (IZS mimo vyhrazené cesty a trasy)	85

1. Metodický postup

Zákon o ochraně přírody a krajiny definuje klidové území národního parku jako:

„území s omezeným pohybem osob z důvodu umožnění nerušeného vývoje ekosystémů nebo jejich složek, které jsou citlivé na nadměrný pohyb osob a zranitelné vlivem rušivých vlivů s ním spojených“ (§ 17 zákona č. 114/1992 Sb. v platném znění).

Při přípravě návrhu klidového území Národního parku Šumava jsme postupovali dle metodického pokynu sekce ochrany přírody a krajiny MŽP k vymezování, navrhování a schvalování klidových území národních parků ČR, který byl publikován ve věstníku Ministerstva životního prostředí č.j. MZP/2018/130/403 a nabyl účinnosti dnem 15. 5. 2018.

Vycházeli jsme z vymezení a stavu ekosystémů a jejich složek (vybraných druhů), které jsou citlivé na nadměrnou návštěvnost. Ty jsme konfrontovali s analýzou návštěvnosti území Národního parku Šumava stejně jako s mírou návštěvnosti způsobenou zaměstnanci národního parku. Zároveň jsme ale při konstrukci těchto území důsledně dbali na princip subsidiarity a minimalizace zásahu do článkem 14 Listiny základních práv a svobod ústavně zaručené svobody pohybu, jejíž omezení je podle odst. 3 tohoto článku Listiny možné jen, jestliže je to nevyhnutelné na vymezených územích z důvodu ochrany přírody. U každého klidového území jsme důsledně vážili míru vymahatelnosti navržené regulace a zároveň příčinnou souvislost mezi neexistencí regulace návštěvnosti a neumožnění nerušeného vývoje daného citlivého ekosystému či jeho složky. Výsledný tvar jednotlivých segmentů klidového území je navržen tak, aby při minimálním zásahu do práv veřejnosti umožnil nerušený vývoj na návštěvnost citlivých složek ekosystémů.

Výsledné klidové území je tak z pohledu všech vyjmenovaných citlivých ekosystémů a složek minimální úrovní pro zachování jejich nerušeného vývoje. V přírodně optimálních podmínkách by bez vážení dalších výše popsanych kritérií byl výsledný návrh území větší.

Jako podkladové materiály pro vymezení klidových území jsme použili zejména:

- aktuální vrstvu mapování biotopů sítě Natura 2000 v rámci Evropsky významné lokality Šumava (dále jen EVL);
- vymezení Ptačí oblasti Šumava (dále jen PO) a zásady ochrany a managementu předmětných / kritériových druhů (Nařízení vlády č. 681 Sb./2004, SDO o EVL Šumava...);
- nálezovou databázi ochrany přírody AOPK ČR (NDOP);
- dostupné modely vhodnosti a využívání prostředí citlivých složek na Šumavě (habitatové modely pro rysa ostrovida, tetřeva hlušce, tetřívka obecného, habitatový model zpracovaný pro celou česko-bavorsko-rakouskou rysí populaci 2015);

- výsledky analýz habitatových nároků rysa zpracované a publikované na základě dat z telemetrického sledování v česko-bavorském pomezí, ale i v různých jiných částech Evropy;
- síť turistických tras a cestní síť;
- hodnocení návštěvnosti v území (dlouhodobé sledování Informační a strážní služby Správy NP Šumava, data z automatických sčítadel návštěvnosti, veřejně dostupné mapy o vstupech a intenzitách využívání tras – např. Heatmap serveru strava.com);
- výsledky monitoringu citlivých složek ekosystémů.

Další odborné materiály, studie apod., které byly použity k vymezení KÚ jsou uvedeny dále v příslušných kapitolách a souhrnně v příloze 9F.

Výsledná klidová území vznikla analýzou stavu jednotlivých citlivých ekosystémů a jejich složek v závislosti na současné úrovni návštěvnosti území Národního parku Šumava.

Z důvodu zohlednění specifických nároků citlivých ekosystémů a složek ekosystémů či skupin těchto složek jsme se rozhodli vylišit následující klidové území. Každé klidové území bylo vylišeno tak, aby zajistilo nerušený vývoj citlivých složek ekosystémů nebo jejich skupin, které mají podobné specifické nároky na regulaci návštěvnosti. Každé klidové území je tak dále členěno do segmentů, které jsou popsány níže. Každý segment je podrobně popsán jak z hlediska výskytu citlivých složek ekosystémů, tak zároveň z hlediska zjištěné intenzity návštěvnosti – viz kap. 8.

Pro území Národního parku Šumava bylo vylišeno následující klidové území:

- A) Klidové území šumavských rašelinišť
- B) Klidové území tetřeva hlušce
- C) Klidové území tetřeva hlušce pro oblast Trojmezí a Smrčiny
- D) Klidové území tetřívka obecného, jeřába popelavého a perlorodky říční
- E) Klidové území sokola stěhovavého
- F) Klidové území šídlatky ostnovýtrusné
- G) Klidové území rysa ostrovida

2. Citlivé ekosystémy a jejich složky

Prameniště, rašeliniště, vrchoviště

Tyto biotopy jsou citlivé na sešlap od úrovně jedince/měsíc včetně. Vícenásobné sešlapy způsobují rozbahnění koridorů, rozložení vegetačního krytu. Při dlouhodobém rozbahnění koridoru se tento rozšiřuje vyhledáváním stále méně zabahněných míst.

Tento typ poškození vede k potlačení a ústupu rašelintvorné vegetace (především rašelínů a šáchorovitých druhů rostlin), které přímo vytváří rašelinný substrát a budují rašeliniště jako biotop, který je předmětem ochrany. Dále toto poškození generuje vyschnutí části rašelinného substrátu, podporuje půdní erozi, rozplavení a vymletí rašelinného substrátu v liniovém koridoru a snížení hladiny podzemní vody. Veškeré tyto změny otevírají cestu nerašelinným druhům, které biotop rašeliniště nebudují a naopak původní rašelintvorné druhy nahrazují. Popisovaný proces není jednorázový, ale postupem času díky mezidruhovým vazbám a vazbám druh-stanoviště nadále pokračuje a stupňuje se (nerašelinné druhy netvoří rašelinu, ale naopak zvýší její rozklad, to vede k uvolnění živin, což usnadní další nástup nerašelinných druhů a větší potlačení původních druhů rašelintvorných). Tím se stupňují degradační změny kvalitativně i kvantitativně. Zvětšuje se poškozená plocha. Dále tento typ poškození může přímo způsobovat poškození či likvidaci lokálních populací zvláště chráněných druhů rostlin (rosnatka anglická, kyhanka sivolistá, korálce trojklanná, klikva bahenní, bradáček srdčitý, prstnatec májový, prstnatec májový rašelinný, prstnatec Traunsteinerův, tolije bahenní, apod.).

7110* Aktivní vrchoviště – prioritní stanoviště, stanoviště je zde zastoupeno biotopy R3.1 Otevřená vrchoviště a R3.3 Vrchovištní šlenky.

7140 Přechodová rašeliniště a třasoviště (stanoviště je zde zastoupeno biotopy R2.2 Nevápnitá mechová slatiniště a R2.3 Přechodová rašeliniště; biotop M1.6 nebyl pro vymezení Klidového území šumavských rašelinišť vzat v úvahu – v rámci území NPŠ se vyskytuje pouze ve dvou plochách, které jsou součástí klidového území pro tetřívka obecného, jeřába popelavého a perlorodku říční.

91D0* Rašelinný les – prioritní stanoviště, stanoviště je zde zastoupeno biotopy L9.2A Rašelinné smrčiny, R3.2 Vrchoviště s klečí (*Pinus mugo*), L10.4 Blatkové bory, L10.2 Rašelinné brusnicové bory a L10.1 Rašelinné březiny.

Luční prameniště bez tvorby pěnvců (R1.2.) a lesní prameniště bez tvorby pěnvců (R1.4.)

Reliktní bory (hrany skal a kaňonů)

Tyto biotopy jsou citlivé na sešlap od úrovně jedinci/den včetně. Vícenásobné sešlapy způsobují rozbití mechových či vegetačních mělkých polštářů. Při dlouhodobém rozbití koridoru na nestabilní suti se tento rozšiřuje vyhledáváním stále méně labilních míst. Hrozí ztráta mělkého půdního krytu, ztráta lišejníkového a mechového patra, druhotně pak poškození kořenů a kořenových náběhů dřevin a postupné odumírání dřevin.

Ledovcové kary

Tyto biotopy jsou citlivé na sešlap od úrovně jedinci/měsíc včetně. Vícenásobné sešlapy způsobují pohyby sutí, rozbití mechových či vegetačních mělkých polštářů. Při dlouhodobém rozbití koridoru na nestabilní suti se tento rozšiřuje vyhledáváním stále méně labilních míst. Poškození vegetačního krytu generuje snížení úrovně půdní vody, zvýšení eroze, ztráty na zvláště chráněných druzích soustředěných do úseků zraňovaných v zimním období (ve vegetační době stabilních) jako jsou sněhová výležiska či lavinové dráhy. Extrémně citlivé jsou skalní pole se sítinou trojklannou, vrbou velkolistou apod.

Tetřev hlušec

Tetřev hlušec je druh s prokazatelně zvýšenou citlivostí na rušení lidmi a psy. Optimálním biotopem jsou mezernaté až výrazně rozvolněné staré smrkové lesy s většími mezerami až bezlesými plochami. V literatuře byl popsán vliv turistiky na výši stresových hormonů prokazatelně do vzdálenosti 500 m od zdroje rušení zimních volnočasových aktivit (Thiel 2008). Citlivost druhu se mění s roční sezónou a typem rušení. Druh je navíc mobilní a v různých obdobích roku preferuje různé lokality. Citlivost lze dovodit pro celé období roku (tok, sezení na vejcích, vyvádění kuřat, sběr potravy, zejména bobulovin, zimování). V rámci období toku, hnízdění, vyvádění mláďat a zimování je tetřev hlušec citlivý na rušení návštěvností od úrovně jedinců/měsíc včetně. Mimo toto období se ptáci často soustředí na lokality s vysokou koncentrací plodících brusnicovitých keříčků, i to je důležité pro dostatečné zásobení jejich organismů cukry. V tomto období, tedy cca od 15.7. do 15.11., je tetřev hlušec citlivý na rušení od intenzity jedinci/den včetně. Každé nové zpřístupňování jádrového území s výskytem tetřeva hlušce pro veřejnost bylo hodnoceno v procesu EIA jako významně negativní (-2).

Cílem bylo vymezit ucelené území, ve kterém se vyskytuje nejkompaktnější část populace tetřeva hlušce s minimálním rušením, území je tvořeno optimálními hnízdními i potravními biotopy. V tomto území tetřev prokazatelně hnízdí i zimuje, což dokládají opakovaná pozorování a nálezy pobyťových znaků. Území zahrnuje optimální hnízdní a potravní prostory. V tomto území je nezbytné zajistit dostatečně velký prostor bez rušení nebo prostor, ve kterém bude případné rušení limitováno na období i území, které nemůže mít fatální vliv na schopnost reprodukce a přežívání populace. Rušení jedinců druhu je zakázáno ZOPK, § 50, odst. 1) a 2). K rušení může docházet úmyslně vyhledáváním jedinců tetřeva pro pozorování, fotografování apod. či neúmyslně volným pohybem člověka lesním porostem nebo po lesní cestě či pěšině.

Tetřívek obecný

Tetřívek obecný je druh s prokazatelně zvýšenou citlivostí na rušení lidmi a psy. Obývá spíše mozaikovitou krajinu s velkými plochami bezlesí, s porosty křovin a skupinami vzrostlých stromů, zejména pionýrských dřevin (břízy, osiky, borovice apod.). Tokaniště se soustředí do kosených luk na okraji velkých ploch sukcesních porostů s rašeliništi. Oblast tokaniště a navazujících mokřadů obývá druh po celý rok. Citlivost druhu se mění s roční sezónou a typem rušení. Druh je navíc mobilní a v různých obdobích roku preferuje různé lokality. Citlivost lze dovodit pro celé období roku tj. tok, sezení na vejcích, vyvádění kuřat, sběr potravy, zejména bobulovin, zimování. V rámci období toku, hnízdění, vyvádění mláďat

a zimování je citlivý na rušení od úrovně návštěvnosti jedinců/měsíc včetně. Mimo toto období je citlivý na rušení od úrovně rušení jedinci/den včetně.

Jeřáb popelavý

Tento pták obývá zejména rozsáhlejší rašeliniště porostlé borovicí klečí s bezlesými místy. Za vhodné prostředí lze považovat mozaikovou krajinu s velkými plochami bezlesí, s porosty křovin a skupinami vzrostlých stromů, zejména pionýrských dřevin (břízy, osiky, borovice apod.) Citlivý je v době toku, hnízdění a vyvádění mláďat (1. 3. -31. 7.) na rušení od jedinců/měsíc včetně.

Hnízdiště jeřábů popelavých vyžadují přísnou ochranu – zamezit sukcesi v přirozených hnízdištích, zamezit redukci litorálu u rybníků a zajištění stálosti vodní hladiny po dobu hnízdění. Předpokladem úspěšného hnízdění je klid v době inkubace. Rušení v něm způsobuje opuštění hnízda. Při vyvádění mláďat představuje rušení významné riziko zvýšené predace. Pro hnízda jsou velkým nebezpečím vysoké stavy prasat divokých, což je na Šumavě problém převážně rašelinišť nižších poloh (Vltavský luh, Chalupská slat, Stráženská slat apod.).

Sokol stěhovavý

Nejcitlivějším obdobím pro sokola stěhovavého je doba hnízdění od toku po vyvedení mláďat. Hnízdo bývá zpravidla na těžko přístupných skalních útvarech nebo na vysokých stavbách. Pro hnízdění může pár využívat každoročně jiné místo ve stejné lokalitě. Pár je v době hnízdění velmi citlivý na rušení. Míra rušení může ovlivnit i úspěšnost vyvedení mláďat. Minimální vzdálenost rušivého vlivu pohybu osob od hnízda je 300 m. Na hnízdišti by nemělo docházet k rušení od 1. 2. do 31. 7. .

Perlorodka říční

Perlorodka říční obývá na území Národního parku Šumava v podstatě pouze Teplou Vltavu a Vltavu mezi Soumarským mostem a Želnavou. Nejcitlivějším vývojovým stádiem k rušení návštěvností je stádium vývoje mladé perlorodky v písčitém substrátu na dně toku. Křehkost schránek je v té době velmi vysoká, k zabítí jedince může dojít sešlapem, zabořením pádla nebo tažením dna lodi po říčních dnech. V tomto stádiu se mladá perlorodka nachází cca 10 - 15 let od uvolnění z nositele. Části toků, ve kterých se můžou jedinci mladých perlorodek vyskytovat, by měly být zcela bez rizikového vlivu sešlapem či splouváním.

Šídlatka ostnovýtrusná

Šídlatka ostnovýtrusná spolu s příbuznou šídlatkou jezerní jsou vodní plavuně rostoucí na dně Plešného (š. ostnovýtrusná) a Černého jezera (š. jezerní). Tyto vodní plavuně jsou ve střední Evropě velmi vzácnými glaciálními relikty. Šídlatky jsou kriticky ohroženými druhy naší flóry, které se vyskytují pouze v ledovcových jezerech na Šumavě. V rámci Národního parku Šumava pouze v Plešném jezeře. Šídlatky jsou velmi citlivé na kvalitu vody a poškození. Šídlatka ostnovýtrusná se v Plešném jezeře vyskytuje na bahnitém dně v hloubkách od 0,3 do 1,0 m. Mělce kořenicí rostlinky jsou velmi zranitelné na sešlap a brodění. V současné době se populace šídlatky ostnovýtrusné v Plešném jezeře úspěšně

rozmnožuje, četnost populace je v řádech tisíců, rozšířil se i její prostorový výskyt. Spolu se sešlapem blokuje její nerušený vývoj i spásání kachnami divokými, které na podzim konzumují výživné škrobnaté stonky šidlatek. Kromě tedy vlastního mechanického poškození broděním návštěvníky při koupání v příbřežní zóně působí škodlivě i přikrmování kachen návštěvníky jezera, které způsobuje častější a delší pobyt kachen na jezeře.

Rys ostrovid

Rys ostrovid obývá celé území národního parku, mimo území uzavřených sídel. Více preferuje zalesněné plochy než bezlesí. Přesto, neosídlené a nevyužívané nebo jen extenzivně využívané bezlesí je přirozenou součástí rysích teritorií, které rys využívá zejména při lovu. Domovské okrsky rysů jsou rozsáhlá řádově stovky km². Nejcitlivější na rušení je v územích a v obdobích reprodukce mláďat. V takových oblastech a obdobích může být rušivým vlivem návštěvnost již od intenzity na úrovni jedinci/týden včetně. Také všeobecněji, celoročně, může opakované přímé rušení zásadním způsobem negativně ovlivňovat všechny jeho životní projevy. Přestože je rys druhem relativně adaptabilním k některým antropogenním změnám v krajině, opakované přímé rušení může zásadním způsobem negativně ovlivňovat všechny jeho životní projevy. Například netradiční nové formy turismu a vyšší návštěvnost mohou negativně ovlivnit výskyt a distribuci rysa v daném území a ovlivňují často jeho časovou a prostorovou aktivitu. To může vést ke zvyšování energetických nároků jedinců, menšímu přežívání mláďat a celkovému snižování odolnosti populace. Rys je celoročně zvláště citlivý na vyrušování v místech, která jsou pro něj klíčová z hlediska denního odpočinku, udržování sociálních vazeb, rozmnožování. Citlivý je ale také v oblastech využívaných pro lov potravy. Opakované vyrušování v místech, kde dochází k interakcím jedinců, v místech denních odpočinkových úkrytů a místech rozmnožování může způsobit opouštění těchto klíčových lokalit. Pokud se tak pod návštěvníckým tlakem děje na větším území, dochází k zásadnímu snižování kapacity vhodného prostředí v NP Šumava, který je jádrovou oblastí výskytu česko-bavorsko-rakouské („BBA“ – tj. Bohemia – Bavaria - Austria) rysí populace.

3. Podklady pro vymezení klidových území

Šumavská rašeliniště

Základním podkladem pro vymezení klidového území byla vrstva mapování biotopů. Vytvořením této vrstvy jako jednoho z podkladů pro vytvoření národního návrhu evropsky významných lokalit soustavy Natura 2000 byla v České republice pověřena Agentura ochrany přírody a krajiny ČR (AOPK ČR). AOPK ČR zajišťuje i další povinnost vyplývající ze směrnice 92/43/EEC a tou je pravidelné sledování změny stavu biotopů uvedených jmenovitě v této směrnici. Z toho důvodu je vrstva mapování průběžně aktualizována. Tuto aktualizaci zajišťuje od roku 2022 Správa NP Šumava. Z této vrstvy byly vybrány rašelinné biotopy, jejichž mapové vymezení bylo základním východiskem pro vymezení klidového území šumavských rašelinišť. Při vymezení tohoto klidového území bylo postupováno s ohledem na reálnou situaci, tedy s ohledem na distribuci rašelinných biotopů v rámci území Národního parku Šumava. Rašelinné biotopy tvoří, většinou ve vzájemné mozaice nebo i v mozaice s podmáčenými smrčínami, větší nebo velké celky, často se ale vyskytují i plošně menší rašelinná stanoviště rozestá v převládající ploše jiných přírodních stanovišť. To vyplývá ze specifík šumavské přírody, jejího reliéfu, geologického vývoje, hydrologických poměrů a dalších faktorů. V takových případech nebylo zpravidla klidové území šumavských rašelinišť vymezováno, protože by v něm plošně převažovaly jiné typy přírodních stanovišť. To ale v žádném případě nenaznačuje na menší kvalitu těchto rozlohou menších rašelinných biotopů. Specifikum šumavské přírody a její vzácnost a výjimečnost tkví právě i v existenci rozmanité mozaiky přírodních biotopů tvořících jeden ucelený funkční celek. Nicméně jako klidové území šumavských rašelinišť byly vybrány rozlohou významnější lokality s podstatným zastoupením rašelinných biotopů. Kromě toho bylo do této kategorie zařazeno také jezero Laka, jako velmi specifický a citlivý biotop. Pro potřeby zdůvodnění vymezení klidového území a pro popis chráněných přírodních fenoménů byla, kromě údajů uvedených ve vrstvě mapování biotopů, využita i publikace Šumavská rašeliniště (Spitzer & Bufková 2008).

Tetřev hlušec

Pro vymezení klidového území jsme použili 4 zdroje: Studii fragmentace území s výskytem tetřeva hlušce (ČSO), jádrové území tetřeva hlušce (Správa NP Šumava), NDOP (AOPK ČR) a výsledky 2 přeshraničních projektů monitoringu populace tetřeva hlušce (projekt Přeshraniční mapování lesních ekosystémů – cesta ke společnému managementu NP Šumava a NP Bavorský les z let 2017-2019 a podobně zaměřený projekt z roku 2010 - 2012). Podpůrně pak jsme využili vymezení klidového území v sousedním NP Bavorský les, jehož hlavním cílem je právě ochrana populace tetřeva hlušce před rušením. Další odborné podklady jsou uvedeny v příloze.

Tetřívka obecný

Podkladem byly výsledky monitoringu výskytu tetřívka obecného (mezinárodní projekt Programu přeshraniční spolupráce Česká republika – Svobodný stát Bavorsko Cíl EÚS 2014 – 2020 pod názvem: „Přeshraniční mapování lesních ekosystémů – cesta ke společnému managementu NP Šumava a NP Bavorský les“ (č. 99), jehož realizace probíhala od 1. 1. 2017 do 31. 12. 2019) a nálezová databáze ochrany přírody ČR (NDOP).

Jeřáb popelavý

Podkladem byla Nálezová databáze ochrany přírody spravovaná AOPK ČR (NDOP), dále ornitologická faunistická databáze Birds a interní mapování.

Sokol stěhovavý

Podkladem byla Nálezová databáze ochrany přírody spravovaná AOPK ČR, dále ornitologická faunistická databáze Birds. Důležitým podkladem byly závěrečné zprávy z projektů mapování a sledování průběhů hnízdění, prováděné ZO ČSOP Plzeňsko. Tato organizace se mapování a sledování průběhu hnízdění sokola na Šumavě dlouhodobě věnuje.

Perlorodka říční

Podkladem byly výsledky projektu pod názvem Soužití člověka a perlorodky říční ve Vltavském luhu – závěrečná zpráva projektu (2013 – 2015) - řešitel: sdružení VRV a.s. a VÚV TGM, v.v.i., financováno OPŽP), aktualizace mapování perlorodky v rámci probíhajícího projektu pod názvem Posílení a ochrana perlorodky v NP Šumava – závěrečná zpráva projektu (2017 - 2022) - řešitel Beleco z.s., financováno OPŽP, NDOP (AOPK ČR).

Šídlatka ostnovýtrusná

Výzkumy šumavských populací šídlatek, objevených v 19. století, se v minulosti soustředily na správné determinace obou druhů v jezerech, jen ojediněle se objevují zprávy o velikosti obou populací. Po uvolnění hraničního pásma proběhla v letech 1990–1999 podrobná potápěčská sledování zaměřená na zjištění stavu, výskytu a rozložení populací na dně těchto jezer. Nejzávažnějším výsledkem sledování obou populací bylo zjištění absence juvenilních individuů – sporofytů a tedy podezření, že se naše populace šídlatek na Šumavě nerozmnožují. Obě šumavská jezera, v nichž se šídlatky vyskytují, byla v blízké minulosti (v 19. a zejména 20. století) pod silným antropickým vlivem (chov ryb, kolísání vodní hladiny, acidifikace, vliv vojenských aktivit, filmování aj.). Zejména ve spojitosti s narušením populace š. ostnovýtrusné při natáčení pohádky Jezerní královna v r. 1997, při němž bylo poškozeno asi 1000 rostlin (HUSÁK 1998), vyvrcholila odborná diskuse o reprodukční biologii, ekologii a ochraně šumavských šídlatek. Pro nedostatek historických záznamů ale i neúplnost a mnohdy nejednotnost poznatků byl zahájen stávající komplexní výzkum šumavských šídlatek. Klíčovým cílem výzkumu bylo objasnit schopnost reprodukce populací šídlatek v šumavských jezerech, objasnit limitní faktory prostředí pro životní cyklus rostlin a zahájit pravidelný dlouhodobý nedestruktivní monitoring obou populací a jejich prostředí. Výzkum probíhá souvisle od roku 2000.

Rys ostrovid

Monitoring rýsa ostrovida probíhá dlouhodobě. Jsou sbíraná a analyzovaná data od roku 1992. Během let bylo sledování podpořeno řadou projektů (např. GEF – Biodiversity Program 1996, Program přeshraniční spolupráce Cíl 3 Česká republika - Bavorsko 2007-2013 "Výzkum ekologie rýsa ostrovida a srnce obecného v horském ekosystému", Trans Lynx projekt, Interreg CENTRAL EUROPE s číslem CE1001 a názvem „Population based (transnational) monitoring, management and stakeholder involvement for the Eurasian Lynx affecting 3 Lynx Population in the Central Europe Area“ (Akronym: 3Lynx) s dobou realizace od 1. 7. 2017 až 2020). Soubory získaných dat byly z různých hledisek vědecky analyzovány a výsledky publikovány. Takto analyzovaná a publikovaná data jsou nejdůležitějšími objektivními podklady.

Pro posouzení a návrh klidových území jsou zásadní zejména studie využívající data z telemetrie a zabývající se nároky druhu (rýsa) na prostředí a modely vhodnosti a využití prostředí rysem (habitatové modely). Takové studie jsou tak k dispozici přímo ze Šumavy, resp. z česko-bavorského pomezí, ale také i z jiných oblastí v Evropě. Tyto analýzy (telemetrických a náhodných nálezových dat vč. habitatových modelů) umožňují identifikovat charakteristiky celkové škály vhodnosti prostředí pro rýsa v daném území. Zároveň také identifikují preference typu prostředí v místech denních úkrytů, místech reprodukce, brlohů atd.

Ostatní data z monitoringu rýsa (genetický monitoring, fotografický monitoring) slouží především ke sledování výskytu, rozšíření a vývoje početnosti populace rýsa v celé široké přeshraniční česko-bavorsko-rakouské studijní oblasti. Tato data jsou tudíž spíše doplňková pro vymezení klidových území, ale velmi důležitá pro průběžné sledování celkových charakteristik výskytu rýsa v NP Šumava. Jako celek představuje populace rýsa ostrovida uvnitř NP Šumava velmi důležitou a nezastupitelnou část jádrového území pro česko-bavorsko-rakouskou rýsí populaci. Jedním z konkrétních podkladů je habitatový model zpracovaný pro celou česko-bavorsko-rakouskou rýsí populaci rakouskou rýsí populaci (Romportl 2023).

Dalším podkladem pak byla vrstva biotopu velkých savců a data z Nálezové databáze ochrany přírody (NDOP) spravované Agenturou ochrany přírody a krajiny ČR (AOPK ČR).

4. Analýza návštěvnosti Národního parku Šumava

První systematický, metodicky podložený monitoring návštěvnosti v Národním parku Šumava probíhal kontinuálně od roku 1997 do roku 2009, kdy zadavatelem bylo Ministerstvo životního prostředí ČR. Výzkumný tým Karlovy univerzity prováděl především kvantitativní výzkum zaměřený na zjišťování počtu návštěvníků v centrální části Národního parku Šumava v určitém období. Dále se soustředil na rekreačně turistické aktivity a využití území národního parku. K tématu patřila také reflexe veřejnosti na (pro národní parky specifický) management ochrany přírody, tedy na ponechání přírodních ekosystémů přirozeným procesům (Čihař et al. 1997, Čihař et al. 1998, Čihař et al. 2009). Perlín & Bičík (2010) zpracovali analýzu vývoje Národního parku Šumava za období let 1991–2006, ve kterém byly shrnuty i výsledky dosavadního socioekonomického výzkumu v NP Šumava. Nepravidelně v případech potřeby byly v Národním parku Šumava prováděny ankety s aktuálními tématy a lokálně na předem vymezeném menším území, než je celá plocha národního parku.

Jediným zdrojem informací o návštěvnících národního parku byly poznatky a zjištění terénních pracovníků, kteří se při své každodenní práci v terénu dostávali do kontaktů s návštěvníky. Na základě těchto informací měla Správa NP Šumava informace o počtu, rozmístění a také profilu návštěvníků. Takto byla stanovována celková návštěvnost do roku 2008 (viz tab. 1).

Tab. 1: *Odhad celkové návštěvnosti v NP Šumava v letech 2000-2008*

Rok	Celková návštěvnost (tis. osob)
2000	1 800
2001	1 850
2002	1 550
2003	2 000
2004	2 200
2005	2 400
2006	2 500
2007	2 300
2008	2 100

Zdroj: Ročenka Správy NP a CHKO Šumava, 2008

Od roku 2009 nebyla již celková návštěvnost stanovována. Sledovány byly vybrané lokality s nejvyšší návštěvností anebo s hrozbou rušení citlivých druhů v lokalitách.

Socioekonomický monitoring (SEM)

Od roku 2018 zavedla Správa Národního parku Šumava v rámci přeshraničního česko-bavorského projektu společně se Správou Národního parku Bavorský les systém socioekonomického monitoringu. Kvantitativní výzkum návštěvnosti umožňuje získat data a informace jak o celkové návštěvnosti území, tak i o jejím časoprostorovém rozmístění. Pomocí automatických sčítačů umístěných na celkem 32 nejfrekventovanějších vstupech do NP a personálního počítání na ostatních identifikovaných přístupech do území byla v roce 2018 spočítána celková návštěvnost Národního parku Šumava. Trvalý monitoring je založený na kontinuálním sledování počtu návštěv na celkem 13 vstupních lokalitách, ze kterých je pomocí korelačních statistických metod vypočítávána celková návštěvnost území.

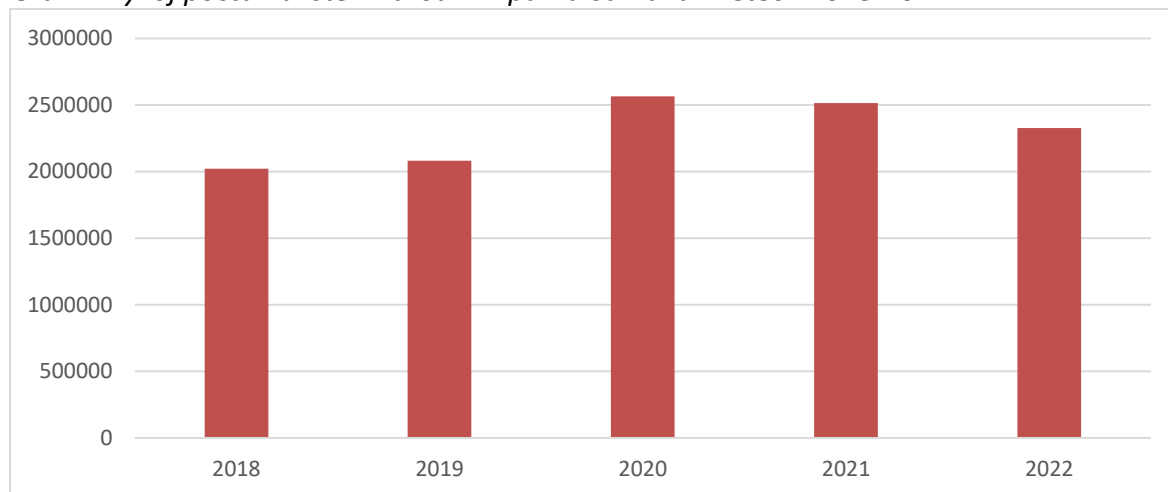
Tab. 2: Celková návštěvnost Národního parku Šumava

Rok	Počet návštěv*
2018	2 020 000
2019	2 080 000
2020	2 550 000
2021	2 510 000
2022	2 330 000

*Celkový počet návštěvních dnů.

Zdroj: SEM

Graf 1: Vývoj počtu návštěv Národním parku Šumava v letech 2018-2022.

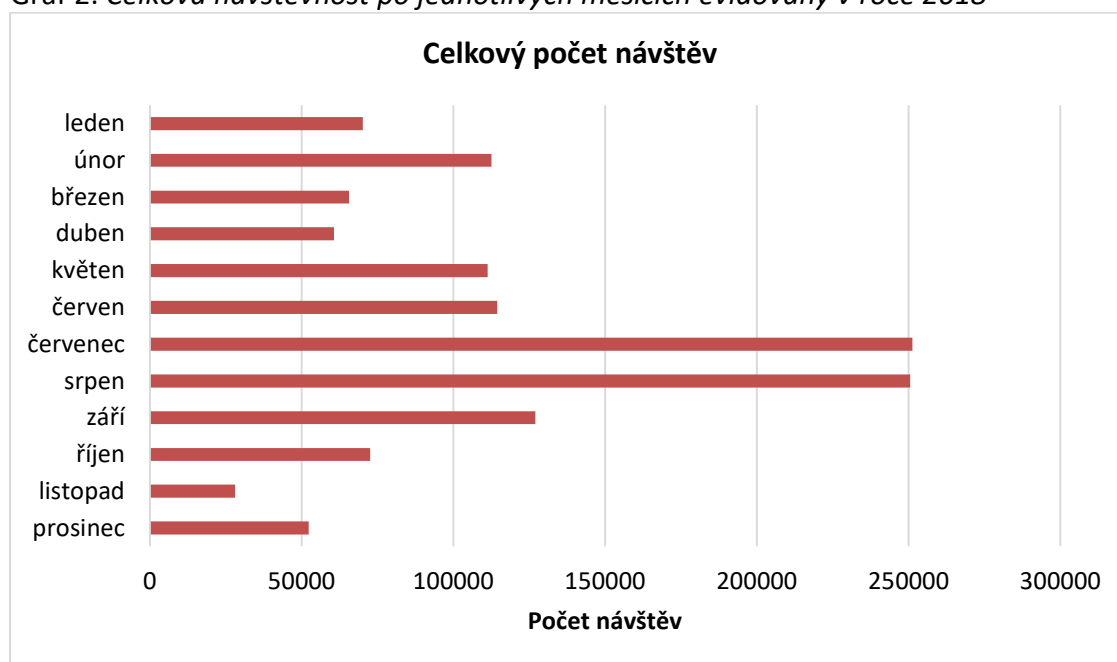
Zdroj: SEM

Od roku 2018 roste návštěvnost v průměru o téměř 4 %. V letech 2020 a 2021 došlo k mimořádnému výkyvu návštěvnosti vlivem pandemie koronaviru, při které zvolilo, nebo bylo nuceno zvolit za destinaci dovolené zvýšené množství Čechů jako náhradu za omezení cestování hlavně do zahraničí.

Časové rozložení návštěvnosti

Rozložení návštěv není v průběhu roku rovnoměrné. Nejintenzivnějším obdobím využívání území NP pro rekreaci jsou letní prázdniny, kdy v měsících červenec a srpen je zaznamenáno téměř 40 % z celkových návštěv za rok. Představuje to průměrný počet přes 10 000 návštěv denně. Zimní sezóna je do jisté míry závislá na průběhu zimy, zejména na stálosti sněhové pokrývky. Nejvyšší počet návštěv je zaznamenán v únoru (v průměru asi 5 000 návštěv denně). Měsíce s podobnou intenzitou návštěvnosti, tj. květen, červen a září, mají větší rozkolísanost vázanou na víkendy, státní svátky a aktuální počasí. Stále více se stávají návštěvními měsíci duben a dle počasí i listopad, které dříve představovaly „mrtvou“ sezónu.

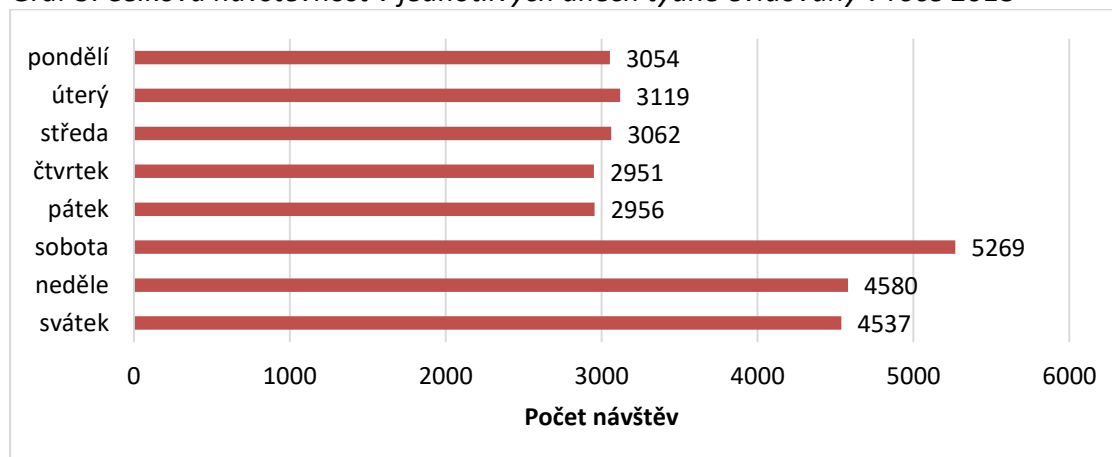
Graf 2: Celková návštěvnost po jednotlivých měsících evidovaný v roce 2018

Zdroj: SEM

Rozložení počtu návštěv v průběhu týdne je vcelku rovnoměrné o pracovních dnech, ale značně narůstá o víkendech, přičemž soboty jsou v průměru nejsilnějším návštěvním dnem. Při vyčlenění dnů, na které připadá státní svátek (1.1., Velký pátek, Velikonoční pondělí, 1. 5., 8. 5., 5. 7., 6. 7., 28. 9., 28. 10., 17. 11., 24. 12., 25. 12., 26. 12.) jde rovněž v průměru o nejsilněji navštěvované dny, i když konkrétní návštěvnost závisí na konkrétním dni a do značné míry také na aktuálním počasí.

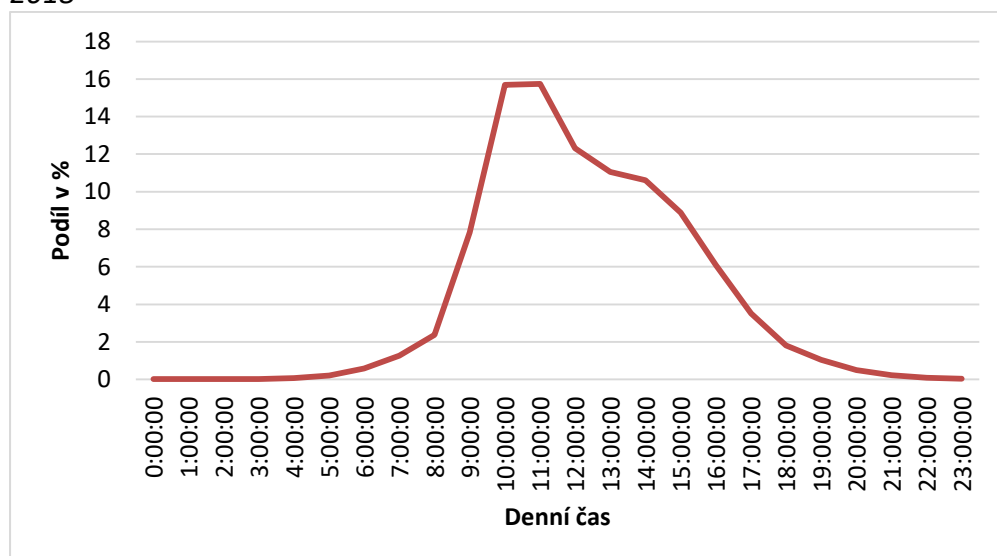
Graf 3: Celková návštěvnost v jednotlivých dnech týdne evidovaný v roce 2018

Zdroj: SEM

Rozložení počtu návštěv v průběhu dne ukazuje nejvyšší podíl návštěv od 9:00 do 16:00. Počet vstupujících návštěvníků rychle narůstá ráno k maximum v 10 a 11 hod a odpoledne se počet vstupujících lidí opět rychle snižuje po 16 h.

Graf 4: Celkový počet vstupujících návštěvníků na území NP v průběhu dne evidovaný v roce 2018

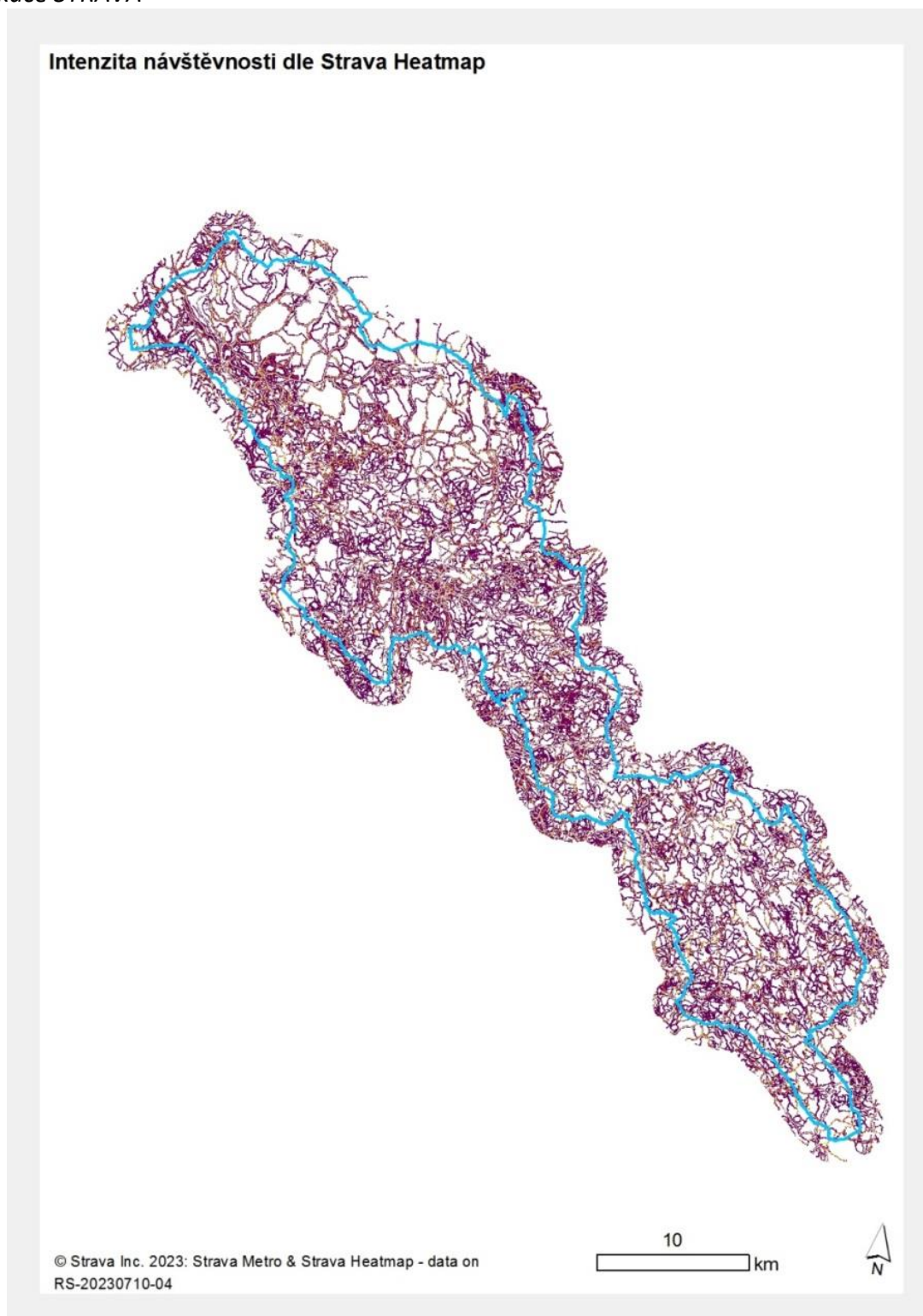
Zdroj: SEM

Prostorové rozložení návštěvnosti

Nejvyšší koncentrace návštěvnosti se soustředí na příjezdové komunikace, sídla, návštěvnická centra a tzv. ikonické atraktivity. Pro účel hodnocení vlivu návštěvnosti na ekosystémy se zabýváme údaji, kterými disponujeme. V současné době jsou to především data získaná ze Socio-ekonomického monitoringu (SEM), hlášení Informační a strážní služby Správy NP Šumava, ale nově i data ze sociálních sítí. Zajímavá zjištění ukazují např. volně

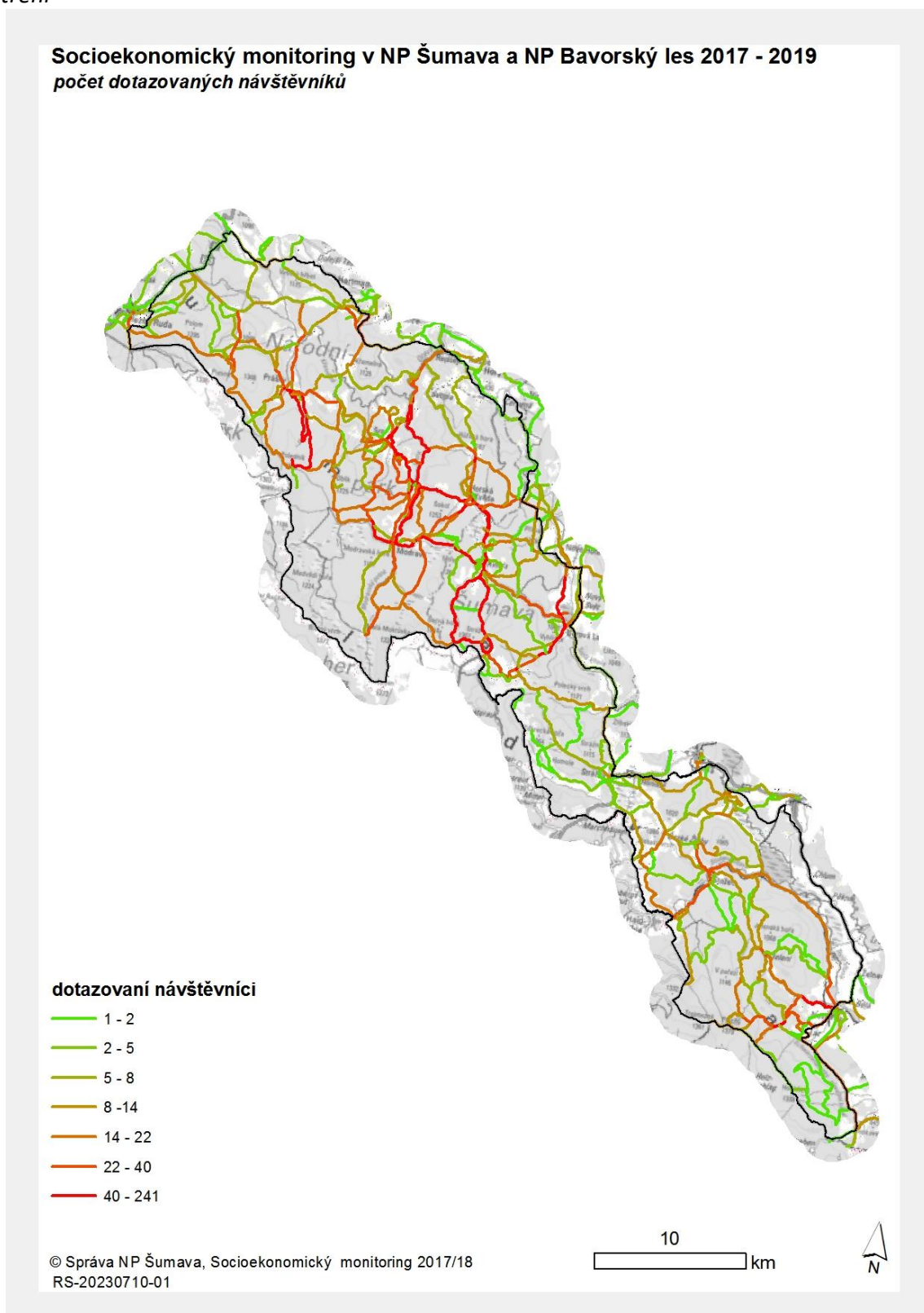
přístupná data portálu Strava.com (viz. obr. 1). Intenzita návštěvnosti jednotlivých turistických tras je zároveň dobře popsána v rámci projektu SEM pomocí dotazníkového šetření s celkovým počtem 1000 respondentů rovnoměrně rozšířených po území a čase 1 kalendářního roku (viz obr. 2).

Obr. 1: *Prostorové rozšíření vstupů do území NP Šumava uživatelů turistické a sportovní aplikace STRAVA*

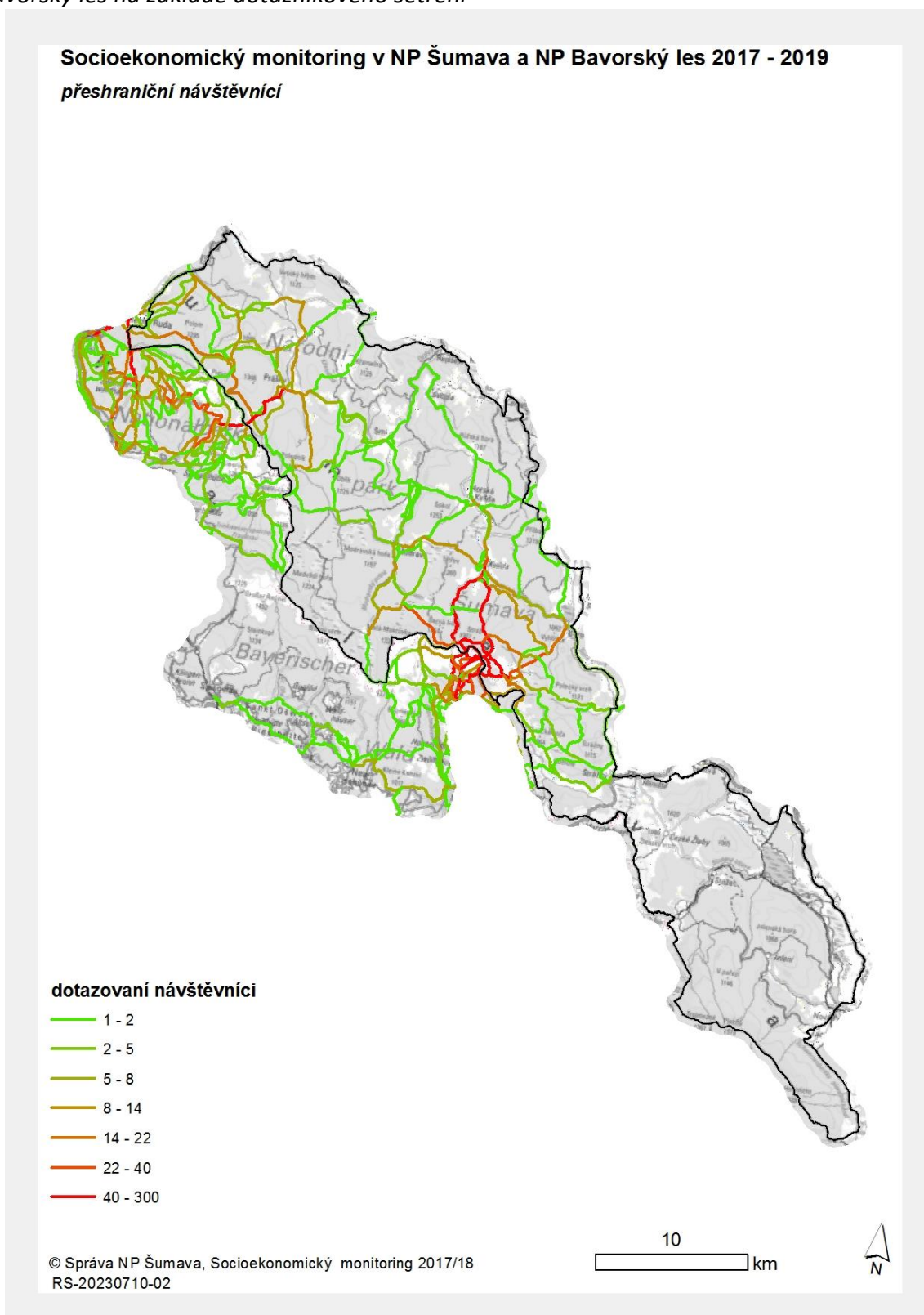
Zdroj: Strava Inc. 2023

Obr. 2: Prostorové rozložení návštěvníků na základě zakreslení vycházky při dotazníkovém šetření

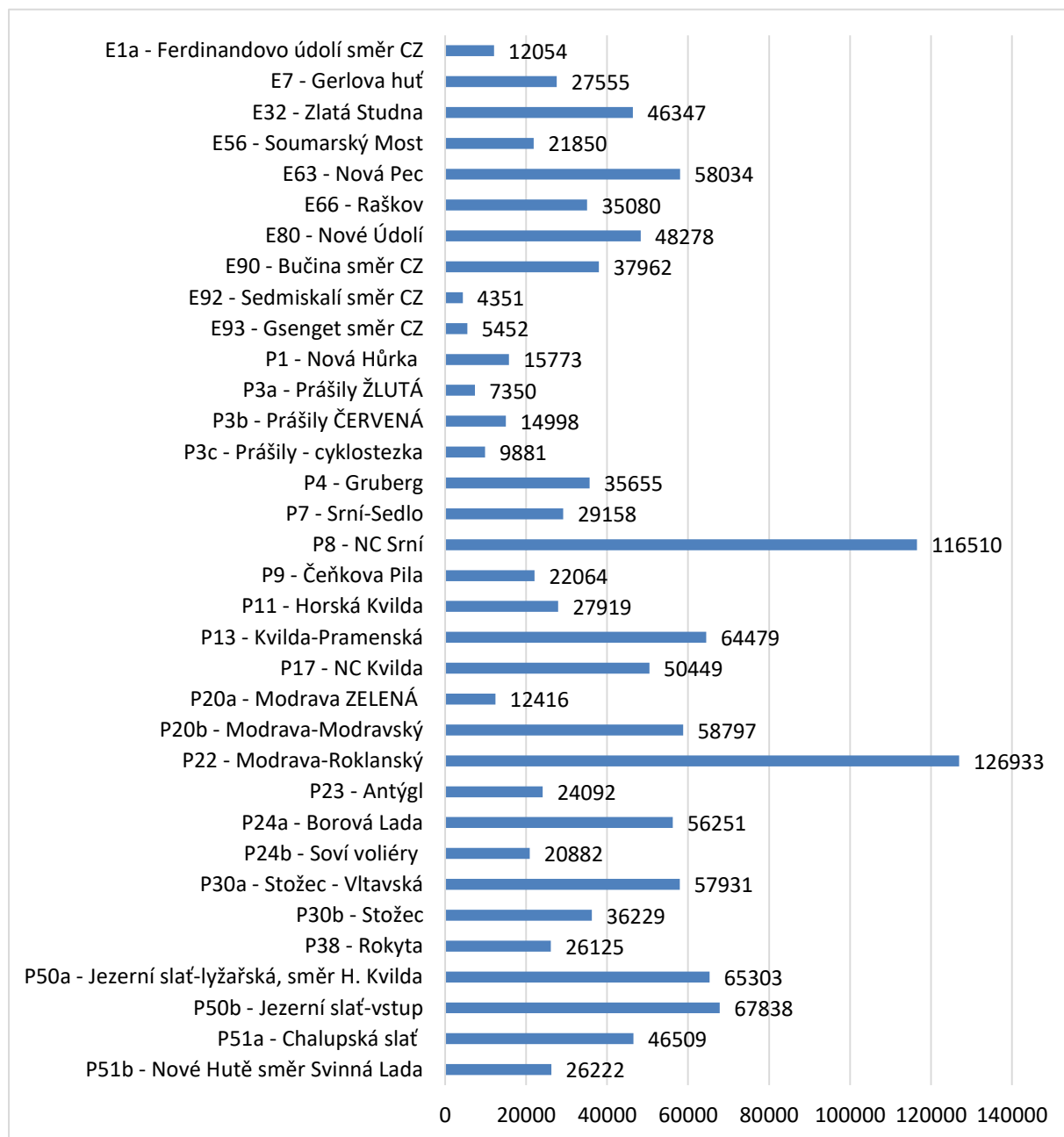
Zdroj: SEM 2017-2019

Obr. 3: Prostorové rozložení návštěvníků, kteří překračují státní hranici směrem do NP Bavorský les na základě dotazníkového šetření

Zdroj: SEM 2017-2019

Graf 5: Celkový počet návštěv na sledovaných profilech evidovaný v roce 2018

Zdroj: SEM

Rozložení návštěvnosti na sledovaných profilech je v průběhu roku značně nerovnoměrné. Ke zdaleka nejfrekventovanějším místům patří Modrava-Roklanský potok a Návštěvnícké centrum Srní s více než 100 000 vstupy za rok. Následujícím místem podle frekvence návštěv je Jezerní slať, která je velmi snadno a blízko dostupná, a proto má a více než o 25 % vyšší návštěvnost než Chalupská slať. Čím je místo vzdálenější od sídla, tak je návštěvnost nižší (viz hraniční přechody). Toto ale neplatí, pokud trasa vede k místu vysoké atraktivity.

Socioekonomický monitoring sleduje počet vstupujících návštěvníků do územní NP a stanovuje na základě těchto dat celkovou návštěvnost území NP. Počty návštěvníků, které se pohybují na jednotlivých profilech, jsou ale ve skutečnosti dvojnásobné, protože musí být připočteny i odcházející osoby, opouštějící území NP. Celkový počet odchodících návštěvníků je shodný jako počet vstupujících osob. Na jednotlivých lokalitách se počty liší v rozmezí 10-15 % z důvodu volby odlišného vstupního a výstupního místa. (Neplatí pro profily na stanovištích k turistickému cíli, u kterého je pouze jedna přístupová cesta či stezka a návštěvník se vrací po stejné trase nazpět; např. Chalupská slať, Návštěvnícké centrum Srní aj. . V následujících částech proto již uvažujeme o celkovém pohybu na sledovaných profilech, který je dvojnásobkem počty návštěv v rámci zjištění socioekonomického monitoringu. Z těchto hodnot byly také kalkulovány průměrné počty návštěvníků za den, které jsou určující pro intenzitu návštěvnosti v dané lokalitě nebo oblasti.

Vysoké hodnoty návštěvnosti zachycují i trasy, které jsou z hlediska případných maxim návštěvnosti velmi rizikové. Podíváme-li se na hodnoty převyšující 100 000 průchodů návštěvníků ročně, zjistíme, že nejvyšší maxima návštěvnosti jsou v těsném okolí Modravy, Kvildy a také na Vltavské cestě. (Samozřejmě dochází k vysoké kumulaci návštěvnosti u návštěvníckých center, které jsou k tomuto účelu ovšem určeny.) Lokality s velmi vysokými maximy na rizikových trasách představuje následující tabulka.

Tab. 3: Počty průchodů návštěvníků ve vybraných lokalitách evidovaný v roce 2018

Lokalita	Prášily-Gruberg	Nová Hůrka	Prášily_ŽLUTÁ	Prášily_ČERVENÁ	Kvilda-Pramenská	Modrava_ZELENÁ TZT	Modrava-Modravský potok	Modrava-Roklanský potok
Počet průchodů/rok	71310	31546	14700	29996	128958	24832	117594	253866
Průměrný počet průchodů/ za den	195	86	40	82	353	68	322	696

Zdroj: SEM

Pro hodnocení vlivu na ekosystémy a jejich složky jsou důležitá i maxima zátěže rušení. Ta jsou dosahována jeden nebo jen několik dnů v roce, nicméně reprezentují zátěž, která může být pro ochranu ekosystémů nebo jejich složek hraniční.

Nejsou příliš známe údaje o pohybu osob mimo značené trasy. Můžeme je odvodit z kvalifikovaného odhadu (mimo trasy se pohybuje 2 – 5 % návštěvníků, hustota jejich pohybu klesá se vzdáleností od trasy). Toto neplatí, vstupují-li do území návštěvníci za účelem navštívení nějakého atraktivního místa – a to i přes zákaz. Taková návštěvnost se

může pohybovat v řádu desítek za den, a potom v řádu tisíců za rok. Závisí na vymahatelnosti stanovených restriktivních opatření pro území, všeobecné i specifické známosti atraktivity, dostupnosti území, sezónní atraktivity a přístupnosti místa či oblasti. Konkrétně bude rozvedeno v následujících částech.

Návštěvníci stále více využívají nové prostředky pohybu, které navíc přivádí do území nové uživatele. K tradičním uživatelům, tj. pěším turistům, cyklistům a lyžařům v zimě se přidávají elektrokola a elektrokoloběžky. I přes technická omezení (max. 25 km/h a 1 kW výkonu motoru) má jejich využívání narůstající trend. Mění se i způsob využívání území – více cyklistů na fyzicky obtížně dostupných místech (vrcholech hor), prodloužení výletů do pozdějších hodin, větší dosahový rádius uživatelů.

Intenzita návštěvnosti

Pro účely lepšího zpracování informací o návštěvnosti ve vztahu k předmětům ochrany jsme rozdělili intenzitu návštěvnosti do těchto kategorií:

Jedinci/měsíc – Při počtu návštěvníků/vstupů jedenkrát za měsíc představuje roční návštěvnost desítky osob za rok. Tato intenzita návštěvnosti nemá žádný vliv na změnu vegetačního krytu, ani na rušení zvláště chráněných druhů živočichů, protože jde o nízkou neperiodickou frekvenci. Pokud ale dojde ke koncentraci návštěvníků, můžou i tyto intenzity návštěvnosti představovat hraniční hodnotu pro nerušený vývoj biotopů ledovcových karů či pramenišť a vrchovišť. Tato míra rušení bývá vykryta pracovní činností správce území /hospodaření, monitoring, lov, ochrana území apod.

Jedinci/týden – Průchod návštěvníka/ů jedenkrát za týden představuje roční návštěvnost vyšší desítky osob za rok. Tato návštěvnost může již mít jistý vliv na rušení zvláště chráněných druhů živočichů, pokud probíhá ve zvláště citlivých obdobích roku s ohledem na jejich životní cykly (páření, hnízdění, vyvádění mladých), jinak je bez vlivu na ZCHÚ. Dochází ke změně vegetačního krytu na místě pohybu osob, ustupují druhy citlivé na sešlap, zejména brusnice a vyšší byliny.

Jedinci/den – Průchody návštěvníků v počtu do 10 jedinců za den představují roční návštěvnost do 3 000 osob. Ve většině případů jde o sezónní vstupy, a tedy skutečná návštěvnost je co do počtu poloviční, ale intenzita odpovídá. Tato intenzita návštěvnosti má vliv na výskyt živočichů, kteří se z trasy a blízkého okolí stahují do klidných částí blízké přírody. Intenzita návštěvnosti vede na nezpevněném přírodním povrchu ke změně vegetačního krytu (k vymizení rostlinných druhů citlivých na sešlap) v profilu sešlapu. Do této kategorie zařazujeme rušení vlivem sběru lesních plodin v dosahu do cca 500 m od komunikační sítě.

Desítky/den – Počty návštěvníků dosahujících v maximech hodnot 10 až 99 osob/den představuje roční návštěvnost až 30 000 osob. Vzhledem k sezónní přístupnosti území může být celkový počet poloviční. Tato návštěvnost již na nezpevněném povrchu působí negativně na vegetační a půdní kryt, zhutňuje půdní vrstvu, startuje erozi ve svahu, vede ke změně půdní fauny, případně v lese vede k poškození kořenů a kořenových náběhů stromů. S touto

návštěvností stoupá koncentrace dalšího znečišťování okolí. Vliv na živočišné druhy je značný, dochází k jejich částečnému stažení do vzdálenosti od stezky mimo dosah rušení návštěvníky.

Stovky/den – Počty návštěvníků dosahujících v maximech hodnot 100 až 999 osob/den představují roční návštěvnost až 300 000 osob. Vzhledem k sezónní přístupnosti území může být celkový počet poloviční. Tato návštěvnost působí zcela devastálně na vegetační a půdní kryt, zhutňuje půdní vrstvu, startuje erozi půdy i na rovině, vede ke změně půdní fauny, v lese vede k poškození kořenů a kořenových náběhů stromů. Tato návštěvnost již patří na cesty se zpevněným povrchem. S touto návštěvností se pojí výrazně vyšší koncentrace dalšího znečišťování okolí. Vliv na živočišné druhy je značný, dochází k jejich trvalému stažení do vzdálenosti od stezky mimo dosah rušení návštěvníky po většinu dne.

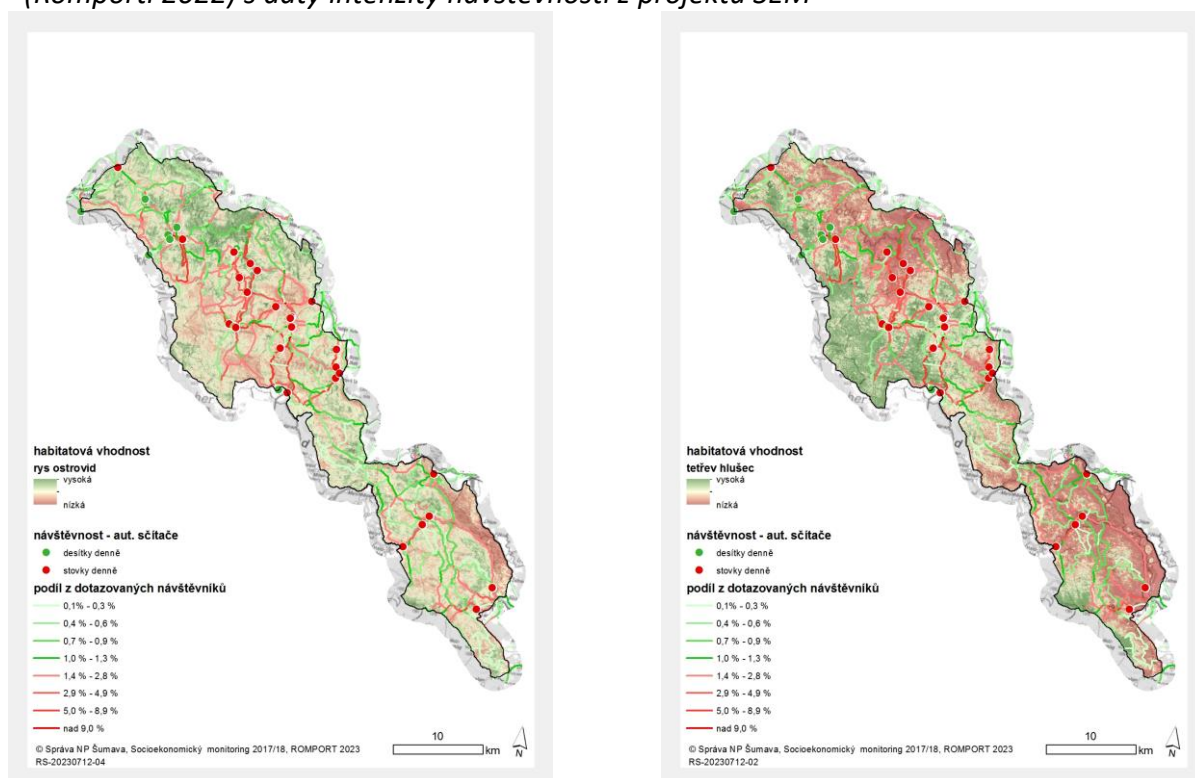
Tisíce/den – Počty návštěvníků, které mohou překročit jednorázově hodnotu 1000 návštěvníků za den, a roční návštěvnost překračuje 100 tisíc osob za rok. K této koncentraci nedochází dosud dlouhodobě na žádném z turistických úseků v NP Šumava, krátkodobě však může být tato návštěvnost překročena. Tato návštěvnost působí zcela devastálně na vegetační a půdní kryt, zhutňuje půdní vrstvu, přináší erozi, vede ke změně půdní fauny, v lese vede k poškození kořenů a kořenových náběhů stromů. S touto návštěvností se pojí výrazně vyšší koncentrace dalšího znečišťování okolí. Tato intenzita znamená devastální vliv na živočišné druhy, dochází k jejich trvalému stažení mimo stezku asi do celkové šíře 500 metrů dle terénního profilu. V případě pohybu živočichů v profilu takové trasy dochází k jejich zraněním či úmrtí.

Příklad předpokládané hodnoty rušení v území navrženém za klidové pro tetřeva hlušce

Vyhodnocení tras zaznamenaných osobami využívajícími sociální síť STRAVA (viz obr. 1) ukazuje na vysokou hustotu pohybu osob jak v současném klidovém území, tak v území navrhovaném pro nová klidová území, ve kterých se koncentrují hlavní biotopy citlivých druhů. Patrná je vysoká expozice celého příhraničního prostoru mezi Plesnou, Modravou, Blatným vrchem, Černou horou, Kvildou a jižně Borových Lad, přičemž tato mapa ukazuje, že je většina návštěvníků koncentrována na značených trasách. Nicméně je vidět, že uživatelé této aplikace procházejí velmi často i mimo značené trasy.

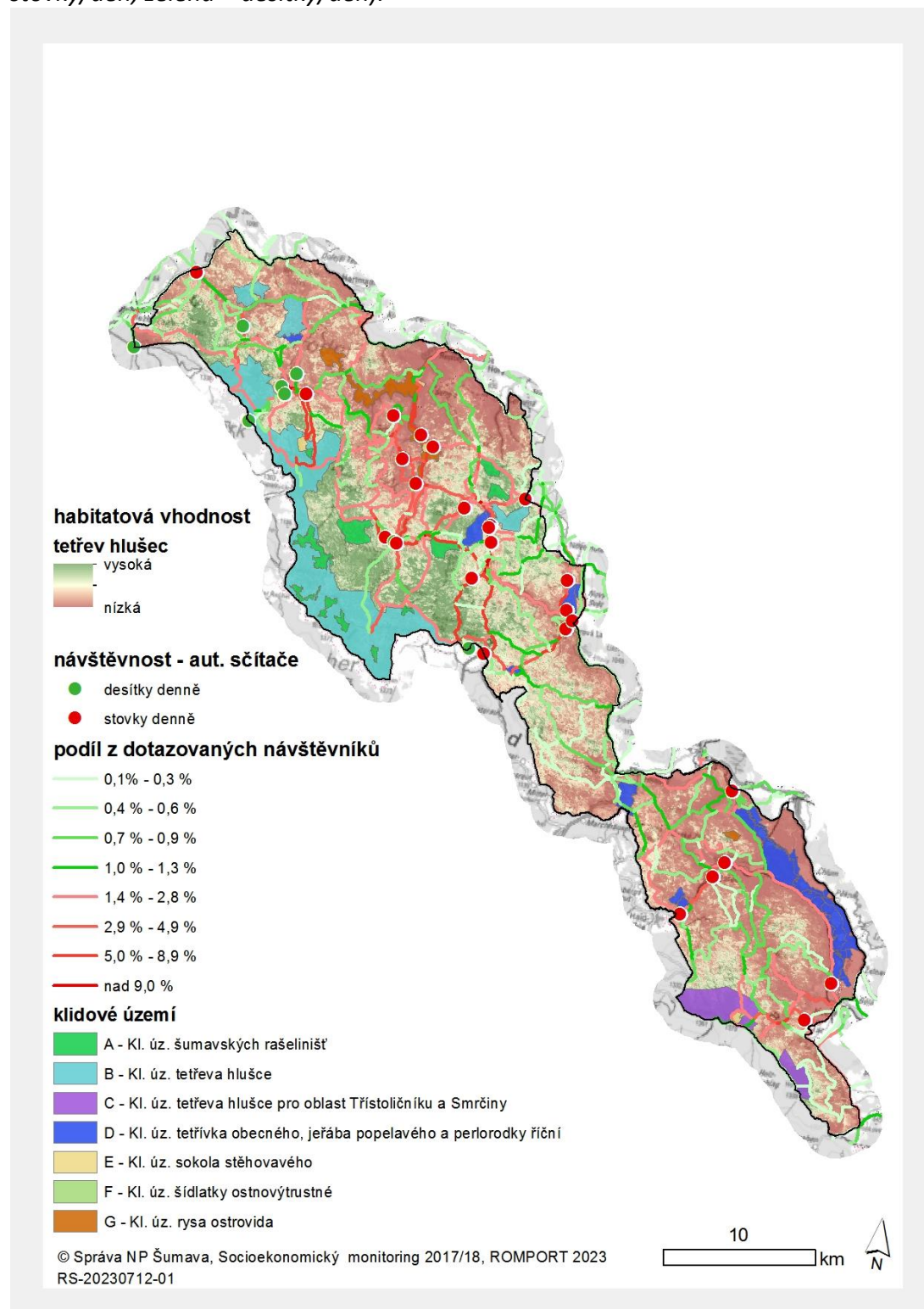
Pokud srovnáme zjištěné intenzity návštěvnosti a vhodností habitatu pro citlivé složky na příkladu rysa ostrovida a tetřeva hlušce (obr. 4 a obr. 5), vidíme, že jádra výskytu těchto druhů jsou doposud v rámci turistických tras zasažena méně.

Obr. 4, 5: Srovnání habitatových modelů rysa ostrovida (Romportl 2023) a tetřeva hlušce (Romportl 2022) s daty intenzity návštěvnosti z projektu SEM

Zdroj: Romportl (2023), Romportl (2022), SEM

Obr. 7: Hlavní turistické trasy v územích s vysokou koncentrací citlivých ekosystémů a jejich složek (habitatová vhodnost pro tetřeva hlušce) s mírou intenzity návštěvnosti (červená- až stovky/den, zelená – desítky/den).

Zdroj: Romportl (2023), SEM

Nové ohrožení rušením

Jak je patrné, území s nejvyšším stupněm propojení populace tetřeva hlušce je zřetelně odděleno hlavní linií s vysokou turistickou návštěvností (Prameny Vltavy – Březník – Poledník - Laka) od území se střední a malou konektivitou (viz obr. 6, Volf et al. (2014))

V území s velkou konektivitou leží ale vysoce atraktivní turistické cíle jako Modrý sloup a Luzný, Roklanská chata a Roklan, Rokytecká slať a Kamerální les, Mlynářská slať a údolí Roklanského potoka a Rokytky.

Ze zjištěných sčítání návštěvnosti v rámci socioekonomického monitoringu modelujeme počty návštěvníků (průchodů) takto:

Modrý sloup (vstup do dnes uzavřeného prostoru)

Celková návštěvnost lokality Březník je dnes cca 70 000 osob za rok a to odpovídá intenzitě stovky/den. V letní sezóně dosahuje maxim a zimní sezóně dle sněhové pokrývky i počasí se neblíží ani polovině letní sezóny. V případě zpřístupnění trasy lze odhadovat poloviční návštěvnost ve srovnání s návštěvností lokality Březník na české straně. I když v prvních letech by se mohla blížit i 75% současné návštěvnosti lokality, která by se navíc zvýšila. Na druhou stranu by všichni návštěvníci vzhledem k dostupnosti, značné vzdálenosti a nutnosti plánování neprocházeli celou trasu. Na bavorské straně hranice je současná návštěvnost (vrchol Luzný) cca 80 000 osob ročně. V případě otevření průchodu Luzenským údolím se dá předpokládat, že by až 50% návštěvníků aspoň část nové trasy absolvovalo. Průměrná roční návštěvnost by poté měla intenzitu stovky/den s maximy v létě a podstatně nižšími počty mimo hlavní sezónu.

Roklanská nádrž – Roklan, Medvědí hora (vstup do dnes uzavřeného prostoru)

Průměrná intenzita současné návštěvnosti je v jednotkách/den a je způsobena na jedné straně obtížností přístupu (i vzhledem ke stávajícím klidovým zónám) a značnou vzdáleností, na druhou stranu značná atraktivita by v případě otevření přístupových cest mohla vést k návštěvnosti až jednotek stovek/den v hlavní sezóně. Ve srovnání s Luzenským údolím by mohlo jít o poloviční až třetinovou návštěvnost.

Rokytecká slať (vstup do dnes uzavřeného prostoru)

Dnešní návštěvnost je nelegální a pohybuje se v jednotkách/den v letní sezóně, jinak až jednotek/týden. V závislosti na zpřístupnění lokality a přesně vyjmenovaných tras by se mohla pohybovat spíše v průměru desítek/den s maximy do stovky/den v hlavní sezóně.

Mlynářská slať (vstup do dnes uzavřeného prostoru)

Dnešní návštěvnost je pouze nelegální a v letní sezóně je v průměru v jednotkách/den, jinak blízka nule, tj. jednotky/měsíc. V případě zpřístupnění by díky poměrně snadné dostupnosti z východiska Modrava zaznamenala vysokou intenzitu návštěvnosti (srovnatelnou s lokalitou Tříjezerní slati), tj. v průměru stovky/den v hlavní sezóně. Vše by záviselo na způsobu, vč. technického, zpřístupnění lokality.

Hraniční chodník (vstup je zčásti omezen ochrannými podmínkami NP Šumava a NP Bavorský les)

Současná intenzita je jednotky až nižší desítky/den v hlavní sezóně. V případě zpřístupnění by se mohla podle vzdálenosti od atraktivit a schůdnosti chodníku zvýšit násobně.

Při 2-5% zátěži území indukovanou návštěvností (pohyb osob mimo trasy) by zatížení prostředí i při aplikaci zákazu opouštět značené turistické trasy představovalo denní tlak 1 až 24 průchodů/den, a to podle vzdálenosti od atraktivit, sídla Modrava a vzdálenosti od turistické trasy.

Z hodnocení současných návštěvností a jejich rušivého potenciálu na tetřeva hlušce, z odhadů návštěvnosti odvozených od těchto dat vyplývá, že by v území, které navrhujeme jako klidové, bez omezení vstupu narostla výrazně návštěvnost a její rušivý efekt na tetřeva hlušce. Na trasách k turistickým atraktivitám by narostlo rušení návštěvností nad mez (10 průchodů/den) a narostlo i rušení indukované návštěvností v prostoru, a to pravděpodobně v zázemí turistických bodů a cest nad tuto mez. Tyto trasy mají souhrnnou délku cca 41 km, při generovaném rušení v pásu 200 m od trasy na každou stranu by takto bylo rušeno převážně nad kritickou mez území o rozloze 1 640 ha. Další území by bylo zatíženo indukovanou návštěvností, která by pravděpodobně více či méně zatížila většinu v současné době nepřístupného území. Jádrové území tetřeva hlušce využitelné tetřevem pro životní aktivity by se tak zmenšilo o minimálně 11%. Takováto úroveň rušení je v rozporu jak s § 50 ZOPK, tak s ochranou Ptačí oblasti Šumava.

Oblasti navržené za klidové území a potenciální tlak odvozený z návštěvnosti nejbližších turistických tras

	Plesná	Modravské slatě	Povydří	Křemelná	Vltavský luh	Plechý	Smrčina	Jezerní slat'
tetřev hlušec	velmi vysoký	velmi vysoký	velmi vysoký	velmi vysoký	-	vysoký	velmi vysoký	velmi vysoký
tetřívek obecný	-	-	-	velmi vysoký	velmi vysoký	-	-	velmi vysoký
jeřáb popelavý	-	velmi vysoký	-	-	velmi vysoký	-	-	velmi vysoký
sokol stěhovavý	-	-	velmi vysoký	-	-	vysoký	-	-
rys ostrovid	velmi vysoký	velmi vysoký	velmi vysoký	velmi vysoký	velmi vysoký	velmi vysoký	velmi vysoký	velmi vysoký
perlorodka říční	-	-	-	-	velmi vysoký	-	-	-
rašeliniště	-	velmi vysoký	-	velmi vysoký	velmi vysoký	vysoký	-	velmi vysoký
reliktní bory	-	-	velmi vysoký	velmi vysoký	-	-	-	-
ledovcové kary	velmi vysoký	velmi vysoký	-	-	-	vysoký	-	-

Z výše uvedeného přehledu je zřejmé, že téměř všechna klidová území jsou zaměřena na vysokou citlivost populace **tetřeva hlušce**. Plocha těchto území však tvoří necelou 1/3 plochy populací skutečně obývaného. Všechna tato území jsou už předělena nebo v přímém kontaktu s trasami s velmi vysokou návštěvností, jejíž expanze do klidového území by zasáhla velmi rušivě (citlivost tetřeva hlušce je hodnocena od nízkého prahu rušení - intenzita návštěvnosti již na úrovni jedinci/měsíc). Z důvodu ochrany tetřeva hlušce je vymezeno 6 segmentů (18 celkem i s klidovými územími rašelinišť, kde se tetřev hlušec vyskytuje) klidových území tetřeva hlušce. Klidová území zajišťují ochranu cca 50 - 60 % šumavské populace tetřeva hlušce. Vezmeme-li v úvahu rozšíření tetřeva i mimo NPŠ, tvoří podíl jedinců obývajících navrhované klidové území pouze přibližně 30% (část populace je však chráněna v NP Bavorský les, u nás např. v některých rezervacích v CHKO, které však nejsou samostatně schopny zajistit díky své územní omezenosti přežití druhu v regionu.

Populaci **tetřívka obecného** chrání 155 segmentů navrženého klidového území společně s jeřábem popelavým a perlorodkou říční, protože se tyto citlivé druhy svým výskytem a nároky na regulaci turismu překrývají. Segmenty vylišené primárně pro ochranu tetřívka leží na kontaktu se silnými zdroji rušení (sídla, silnice, turistické cesty běžecké trasy apod.) Zajišťují ochranu cca 90 % populace tetřívka v NP Šumava.

Malou populaci **jeřába popelavého na Šumavě** chrání 4 segmenty klidového území, které většinou leží na kontaktu se silnými zdroji rušení (sídla, silnice, turistické cesty běžecké trasy apod.) a chrání především známá hnízdiště. Klidová území zajišťují ochranu cca 80 % hnízdící populace v NP Šumava.

Ochranu hnízdiště **sokola stěhovavého** zajišťují primárně segmenty klidového území, zajišťující ochranu tetřeva hlušce. Navržená klidová území celkově chrání cca 65 % hnízdící populace v NP Šumava.

Pro **rysa ostrovida** jsou zvláště citlivá území – denní úkryty. Na těchto místech rys rodí a odchovává mláďata, zároveň zde dochází k sociálním vnitrodruhovým interakcím. Nadměrný pohyb osob v těchto místech může ohrozit výskyt nebo vývoj jedinců tohoto druhu. Taková území jsou obsažena mozaikovitě po celém území NP a jejich ochrana je zdůvodněna společně s ostatními citlivými složkami ekosystémů. Kvůli nutnosti zajištění příčinné souvislosti mezi neexistencí regulace návštěvnosti a neumožnění nerušeného vývoje této citlivé složky jsou jako hlavním kritériovým druhem pro rysa ostrovida vylišeny pouze 3 segmenty pro KÚ Povydrří, Křemelná a Medvědice. Tato tři území jsou jedny z nejreprezentativnějších z hlediska optimálního prostředí pro rysa, které využívá pro denní úkryty (viz habitatový model (Romportl 2023) uvedený v příloze 9M. Tato území se navíc nacházejí v oblastech, kde narostl enormně turistický tlak a kde nejvíce hrozí, že by mohlo dojít k degradaci a redukci vhodného prostředí pro rysa. Vymezení klidových území je velmi podstatným krokem k udržení kvality a kapacity prostředí pro rysa ostrovida v NP Šumava, ale i mimo něj. Tato území poskytují reprodukční prostor pro minimálně 4 reprodukceschopné kočky (4 % BBA populace) v jádrové oblasti, která je klíčová pro nerušený vývoj celé BBA populace.

Ochranu izolované populace **perlorodky říční** na území NP Šumava zajišťuje pouze klidové území Vltavský luh. Zde žije 100 % populace tohoto druhu na území NP Šumava.

Ve většině segmentů klidových území je zajišťována ochrana **rašelinišť a vrchovišť**. Jde o slatě, které jsou odlehlé (část v Modravských slatích), nebo leží na kontaktu se silnými zdroji rušení (sídla, silnice, turistické cesty, běžecké trasy apod.) Největšími atraktivitami těchto rašelinišť jsou jezírka, vesměs umístěná v centrální části vrchoviště v ekosystému velmi citlivém na sešlap. Jsou rovněž vyhledávaným prostorem pro sběr lesních plodin.

Reliktní bory jsou předmětem ochrany ve čtyřech segmentech klidových územích (Dračí skály, Povydí, Viklany a Křemelná). Jde většinou o bory vytvořené na hranách kaňonů, na skalních výchozech a mrazových srubech a zčásti také na balvanitých polích vzniklých mrazovým zvětráváním. Jsou vyhledávanou atraktivitou pro možnosti dalekého výhledu, lezení po skalách apod.

Kary ledovcových jezer jsou předmětem ochrany čtyř segmentů klidových území (nad jezerem Laka, Prášilské jezero, Stará jímka a kar Plešného). Jde o velmi citlivé ekosystémy, které jsou samy o sobě atraktivitou s trvale velmi vysokou návštěvností. Ta je již od vyhlášení národního parku udržována omezeními vstupu pouze na čelní morénu (Prášilské jezero a Laka), nebo na jednu hranu karu (Plešné).

5. Návštěvnícký management Národního parku Bavorský les

Na rozdíl od mnoha světových národních parků neexistuje v Národním parku Bavorský les všeobecný zákaz pohybu mimo značené cesty. Prostorová a v některých případech i časová omezení zohledňují jak cíl národního parku „Nechat přírodu být přírodou“, tak zájmy návštěvníků a místních obyvatel. Vizí budoucnosti je vyvinout společně se sousedním Národním parkem Šumava jednotná pravidla pro pohyb návštěvníků.

Cílem Národního parku Bavorský les je nadchnout návštěvníky působivými přírodními zážitky, aniž by v chráněném území docházelo k vážnému narušení přírodních společenstev a citlivých druhů. To odpovídá požadavkům příslušné národní legislativy (německý a bavorský zákon o ochraně přírody, zřizovací listina národního parku), mezinárodní legislativě (soustava Natura 2000), mezinárodním kritériím IUCN a také doporučením spojeným s udělením Evropského diplomu.

Koncept cest

Značené cesty dovedou návštěvníky národního parku k turistickým atrakcím, jako jsou centra národního parku a nejvyšší vrcholky hor, ale nabízejí i možnost projít a prožít nově vznikající velkoplošnou lesní divočinou. Stezky pro pěší spojují obce, zastávky veřejné dopravy nebo parkoviště s vybranými přírodními zajímavostmi uvnitř parku. Trasy byly zvoleny tak, aby nejen cíl, ale i samotná cesta návštěvníkům poskytovaly zážitek z přírody. Síť cest umožňuje návštěvníkům plánování túr podle jejich zájmů, nároků a časových možností.

Současně je pro naplnění cílů národního parku velmi důležité udržet nebo obnovit dostatečně rozsáhlá souvislá území pro nerušený život citlivých druhů jako např. tetřev hlušec.

Pravidla vstupu

V průběhu rozšiřování národního parku vymezila v červenci 1997 vláda Dolního Bavorska (podle čl. 26 Bavorského zákona o ochraně přírody v „Nařízení o omezení vstupu do Národního parku Bavorský les“, naposledy pozměněném v prosinci 2020) jádrová území národního parku, do kterých se nesmí vstupovat mimo vyznačené cesty a kde není povoleno prohrnovat běžecké stopy. Pro část národního parku vyhlášenou v roce 1970 vstoupilo v platnost podobné nařízení již v květnu 1987.

V jádrovém území je celoročně povoleno využívat vyznačené stezky pro pěší, cyklisty a skituristy. Povoleno je také celoroční vstup na některé horské pastviny (tzv. Schachten) a v období od 15. července do 15. listopadu také na některé nezačleněné cesty. Dotčené cesty a pastviny jsou vyjmenované v nařízení o omezení vstupu. Dále je, v souladu s nařízeními okresních úřadů Freyung-Grafenau a Regen o rezervacích pro ochranu tetřeva a jelení zvěře, časově omezen vstup do řady menších oblastí národního parku.

Jádrová území a rezervace na ochranu zvěře pokrývají cca 45 % plochy národního parku (viz mapa – příloha č. 9j) a nacházejí se většinou podél státní hranice, mnohdy v lokalitách vzdálených od obcí. Slouží především k ochraně vzácných druhů živočichů citlivých na rušení, ale také k ochraně zranitelných druhů rostlin a půdy. Je v nich rovněž omezen sběr lesních plodů. V ostatních částech národního parku, ve kterých se nachází tradiční, k obcím blíže položená sběrná místa, se díky volnému přístupu houby a další lesní plody sbírat smí (za současného respektování národní legislativy).

Kromě vymezení území s regulovaným vstupem je vytvořena i managementová zóna národního parku rozlišující zónu přírodní, rozvojovou a trvalou okrajovou. Přírodní zóna (75,37 % území národního parku) definuje oblasti, ve kterých nejsou prováděny protikůrovcové zásahy a kde není lovena zvěř - to znamená, že zde nedochází k hospodářskému využití a platí zde motto národního parku „Přírodu nechat být přírodou“.

Značení nových turistických tras

Proznačení nových cest je možné pouze změnou nařízení o omezení vstupu a je v kompetenci vlády Dolního Bavorska. Předložené návrhy musí projít obvyklým legislativním postupem. Prioritou při jejich přezkoumávání je ochrana přírody a druhů. Proznačení nových cest obvykle není možné bez vhodných kompenzačních opatření. Například v roce 2009 byly v nařízení povoleny nové trasy k hranici s Českou republikou, jako např. Hirschbachschwelle/Jelení skok a Modrý sloup. Používání těchto cest, které se nacházejí v jádrové oblasti výskytu tetřeva hlušce, bylo časově omezeno (přístup od 15. 07. do 15. 11.), nesmí se po nich vodit psi, ani jezdit na kole. Jako kompenzační opatření byl vydán úplný zákaz vstupu na některé části hraničního chodníku.

Budoucí hodnota přeshraničního chráněného území národních parků Bavorský les a Šumava závisí na našem ohleduplném zacházení s tímto jedinečným přírodním dědictvím. Omezení vstupu, zákaz jezdit na kole mimo vyznačené cyklistické stezky, zákaz přenocování a zákaz zakládání ohně nejsou samoúčelné, ale pomáhají zachovat tento poklad pro budoucí generace!

Podrobné znázornění režimu návštěvnosti Národního parku Bavorský les je uvedeno v mapových přílohách

Další německá chráněná území

Kromě Národního parku Bavorský les jsou na německé straně Šumavy vyhlášena další chráněná území, ve kterých je omezena volnost pohybu kvůli ochraně citlivých druhů. Jedná se o Přírodní rezervaci Hochwald a několik chráněných území v širším okolí Velké Javoru.

Přírodní rezervace Hochwald byla vyhlášena v roce 1983 o velikosti 267,4 ha mezi Trístoličnickem a Trojmezím a pokrývá zhruba území, na kterém se v tomto místě na německé straně vyskytuje tetřev hlušec. To samé území je chráněno jako Evropsky významná lokalita (EVL) Hochwald und Urwald am Dreisessel. V přírodní rezervaci je

celoročně zakázán pohyb mimo značené cesty a stezky vyhlášené orgánem ochrany přírody. V rezervaci je také zakázáno zřizování nových nebo úprava stávajících silnic, ploch, cest, stezek nebo pěšin a zřizování běžeckých tras a zimních turistických stezek.

V oblasti Velkého Javoru a jeho okolí je vyhlášeno několik chráněných území, která se částečně překrývají. Jedná se o tři Přírodní rezervace Großer Arbersee und Seewand, Kleiner Arbersee a Riesloch, tři EVL, Silberberg, Großer und Kleiner Arber mit Arberseen a Kleiner und Großer Osser, Zwercheck und Schwarzeck, Ptačí oblast Großer und Kleiner Arber mit Schwarzeck a Tetřeví rezervaci (Wildschutzgebiet für Auerwild) Arber.

Omezení vstupu je řešeno v přírodních rezervacích, tetřeví rezervaci a také ve vrcholové části Velkého Javoru. Celoročně je zakázáno chodit mimo cesty ve 157 ha velké Přírodní rezervaci Großer Arbersee und Seewand a v Přírodní rezervaci Riesloch (32,9 ha) vyhlášených v roce 1939.

Ve 403,4 ha velké Přírodní rezervaci Kleiner Arbersee je zakázáno zřizování nových nebo úprava stávajících silnic, ploch, cest, stezek nebo pěšin. Dále je zakázáno jezdit nemotorovými vozidly, na saních nebo lyžích mimo silnice a cesty vyhrazené pro veřejný provoz nebo mimo cesty, trasy nebo lyžařské sjezdovky proznačené Okresním úřadem Cham. Zakázán je i vstup na břehy a plovoucí ostrovy, jakož i do terénu mimo silnice a cesty vyhrazené pro veřejný provoz nebo mimo cesty, stezky nebo místa vyznačená Okresním úřadem Cham.

Okresní úřady Cham a Regen vyhlásily v roce 2015 na dvacet let Tetřeví rezervaci (Wildschutzgebiet für Auerwild) Arber. Rezervace se nachází v území Mühlriegel-Großer Arber-Bretterschachtten a má rozlohu 2 755 ha. Vyhlášena byla z důvodu ochrany v Bavorském lese velmi ohrožené tetřeví zvěře. Účelem rezervace je chránit tetřeva hlušce, jehož populace je ohrožena především nekontrolovaným pohybem návštěvníků, před rušením v zimě i v období toku, hnízdění a vyvádění mláďat, a tak zachovat tetřeva hlušce v Bavorském lese. Každoročně je od 1. listopadu do 30. června zakázáno opouštět značené turistické trasy a cyklostezky, stejně jako značené lyžařské trasy a značené trasy pro turisty na sněžnicích a skialpových lyžích. Kvůli zachování dostatečných nerušených klidových zón je zakázáno proznačování nových cest.

Kvůli ochraně flóry, vyloučení rušení citlivých živočišných druhů a ochraně stávající mozaiky biotopů před sešlapem a stanováním omezil Okresní úřad Regen vyhláškou volný pohyb také ve vrcholové partii Velkého Javoru až po Bodenmaiser Mulde. Zakázaná je zde mimo jiné jízda na koni a jízda na kole mimo pro tento účel značené silnice a cesty a vstup do terénu mimo vyznačené silnice, cesty, stezky nebo plochy v období, kdy není sníh, minimálně od 1.5. do 30.11. každého roku.

V Přírodním parku Horní Bavorský les v Královském hvozdu na hranici s Českou republikou není vstup do území s výskytem tetřeva omezen. Okresní úřad Cham ale v tomto území zrušil proznačení hraničního chodníku a přírodní park v zimním a jarním období vstup do tohoto území nepropaguje a jeho průvodci nenabízí do území exkurze.

6. Charakteristika stávajících a nově vyhrazených cest

Stávající trasy

Přehled stávajících tras viz tabulka v příloze.

Nově vyhrazené trasy

Podél Vltavy mezi Soumarským mostem a Novou Pecí

Nově vyhrazená trasa vede od Doberské lávky po pravém břehu teplé Vltavy (vždy myšleno pohledem po proudu). Zhruba 700 metrů nad železničním mostem je nutno nejkratší trasou přebrodit vodní tok na levý břeh a po levém břehu lze pokračovat až do druhého meandru pod železničním mostem. Od Doberské lávky po druhý meandr pod železničním mostem je celoroční zákaz brodění. Dále platí sezónní omezení trasy od Doberské lávky po v mapě zakreslenou přístupovou trasu od Dobré cesty a to, že v období od 1.3 do 31. 5 je trasa přístupná jen mezi 11 a 18 hodinou denní.

Od druhého meandru pod železničním mostem je celoročně nepřístupné území až po ústí Volarského potoka.

Trasa dále pokračuje po levém břehu řeky pod soutokem s Volarským potokem k soutoku se Studenou Vltavou. Zde jsou vyhrazeny dva přístupy od Chlumu. Pod soutokem se Studenou Vltavou je nutno přebrodit na pravý břeh Teplé Vltavy a po pravém břehu tras pokračuje až k vtoku Uhlíkovského potoka. Přístupy k řece jsou vyhrazeny na Smolné Peci, u Pěkenského mostu, v lokalitě Brod, Na červeném tarasu a proti vtoku Uhlíkovského potoka. Od soutoku s Uhlíkovským potokem je trasa vyhrazena po obou březích až po vtok Starého potoka, dále lze pokračovat po vyhrazené trase po levém břehu až na konec klidového území. Přístup je po přístupové cestě k chatám.

Zásadní lomové body (absolutní zákazy vstupu, zákazy brodění, místa pro brodění) budou vyznačeny v terénu. Jinak nebude trasa značena a udržována a vstup bude na vlastní nebezpečí.

7. Podrobné zdůvodnění citlivosti tetřívka, jeřába a perlorodky

Tetřívek obecný

Velikost populace a rozšíření na české straně Šumavy

Až do poloviny 20. století se tetřívek obecný vyskytoval na většině území jižních Čech, poté však velmi rychle vymizel a jeho recentní výskyt je omezen pouze na Šumavu. I zde však je populační trend negativní, v západočeské části Šumavy přežívá již posledních několik exemplářů (ex).

Na Šumavě se tetřívek začal na listině odstřelů pravidelně objevovat od r. 1799, ale v hojnějším počtu se začal objevovat až v průběhu 19. století. Výrazný nárůst stavů lze pozorovat zejména koncem 19. století. Např. 19. 4. 1878 bylo na celém panství Vimperk sečteno 40 tokajících samců (M), v roce 1879 už 102 samců a celkem 259 ex. Nejvyšší počty byly na Šumavě zaznamenány, stejně jako jinde v ČR, v první třetině 20. století, od té doby početnost stále klesá. Tento pokles nezastavil ani zákaz odstřelu tetřívků. V roce 1977 bylo na Šumavě nasčítáno 1267 ex., z toho 1186 ex. v jihočeské části. Hanzák doložil nápadný pokles početnosti od 60. let na tokaništích Jezerní slatě, Mrtvý luh a Dobrá. Např. na Mrtvém luhu tokalo v r. 1966 asi 70M, v r. 1979 jen 12M (v roce 2012 3 M – T. Lorenc). V roce 1996 bylo na jihočeských tokaništích (včetně Jezerní slati, ležící na hranici krajů) nasčítáno 181 M, v r. 1998 113M, mezi roky 2000 a 2003 počet poklesl ze 122 na 84 M a v roce 2012 byl stav odhadnut na 55 – 60 M, v roce 2018 přibližně 50 M (včetně boletických lokalit ležících v CHKO). V současnosti je klíčovou lokalitou Vltavský luh.

Hlavními šumavskými biotopy tetřívka jsou rašeliniště, rašelinné březiny a mozaika sukcesních stadií s hojným zastoupením břízy, která je významným zdrojem potravy, hl. v zimě. Tokaniště se nacházejí na okolním bezlesí.

Potrava

Převažuje hlavně rostlinná potrava, nejrůznější vegetativní a generativní části rostlin, dřevin i bylin, různé bobule, plody, semena, pupeny, jehnědy, nevyvinuté šišticky, výhonky, listy atd. Živočišnou potravou jsou zejména brouci a mravenci jsou ve větší míře sbírána pouze na jaře. Mláďata se zpočátku živí pouze potravou živočišnou (hmyz – hl. mravenci a pavouci), později začínají převládat různé plody (jahody, maliny, borůvky, brusinky, jalovčinky), semena, vegetativní části rostlin. Na podzim je v potravě zastoupeno živočišné složky max. do 1% či vůbec (více u samic). V zimě nejvíce vzrůstá podíl jehnědů, výhonků, pupenů, semen břízy a borovice.

Na jaře, v létě a na podzim sbírají potravu převážně na zemi, v zimě pak na stromech. Právě volný sběr plodů bobulonosných rostlin (hlavně borůvka, brusinka, klikva, hloh, šípek a jeřáb aj.) člověkem v lokalitách s výskytem tetřívka během letního a podzimního období je v rozporu s ochranou populace tetřívka obecného, protože kromě rušení tetřívků člověkem při

sběru plodů dochází i k potravní konkurenci. Bobulonosné rostliny představují důležitý a energeticky bohatý potravní zdroj tetřívka v letních a podzimních měsících, přičemž tetřívci jsou koncentrováni v lokalitách s soustředěným výskytem na větších plochách, resp. jsou na jejich výskyt vázáni. Plochy s výskytem bobulonosných rostlin nabízí dostatečný potravní zdroj bez jeho nadměrného vyhledávání, což opět snižuje riziko ulovení predátorem. Kritickým obdobím pro přežívání tetřívků je zvláště zima. Opakované vyrušování lyžaři na lokalitách zimního výskytu tetřívků zvyšuje jejich energetické výdaje v období, kdy je potrava obtížně dostupná, zvyšuje riziko predace, stres a produkci stresového hormonu kortikosteronu, jehož dlouhodobě zvýšená hladina vede ke zhoršování fyzické kondice plašených ptáků.

Hnízdění

Žije v polygamii, od poloviny března, někdy již koncem února začíná tok, který trvá do května, někdy až do konce června. Nejprve jednotliví kohoutci, či skupiny střídají stanoviště a hledají vhodné tokaniště a tok pouze naznačují. Vlastní tok probíhá na zvláštních tokaništích, jež bývají po desetiletí stálá. Na tokaništích obsazují samci teritoria jak v centrální, tak v okrajové části, dle dominance. Centrální kohoutci obstarají na tokaništi 85 – 98% kopulací.

Místo pro hnízdo vybírá slepice, jež taktéž sama inkubuje a stará se o kuřata. Hnízdem je kotlinka na zemi v porostu různých bylin nebo křovin, ve smrkovém náletu apod. Hnízdění začíná v květnu až červnu, zpravidla asi 10 dnů po oplození, náhradní snůšky jsou ještě v červenci. Vejce jsou snášena v intervalu 36 – 48 hodin, bývá jich 6 – 11, délka inkubace 25 – 27 dnů. Mláďata hnízdo opouštějí ihned po oschnutí, samice je odvádí na potravní stanoviště, rozhrabuje jim půdu, nebo jim potravu i předhazuje, zpočátku především hmyz. Mláďata se vyvíjejí velmi rychle, ve stáří 1 týden poletují, ve 2 týdnech jsou schopna uletět i větší vzdálenost. Před nebezpečím se ukrývají přitíštěním k zemi. Po dobu 1 – 1,5 týdne přespávají pod slepicí, do stáří 1 – 1,5 měsíce na zemi a teprve později na stromě. V rodinách se zdržují do konce srpna až září, pak se rozdělují do skupin dle pohlaví. Pohlavní vyspělost v 10 měsících, samci se však páří výjimečně před dosažením 2 let.

Negativní vliv rušení na fázi hnízdění spočívá zejména v narušení složitého toku, které může způsobit až neoplození samice. Dalším značným rizikem je rušení v období hnízdění, kdy může dojít k opuštění snůšky, v době, kdy jsou mláďata vylíhnuta, může jakékoliv rušení způsobit podchlazení termoregulačně nevypělých mláďat i jejich zvýšenou predaci.

Velmi důležité pro přežití šumavské populace, která čítá cca 100 ex. (to je některými autory považováno za absolutní minimum pro střednědobé přežití populace) je striktní ochrana všech tokanišť, z hlediska genetické diverzity mají zcela zásadní význam hromadná tokaniště.

Negativní antropogenní vlivy

Změny biotopu a struktury krajiny

Nevhodné způsoby hospodaření v krajině jsou obecně považovány za nejzávažnější faktor vymizení tetřívků z mnoha oblastí ve velkém měřítku. Zejména postupy vedoucí ke změnám struktury krajiny. Specifickým fenoménem Šumavy je zarůstání částí opuštěných antropogenních bezlesí a tím zmenšování ploch, které jsou druhotně součástí tetřívčích lokalit.

Rušení

Shrnutí studie Arlettaz R., Patthey P., Baltic M., Leu T., Schaub M. Palme R., Jenni-Eiermann S. (2007):

Pokus se skládal ze dvou částí. První z nich bylo odchycení tří kohoutků tetřívka obecného v nepřístupné části na jihozápadě švýcarských Alp. Na ně byl před vypuštěním připevněn radiolokátor. Pomocí něho byla sledována jejich aktivita. Ta se nijak nelišila od obvyklého dvouvrcholového průběhu během dne, kdy vycházeli za potravou za soumraku a za úsvitu. Zároveň byl dohledáván jejich trus, ze kterého se stanovovalo množství stresových hormonů v krvi. Navíc se zjistilo, že kohoutci se pohybují v oblasti s poloměrem asi 500 m, a pokud pták opustí svůj úkryt pod hromadou sněhu, vyhledává si nový. Důležité pro studii bylo, že ptáci byli jednorázově vyplašeni, aby pak mohly být porovnány změny v koncentraci stresových hormonů. Analýza ukázala hned další den průkazně zvýšenou hladinu o 20%. Ta přetrvávala až do 3. dne sledování. Druhá část studie spočívala ve sbírání trusu tetřívka v několika lokalitách a určování hladin stresových hormonů z nich. Jako stresový faktor, jehož vliv se snažili výzkumníci prokázat, byla brána četnost lyžařských stop v okolí nocovišť tetřívka a to právě do vzdálenosti 500 m. I zde vyšel jasně průkazný výsledek o zvýšené hladině stresových hormonů o 12-17 % v oblastech se střední a vysokou turistickou zátěží. Potvrdilo se tedy, že rušení skutečně zvyšuje tetřívkům hladinu stresových hormonů. Vyrušování na ně samozřejmě nepůsobí jen samo o sobě, ale snižuje jejich přežití i nepřímo - pták musí vydávat více energie na termoregulaci a více se vystavuje predátorům. To vše zhoršuje tetřívkům energetickou bilanci, zhoršuje jejich imunitní stav, což je dělá náchylnějšími k nemocem, a snižuje i reprodukční úspěšnost a přežívání.

Citlivým obdobím z hlediska rušení je tok, hnízdění a vyvádění kuřat. Při vyrušování v období toku nemusí dojít k oplodnění slepice. Riziko spočívá ve specifických nárocích biologie rozmnožování, nutnost stimulace slepic chováním kohouta k dozrání etologického rituálu. Fertilní perioda slepic je velmi krátká (cca 5 dnů), nedojde-li v tomto období (např. vlivem rušení), nezapojí se danou sezónu do reprodukce. To je při velikosti současných šumavských subpopulací velkým rizikem. Princip vlivu rušení v období inkubace a vyvádění mláďat je totožný s tetřevem hluščem.

ARLETTAZ et al. (2007) zjistili trvalý nárůst stresového hormonu kortikosteronu ve čtyřech dnech opakovaného rušení tetřívků. Už jediné vyplašení za den zvýšilo jeho hladinu na 120–150 % normální koncentrace, každé další vyrušení prodlužuje dobu jeho odbourávání. BALTIC (2005) doplňuje, že rušení prodlužuje dobu sběru potravy o 23 % ráno a o 12 % za celý den, čímž o stejné procento zvyšuje riziko predace pro vyrušeného jedince.

Každé rušení navíc přináší energetické ztráty ve výši 2–4 % celodenní potřeby. Uvádí rovněž, že tetřívka je mnohem zranitelnější rizikem vyhladovění než tetřev hlušec. SCHRANZ (2009) přidává i dříve začínající a delší podvečerní sběr potravy pro samce tetřívku na rušených lokalitách. Trvale stresovaný tetřívka má zdravotní problémy a roste u něho riziko, že podlehně špatnému počasí nebo bude uloven predátorem.

K rušení ptáků přispívá i hluk z frekventovaných turistických tras. GARNIEL et al. (2007) řadí tetřívka do skupiny 11 nejcitlivějších druhů ptáků k vlivu hluku na jejich funkční existenci, s kritickou hladinou hlukového zatížení 52 dBA.

Urbanizace, hluková a světelná zátěž

Rozvoj infrastruktury souvisí s fragmentací vhodných biotopů v širším krajinném měřítku. Jedná se zejména o stavbu a provoz dopravních komunikací, provádění staveb jednotlivých objektů až po rozšiřování sídelních celků (př. Kvilda), které sebou nese celkové zvýšení zatíženosti území. Hlukové i světelné znečištění může zvyšovat predaci, stres.

Lov

Historický lov tokajících kohoutků tetřívka obecného jistě ovlivňovalo populaci silně negativně v důsledku odstraňování nej kvalitnějších (agresivních) kohoutků po stránce genetiky populace. V současné době nejsou známy poznatky o ilegálním lovu tetřívka obecného a z tohoto důvodu se jedná o ohrožující faktor pouze potenciální.

Predace

Predace je velmi významným faktorem, ovlivňujícím úspěšnost hnízdění a přežívání mladých i dospělých ptáků – u nás především liškami, kunami, hranostaji, divokými prasaty či krkavcovitými ptáky. Je třeba si však uvědomit, že predace ovlivňuje tetřívka přirozeně odjakživa a životaschopná populace musí být schopna se s ní vyrovnat.

Regulace predátorů často bývá nedílnou součástí projektů zaměřených na obnovení či posílení populací tetřívka, její výsledky však nebývají jednoznačné – někdy přináší očekávaný efekt (třeba vyšší úspěšnost hnízdění), jindy se neprojevuje vůbec. Míru predace, úspěšnost hnízdění i přežívání tetřívku totiž ovlivňuje celá řada přírodních faktorů, jako je dostupnost alternativní kořisti pro predátory, počasí v hnízdním období, věk a pohlaví tetřívku apod. (Flousek et. Volf, 2012). Některé studie však potvrzují pozitivní vliv predace v souvislosti s parazitárním zatížením.

Jeřáb popelavý

Jeřáb popelavý vyhledává k hnízdění bažiny, rašeliny a litorální porosty stojatých vod a to v lesích i otevřené krajině. Na jaře se na hnízdištích objevují již počátkem února a v březnu. Tok je velmi nápadný, doprovázený specifickými tanci a voláním. Hnízdo staví v nejobtížněji dostupné části lokality, to zaručuje jistou eliminaci rizika rušení a predace savčími predátory (liška obecná, prase divoké). Samice snáší téměř vždy 2 vejce, inkubují oba rodiče po dobu 29 – 32 dnů. Od stáří mláďat 10 dnů je rodiče vodí na pastvu, od stáří cca 1 měsíc dokonce na místa vzdálená i 1-2 km. Juvenilové jsou schopni letu až ve stáří 2 měsíců. Rodinky se na hnízdištích zdržují do přelomu září a října. Pohlavní dospělosti je dosaženo v 5 – 6 letech. Potrava se skládá ze zelených částí rostlin, semen, plodů, okrajově i hmyz, měkkýši, červi a drobní obratlovci.

První hnízdění jeřába popelavého v ČR bylo doloženo v r. 1989, v letech 1985 -1989 byl početní stav odhadnut na 1 – 5 párů (Šťastný, Bejček, 1993). V letech 1990 -1994 se početnost zvýšila na 5 – 10 párů. Při hnízdním mapování v letech 2001 – 2003 u nás hnízdilo 14-29 párů. V letech 2005 – 2007 již 31 – 46 párů, v letech 2008 – 2010 45 – 51 párů.

Na Šumavě je druh vázán především na rašeliniště a kulturní bezlesí, kde vyhledává potravu. V současnosti se počet párů pohybuje mezi 5 a 10.

Obecně se jedná o velmi citlivý druh vůči rušení. Nejcitlivější je v období hnízdění, kdy rušení snižuje počet vyvedených mláďat a fitness jedinců. Dle zkušeností na jihočeských hnízdištích je situace následující: páry jsou na rušení nejcitlivější (až extrémně) v průběhu obsazování nové lokality, jsou zaznamenány případy, kdy byli ptáci rušeni v pokusech o obsazení nové lokality a nikdy se již tam nevrátili. Podaří-li se obsadit nové hnízdiště, záleží na úspěšnosti prvního hnízdění, budou-li se na lokalitu vracet. Citlivost vůči rušení klesá až při vytváření kolonií (Šebestián J., Ticháčková M. in verb.).

Perlorodka říční

Ze zahraničí nejsou známe studie, které by se zabývaly problematikou vysoké návštěvnosti a nebezpečí z toho vyplýající pro perlorodku říční, a to dokonce ani ve vztahu ke sportovnímu rybářství. Fenomén vodáctví je specifický pro Českou republiku, a proto studie na toto téma zpracované pro Vltavu jsou výjimečné. Pouze v Austrálii prováděli nějaké průzkumy na poškození dna, ale to bylo u prudkých toků, kde se provozuje canyoning.

Definovatelné vlivy způsobované zvýšenou návštěvností Vltavy a Teplé Vltavy, resp. Vltavského luhu na populaci kriticky ohroženého druhu perlorodka říční (*Margaritifera margaritifera*):

1) Mechanické poškození lastur

Příčinou poškození může být brodění a likvidace jedinců perlorodky rozšlápnutím buď rybáři nebo vodáky při nízkém stavu hladiny, případně návštěvníky při koupání. Mírou poškození splouvajícími návštěvníky se zabývá řada výzkumů od roku 2005 (viz seznam literatury), na základě kterých byl stanoven přísný režim regulace (v roce 2010 prošel procesem EIA). Vlivem splouvání včetně možného poškození pádly se zabýval i projekt hrazený z OPŽP „Soužití člověka a perlorodky ve Vltavském luhu“ (2013-2015). Poškození pádly se ukázalo jako velmi nepravděpodobné.

Vzhledem k faktu, že rybářské revíry Vltava 33MP a Vltava 33P jsou revíry Českého rybářského svazu, bylo pouze v částech revírů omezeno rybářské právo - byl stanoven zákaz brodění (Vltava 33P) resp. vyhlášena Chráněná rybí oblast (Vltava 33MP). V poslední době ovšem neustále narůstá počet návštěv rybářů na řece a zejména jsou vypouštěny odchované perlorodky, a proto bude potřeba vstoupit do jednání s ČRS o způsobech další regulace.

Od koupajících se návštěvníků pravděpodobně nehrozí příliš velké nebezpečí, protože je soustředěno pouze do několika míst řeky, ačkoli právě nedaleko chat u řeky pod Želnavou byla nalezena usmrčená perlorodka. Není ovšem jasné co (nebo kdo) bylo příčinou jejího rozdrčení.

2) Mechanické poškození dna (dnových nárostů)

Mechanické poškození při zvýšené návštěvnosti hrozí ale nejen samotným perlorodkám, ale i jiným součástí říčního ekosystému a to zejména podvodním rostlinám, které hrají důležitou roli v potravním řetězci perlorodky (opad, drobné mikroskopické částičky rostlin jsou potravou pro perlorodku). Platí zde to co v předcházejícím bodě, pouze dopad je na celý biotop.

3) Rušení

Rušení se týká pstruhů v letních dnech, kdy dochází k vyvrhování larev (glochidií) perlorodkami – ty unášeny proudem se přichytávají na žábra hostitelů (pstruhů). Vyrušení pstruzi se ukrývají mimo proudnici pod břehy a vyhnou se tak unášeným glochidiím, které pak v řádu hodin hynou. Vzhledem k probíhajícím projektům se předpokládá, že bude ve

Vltavě (Teplé Vltavě) docházet k přirozené reprodukci a nadměrné rušení by pravděpodobně zmenšilo šance glochidií na úspěšné přichycení na žábra.

4) Znečištění

Zvýšená návštěvnost přináší nebezpečí zvýšeného přísunu znečišťujících látek (včetně živin – dusík, fosfor) do toku, ať již přímo nebo prostřednictvím výtoku z čistíren odpadních vod.

8. Popis jednotlivých segmentů klidových území

D1 Vysoké Lávky

Jedná se o bezlesou enklávu v místech bývalé osady Vysoké Lávky s postupující sukcesí. Nejzápadnější recentní šumavské tokaniště tetřívka obecného.

Stav, význam, ohrožení

Vývoj početnosti na tokaništi Vysoké Lávky: 1977 20 ex., 1996 2M, 1998 4M, 2F, 2000 2M, 3F, 2001 3M, 3F, 2002 4M, 1F, 2003 3M, 2F, 2004 2M, 2F, 2005 2M, 2006 3M, 2007 1M, 2008 1M, 2011 1-2M, 2014 1-2M, 2017 1-2M, 2018 1-2M

Význam vyhlášení navrhovaného klidového území Paseky D1 a B2 je zásadní pro zajištění klidu pro druh v období toku, hnízdění a zimování, tedy ve fázích, kdy je tetřívka obzvláště citlivý na vyrušování. Jako negativní faktor je postupující sukcese a tím pozvolný zánik vhodných biotopů. V případě realizace vhodného managementu odpovídajícího ekologickým nárokům druhu zaměřeného na obnovu biotopu lze počítat s početním nárůstem v lokalitě za předpokladu že bude zachován klidový režim.

Význam spočívá v citlivosti malé lokální populace na jakékoliv rušivé vlivy, jež mohou být fatální.

Z rašelinných biotopů se ve vymezeném území vyskytují přechodová rašeliniště a nevápnitá mechová slatiniště (stanoviště 7140 Transition mires and quaking bogs – 12,3 %). Podmáčené smrčiny se vyskytují jen okrajově při severní hranici – 2,3 % vymezeného území. Území je značně ovlivněno vojenskou činností v minulosti - silně odvodněno poměrně hlubokými příkopy a postupně zarůstá. V místech dostatečně podmáčených se místy vyskytují ještě suchopýry (*Eriophorum vaginatum*) nebo zábělník bahenní (*Potentilla palustris*).

Tato lokalita navazuje na segment B2. Obě tyto lokality využívají prokazatelně 3 jedinci rýsa ostrovida, z nichž jedna je reprodukcí se samice.

Návštěvnost člověkem samotného segmentu je minimální a není jím vedena žádná značená TZT. Značená žlutá TZT vede v úseku Prášilský potok – Vysoké Lávky po jižním okraji segmentu a dosahuje intenzity desítky/den s maximy v létě stovka/den. Pohyb návštěvníků mimo značenou trasu je v intenzitě jedinci/den. Cyklostezka Šumavské cyklomagistrály míjí segment na východu a je vedena až za místní veřejnou komunikací (Intenzita na ní je v průměru desítky/den s maximy v létě až 200-300 průjezdy/den.).

D2 Jezerní slat'

Rašeliniště s hnízdištěm a zimovištěm tetřívka obecného, s tokaništěm tetřeva hlušce a hnízdištěm jeřába popelavého. Silně exponováno návštěvností (do slati je zaveden slepý poválkový chodník, návštěvnosti ve stovkách/den. Vstup omezen už vyhlášením ZCHÚ, od roku 1995 součástí 1.zóny. Krátký úsek od vyhlídkové plošiny směrem do slati po poválkovém chodníku navrženo omezení návštěvnosti 1. 3. – 31. 5. 18:00 – 10:00.

Stav, význam, ohrožení

Jedná se o lokalitu s celoročním výskytem tetřívka obecného, vývoj populace dle sčítání na tokaništi Vydří most: 1977 7 ex., 1991 3 M, 1996 3M 2F, 1998 3M, 1F, 2000 1M, 2001 3M, 2002 4M, 1F, 2003 7M, 2004 5M 4F, 2005 7M, 2006 6 ex., 2007 3M, 2008 1M, 1F, 2009 2ex., 2010 1M, 2011 2M, 2013 2M, 2014 1M, 2015 2-3 M, 5F, 2016 1M 4F, 2017 1-2 M, 2018 2 M

Početnost populace je dlouhodobě stabilní, fluktuující, ovšem velmi nízká, tudíž náchylná na negativní vlivy. Tetřívek obecný nalézá v navrhovaném klidovém území Jezerní slat' vhodné biotopy pro hnízdění a zimování, pro tok suboptimální podmínky pro nižší přehlednost biotopu a vyšší riziko predace adultních jedinců. Aktivní tokaniště se nalézá na sousední lokalitě Vydří most. Část ptáků zimuje v přilehlých proředených porostech Mezilesní slati se zvýšeným zastoupením břízy.

Mezi hlavní ohrožující faktory patří negativní vliv lidských aktivit, zejména rušení v období toku a zimování. Pro minimalizaci tohoto rušivého faktoru by bylo vhodné vést stávající běžkařskou trasu těsně podél silniční komunikace Kvilda – Horská Kvilda a ne tak jako nyní, těsně podél hranice 1. zóny Jezerní slat'. Údržbu běžkařské trasy je vhodné ukončit nejpozději 14. 3. Naučná stezka po poválkovém chodníku do Jezerní slat' by měla být v období zimování druhu ve večerních nočních a ranních hodinách zavřena.

Lokalita je významná též jako tokaniště pro tetřeva hlušce, navazující přímo na reprodukční biotopy. Lokalita je velmi významná jako propojující prvek mezi centrální částí výskytu tetřeva hlušce a okrajovými, jako je Mezilesní slat', Horskokvildská a Zhůřská slat'.

Více než ¼ plochy tohoto území představuje komplex rašelinných stanovišť a podmáčených smrčín. Podmáčené smrčiny představují 8,7 % plochy. Velmi významné je zastoupení vrchoviště s klečí – spolu s rašelinnými smrčinami (prioritní stanoviště 91D0 Bog woodland) představují 35,4 % plochy vymezeného území. Vyskytují se zde také přechodová rašeliniště a nevápnitá mechová slatiniště (stanoviště 7140 Transition mires and quaking bogs – 13,7 %).

Otevřená vrchoviště a vrchovištní šlenky - prioritní stanoviště 7110 – Active raised bogs zaujímají 2,3 % tohoto území. Na poměrně významné části se vyskytuje také biotop degradovaná vrchoviště (ještě schopná přirozené obnovy) – 15,8 %. Jedná se o plochy po těžbě rašeliny (borkování) v minulosti. Na povrchu jsou dodnes patrné vyvýšené a suché špalky porostlé keříčkovými společenstvy s vlochyňí (*Vaccinium uliginosum*), vřesem (*Calluna vulgaris*) a brusinkou (*Vaccinium vitis-idaea*), a silně zamokřené vany s dobře prosperujícími rašeliničky a ostatní vlhkomilnou vegetací. Západní polovina rašeliniště je původní s otevřeným nelesním středem a poměrně velkým jezírkem. Kromě běžných druhů je slat' místem výskytu břízy trpasličí (*Betula nana*), ostřice vrchovištní (*Carex paupercula*) nebo bradáčku srdčitého (*Listera cordata*).

Z pohledu rysa ostrovida tato lokalita navazuje na segmenty A15, D3 a B6 a je využívána stejnými jedinci. Rys loví v přilehlých lokalitách a dotčené lokality může využívat pro nerušený přesun, případně odpočinek. Lokalitu využívají prokazatelně 2 jedinci.

Návštěvnost Jezerní slati patří k nejvyšším ze všech zpřístupněných slatí a to díky blízkému parkovišti a krátkému bezbariérovému přístupu o délce cca 180 m. Asi 70 tisíc návštěvníků vstupuje na obousměrný povalový chodník vedoucí do slati, tedy na její okraj anebo může vystoupit i na vyhlídkovou dvoupatrovou věž na kraji slati. Značená trasa pro pěší určená i cyklistům a v zimě lyžařům je vedena po východním okraji segmentu v blízkosti veřejné komunikace a ročně se po ní pohybuje cca 130 tisíc osob, tj. s průměrnou intenzitou stovky/den. Nejvyšší intenzity dosahuje v zimě (únor a zčásti leden), kdy se dosahuje počtu průjezdů i tisíce/den. V severní části kopíruje lyžařská značená trasa Jezerní slať v délce 1,3 km. (A z druhé strany navazuje segment D3.) V jižní části je odbočka lyžařské trasy směrem na horu Lapka a zde intenzita dosahuje asi čtvrtiny provozu na Šumavské magistrále – průměrný počet průjezdu cca stovky/den. Nelegální vstupy jsou zaznamenány především ve východní části po okraji, s intenzitou desítky/den a to v létě i zimě.

D3 Vydří most

Převážně bezlesá krajina s významným tokaništěm tetřívka obecného. Návrh omezení vstupu na plochu po dobu toku tetřívka (1. 3. -31. 5.) Navazuje na území Jezerní slati, do které je od roku 1995 omezen vstup (1. zóna) a která je rašeliništěm, hnízdištěm tetřívka obecného.

Časové omezení lyžařské trasy od 15. 3. do 31. 5.

Stav, význam, ohrožení

Významné tokaniště v oblasti Kvildských plání, přiléhající plochy tvoří velmi vhodný biotop pro druh. Populační vývoj:

1977 7 ex., 1991 3 M, 1996 3 M 2 F, 1998 3 M, 1 F, 2000 1 M, 2001 3 M, 2002 4 M, 1 F, 2003 7 M, 2004 5 M 4F, 2005 7 M, 2006 6 ex., 2007 3 M, 2008 1 M, 1 F, 2009 2 ex., 2010 1 M, 2011 2 M, 2013 2 M, 2014 1 M, 2015 2-3 M, 5 F, 2016 1 M, 4 F, 2017 1-2 M, 2018 2 M

Početnost populace je dlouhodobě stabilní, fluktuující, ovšem velmi nízká, tudíž náchylná na negativní vlivy. Zajištění přežití v oblasti by mělo zajistit 3 navrhovaná klidová území, jež jsou součástí biotopu tetřívka obecného a jsou jím využívána v různých ročních obdobích: Vydří most – tokaniště, Jezerní slať – reprodukční biotop, zimoviště, Mezilesní slať – zimoviště, potenciální reprodukční biotop.

Zásadním negativním vlivem je vysoká míra rušení lidskými volnočasovými aktivitami. V předjarním a jarním období dochází k rušení lyžaři, běžkařská trasa je vedena přímo přes tokaniště. Velmi vhodné přeložit ji do těsného souběhu se silnicí Kvilda – Horská Kvilda. Po odstranění tetřívčí boudy snad poklesl tlak ze strany fotografů a birdwatcherů. Po roztátí sněhové vrstvy nastupují pěší turisté, kteří chodí z Jezerní slatě na Horskou Kvildu po cestě, která taktéž vede přímo přes tokaniště. V zimním období dochází k vyrušování nezodpovědnými lyžaři, jež vstupují při vyšší sněhové vrstvě do Jezerní slatě, kdy dochází k vyrušování v kritickém období zimování.

Lokalita je dále významná pro jeřába popelavého, jež se zde pravidelně vyskytuje a pravděpodobně také hnízdí. Tok páru jeřába popelavého je zde pozorován pravidelně již po řadu let. Okolní louky slouží druhu jako potravní stanoviště.

Z rašelinných biotopů se zde vyskytují přechodová rašeliniště a nevápnitá mechová slatiniště (stanoviště 7140 Transition mires and quaking bogs – 21,9 %). Jako enkláva se zde vyskytuje také biotop degradovaná vrchoviště (ještě schopná přirozené obnovy) – 7,6 %. Jedná se o plochy po těžbě rašeliny v minulosti. Z významnějších rostlinných druhů se vyskytuje například zábělník bahenní (*Potentilla palustris*), pleška stopkatá (*Willemetia stipitata*) nebo klikva bahenní (*Oxycoccus palustris*).

Z pohledu rysa ostrovida tato lokalita navazuje na segmenty A15, D2 a B6 a je využívána stejnými jedinci. Rys loví v přilehlých lokalitách a dotčené lokality může využívat pro nerušený přesun, případně odpočinek. Lokalitu využívají prokazatelně 2 jedinci.

Tento segment je severním pokračováním segmentu D2 – Jezerní slať a odděluje ho právě značená pěší a lyžařská trasa s vysokou intenzitou využití návštěvníky. Počet průchodů mezi těmito segmenty dosahuje asi 100 tisíc za rok, přičemž zimní intenzita v únoru se blíží tisíci/den, v létě stovky/den. Pohyb mimo značenou trasu je poměrně rozsáhlý po celý rok vzhledem k otevřenému prostoru na lukách a malé celkové ploše.

D4 Knížecí Pláně

Převážně bezlesá krajina s rašeliništi a s významným tokaništěm a zimovištěm tetřívka obecného. Návrh omezení vstupu na jednu turistickou trasu procházející přímo tokaništěm, a to pouze pro období toku (1. 3.- 31. 5. 18:00 – 10:00). Ostatní turistické trasy bez omezení.

Stav, význam, ohrožení

Knížecí Pláně jsou území s tradičním celoročním výskytem tetřívka obecného. Velikost lokální populace je v posledních cca 10 letech kritická, stabilně je pozorován pouze 1M a 1F na tokaništi, které je předmětem navrhovaného klidového území. Výjimkou byl rok 2018, kdy byli pozorováni minimálně 2 tokající kohoutci a 2 slepice.

Vývoj početnosti na tokaništi Knížecí Pláně:

1977 36ex., 1991 7M, 1992 4M, 2F 1996 4 M, 7F, 1998 2M, 2000 3M, 2F, 2001 1M, 2002 1M, 2002 1M, 2003 1M, 2004 4M, 2F, 2005 5M, 2F 2007 1M, 1F, 2008 1M, 1F, 2009 1M, 1F, 2010 1M, 1F, 2011 1M, F, 2012 1M, 1F, 2014 1M, 2015 1M, 1F, 2017 1M, 1F, 2018 2M.

Lokalita Knížecí Pláně představuje jednu z mála lokalit, na kterých se výskyt tohoto silně ohroženého druhu dochoval do současnosti. Při přetrvávajícím negativním populačním trendu tetřívka v oblasti celé Šumavy jsou všechny lokality s recentním výskytem i s potenciálně vhodným biotopem klíčová pro budoucí přežití druhu v oblasti. Vyhlášení navrhovaného klidového území je nutné pro udržení této lokální populace do budoucna. Jako velmi málo početná je silně náchylná na vnější rušivé vlivy, rušení turistikou, cykloturistikou a běžkaři je zde enormní. Jako minimální opatření je sezónní noční uzavření turistické a lyžařské trasy vedoucí přes tokaniště a zimoviště tetřívka obecného. V lokalitě je snaha přizpůsobit management biologickým potřebám druhu. Velmi žádoucí by bylo nahradit pastvu v blízkém okolí tetřívčího biotopu sečí po 31. 7. . Význam lokality spočívá i v množství potenciálních vhodných biotopů v blízkosti, jež do budoucna můžou sloužit pro propojení lokálních populací.

Rašelinné biotopy jsou prezentovány přechodovými rašeliništi a nevápnitými mechovými slatiništi (stanoviště 7140 Transition mires and quaking bogs – 14,6 %

vymezeného území). Vyskytuje se zde také biotop degradovaná vrchoviště (ještě schopná přirozené obnovy) – 6,7 %. Z nejvzácnějších druhů se vyskytuje všivec bahenní (*Pedicularis palustris*), prstnatec Fuchsův (*Dactylorhiza fuchsii*) nebo suchopýrek alpský (*Trichophorum alpinum*).

Nejvyšší návštěvnost lidí se soustřeďuje po okraji segmentu, neboť zde vede značená cyklotrasa a pěší TZT – intenzita stovky/den v létě a desítky/v zimě. Žlutá TZT vedoucí skrz navržené klidové území má průměrnou intenzitu do stovky/den. Dochází k pohybu mimo tuto značenou trasu za účelem krácení si celkové vzdálenosti a to v létě i v zimě.

D5 Chalupská slat'

Rašeliniště s tokaništěm, hnízdištěm a zimovištěm tetřívka obecného. Od roku 1995 omezen vstup (1.zóna). Turistické stezky bez omezení.

Stav, význam, ohrožení

Jedná se o komplex rašelinišť vyplňující údolí Vydřího potoka - od pramene až k ústí do Teplé Vltavy: Najmanka – Pasecká slat' – Novosvětská slat' – Chalupská slat'. Všechny tyto lokality na sebe více méně plynule navazují a tvoří ucelený komplex vhodných biotopů pro tetřívka obecného. Nejedná se o izolované lokální populace tetřívka obecného ale o jednu propojenou, navzájem komunikující, ptáci často přeletují mezi jednotlivými tokaništi: Pasecká slat', Černá Lada, Nový Svět a Pasecká slat' (Černá Lada a Pasecká slat' leží v CHKO). Navrhované klidové území Chalupská slat' má společně s Paseckou slatí klíčovou roli pro přežití této lokální populace, jež v současnosti (jaro 2018) čítá min. 8 kohoutků, odhad početnosti 20 ex. celkem, což řadí lokalitu mezi významná centra důležitá pro přežití druhu v celé oblasti Šumavy. Dle dlouhodobých pozorování dochází na území lokalit Chalupská slat' a Pasecká slat' k úspěšné reprodukci. Populační trend je dlouhodobě mírně klesající. Navrhované klidové území Chalupská slat' slouží jako tradiční zimoviště a hnízdiště, nyní i jako tokaniště. Zachování klidu v průběhu celého roku je tedy pro přežití velmi důležité. Zimoviště je soustředěno do jižní a severní poloviny území, reprodukční biotopy se nacházejí ve střední a severní části území. Mezi hlavní ohrožující faktory patří negativní vlivy lidské činnosti: rušení v období toku (část kohoutků z tokaniště Černá Lada se pod vlivem dlouhodobého rušivého tlaku ze stran fotografů a birdwatcherů přesunula do východní části navrhovaného klidového území, zde však nalézají pouze suboptimální podmínky vzhledem k bylinnému a dřevinnému patru, jež snižuje přehlednost tokaniště a zvyšuje míru predace adultních ptáků. Dalším význačným negativním vlivem je rušení v zimním období, kdy vyrušení i od jednotlivce/den může mít pro jedince fatální následky. Vliv rušení v zimním období je způsoben nataženou, pravidelně udržovanou běžkařskou trasou kolem celé Chalupské slati, což má výrazně negativní dopad na zimující jedince – zkracování si cesty napříč Chalupskou slatí – k tomu dochází ve větší míře v lokalitě Chalupská slat' jezírko jižní zimoviště a pak v lokalitě staré školní cesty spojující Dolní Granitz s Novým Světem, tato trasa je v některých mapách dokonce uváděna jako proznačená, atraktivitu zvyšuje fakt, že se jednalo o součást kanálu 54. Dalším ohrožujícím faktorem je postupující sukcese dřevin na dříve těžené části rašeliniště, jež je dnes jádrem zdejší populace - to je aktuální problém i na jiných lokalitách této subpopulace - severní část Chalupské slatě a Pasecká slat'. Při odstranění těchto negativních faktorů lze předpokládat zvýšení početních stavů.

Současné vymezení vedení zimní lyžařské trasy pod Nový Světem západně, nad obec N. Svět nezpůsobuje při dodržování trasy rušení. Omezení vstupu na povalovém chodníku do Chalupské slatě v období zimování tetřívka obecného od 1. 3. – 31. 5. 18:00 – 10:00 vyloučí negativní vliv. Je vhodné zavést speciální management odpovídající ekologickým nárokům druhu – blokování sukcese.

Více než 80 % plochy tohoto území představuje komplex rašelinných stanovišť a podmáčených smrčín. Podmáčené smrčiny představují 3,1 % plochy. Velmi významné – 38,9 % - je zastoupení prioritního stanoviště 91D0 Bog woodland prezentovaného zde těmito biotopy: vrchoviště s klečí, rašelinné smrčiny, rašelinné březiny a rašelinné brusnicové bory. Vyskytují se zde také přechodová rašeliniště a nevápnitá mechová slatiniště (stanoviště 7140 Transition mires and quaking bogs – 22,5 %). Otevřená vrchoviště a vrchovištní šlenky - prioritní stanoviště 7110 – Active raised bogs zaujímají 1,3 % tohoto území. Na části se vyskytuje také biotop degradovaná vrchoviště (ještě schopná přirozené obnovy) – 15 %. Jedná se o plochy po těžbě rašeliny v minulosti.

Chalupská slat' se od ostatních liší přítomností velkého kruhového jezírka s plovoucími ostrůvky, které pravděpodobně vzniklo přirozeně, přestože okolí bylo silně pozměněno borkováním. Nalezneme zde porosty vzácné ostřice bažinné (*Carex limosa*) nebo rosnatky okrouhlolisté (*Drosera rotundifolia*). Okolí jezírka je zarostlé souvislým porostem kleče, těžené plochy pokrývají keříčková společenstva i s šichou černou (*Empetrum nigrum*), v potěžebních sníženinách se vedle rašeliníků objevuje i ostřice zobánkatá (*Carex rostrata*) a je zřejmé, že rašeliniště jako celek dobře regeneruje. Největší zjištěná hloubka rašeliny je kolem 7m. Při okrajích rašeliniště jsou velmi řídké vytvořeny bohatší minerotrofní slatinky s mimořádně vzácnými druhy jako je suchopýrek alpský (*Trichophorum alpinum*) nebo ostřice dvoudomá (*Carex dioica*).

Návštěvnost segmentu lidmi je soustředěna na 430 m dlouhý poválkový chodník vedený k přírodnímu rašelinnému jezírku v jižní části v blízkosti osady Svinná Lada. Zde dosahuje roční návštěvnost 50 tisíc návštěvníků ročně. Západní okraj lemuje pěší TZT a cyklotrasa s intenzitou stovky/den, s vrcholy v letní sezóně a v únoru díky udržované lyžařské trase. Mimo toto období vyšší desítky/den. Značená TZT na severu vede podél veřejné komunikace a intenzita je vzdálenější od klidového území samotného. Na východním okraji navazuje segment D5 na D6 – klidové území Nový Svět. Pohyb mimo značené TZT (nebo veřejné komunikace) je zaznamenán především v okrajové západní části.

D6 Nový Svět

Převážně bezlesá krajina s významným tokaništěm tetřívka obecného. Návrh omezení vstupu na plochu po dobu toku tetřívka (1. 3. - 31. 5., 18:00 – 10:00). Navazuje na území Chalupské slatě, do které je od roku 1995 omezen vstup (1. zóna) a která je rašeliništěm, hnízdištěm tetřívka obecného.

Stav, význam, ohrožení

Jedná se o součást komplexu rašelinišť vyplňující údolí Vydřího potoka - od pramene až k ústí do Teplé Vltavy (Najmanka – Pasecká slat' – Novosvětská slat' – Chalupská slat') a přilehlých biotopů, jež jsou pravidelně využívány celoročně tetřívkem obecným. Všechny tyto lokality na sebe více méně plynule navazují a tvoří ucelený komplex vhodných biotopů

pro tetřívka obecného. Nejedná se o izolované lokální populace tetřívka obecného ale o jednu propojenou, navzájem komunikující, ptáci často přeletují mezi jednotlivými tokaništi: Pasecká slať, Černá Lada, Nový Svět a Pasecká slať (Černá Lada a Pasecká slať leží v CHKO). Navrhované sezónní klidové území Nový Svět má společně s ostatními tokaništi, zejména Černá Lada a Pasecká slať (obě mimo NP) značný význam pro dlouhodobé udržení populace tetřívka obecného v oblasti. Populační trend je dlouhodobě mírně klesající.

Výsledky sčítání v jednotlivých letech: 1977 60 ex., 1991 9M, 3F, 1996 2M, 1F, 1998 6M, 2000 7M, 2001 3M, 2002 8M, 2003 5M, 2004 5M, 3F, 2005 6M, 1F, 2006 3M, 2007 5M, 1F, 2008 5M, 1F, 2010 1M, 4F, 2012 1M, 2013 3M, 2015 4M, 2016 3M, 2018 3M. Celkový stav celé subpopulace v údolí Vydřího potoka odhadnuta v roce 2018 minimálně na 8 tokajících kohoutků, celková velikost populace do 20 adultních exemplářů.

Význačným rušivým vlivem je rušení ze strany člověka, přímo přes tokaniště vede lyžařská strojově upravovaná stopa, kterou by bylo vhodné odklonit (nad obec Nový Svět). Za velmi významně negativní faktor lze označit rušení fotografy a birdwatchery. Ideálním zemědělským managementem je seč po 31. 7. .

Segment D6 navazuje na jihozápadě na segment D5 – Chalupská slať. Na východním okraji D – Nový Svět je vedena lyžařská trasa s intenzitou do stovky/den vedoucí i okrajovou částí klidového území.

D7 Stráženská slať

Rašeliniště s hnízdištěm a tokaništěm tetřívka obecného a jeřába popelavého Od roku 1995 omezen vstup (1.zóna). Turistické stezky bez omezení.

Lokalita Stráženská slať slouží jako významný reprodukční biotop a zimoviště tetřívka obecného. Význam území zvyšuje aktivní management na bavorské straně lokality od roku 2002 organizací Landesbund für Vogelschutz in Bayern, s cílem uchovat tuto lokální populaci tetřívka.

Stav, význam, ohrožení

Vývoj počtu na tokaništi v lokalitě Cazov (tokaniště populace na Stráženské slati): 1977 30ex., 1989 25M, 1991 4 M, 1996 6M, 3F, 1998 6M, 2000 6M, 3F, 2001 4M, 2002 2M, 2F, 2003 2M 3F, 2004 2M, 2F, 2005 5M, 2F, 2006 5M, 3F, 2007 1M, 4F, 2008 1M, 4F, 2011 1M, 2012 3M, 2014 3M, 2018 8M.

Populační trend během posledních let je mírně vzrůstající, což je výjimkou mezi šumavskými lokalitami. Jako velmi nadějná si zasluhuje plnou ochranu. Význam spočívá již v samotné velikosti lokální populace, jedná se o druhou nejpočetnější lokální populaci na území NP Šumava. Jedná se o lokalitu s potenciálem udržení druhu, vzhledem k dostatečné rozloze vhodného biotopu, aktivním managementům na území SRN i pozitivnímu populačnímu trendu.

Jedná se ovšem o lokalitu velmi silně ohroženou rušivými vlivy člověka. Lokalita se nachází v těsné blízkosti hlavního silničního tahu k hraničnímu přechodu Strážný, jež je zdrojem trvalého, dlouhodobého hluku. Jižním a východním okrajem je tažena pravidelně upravovaná běžkařská stopa, jež je zdrojem rušení v zimním období, které je pro tetřívka kritické. Po těchto trasách vede také turistická stezka a cyklostezka bez omezení provozu – to je zásadní problém z hlediska rušení v období toku. Z tohoto důvodu je navržena sezónní časová uzávěra trasy v úseku Dolní Cazov – Dolní Silnice v období toku, tj. od 15. 3. do 31. 5. 18:00 – 10:00.

Tokaniště jsou ptáky využívána v průběhu celého roku, rušivým faktorem zde byla i příliš intenzivní pastva, která byla lépe načasována a doplněna sečí v termínu po 31.7. . Pro udržení populace do budoucnosti bude nutné blokovat sukcesi, resp. tzv. resetovanou sukcesí udržovat vhodné podmínky pro tento druh raných sukcesních stadií.

Více než 84 % plochy tohoto území představuje komplex rašelinných stanovišť. Vyskytují se zde i podmáčené smrčiny, ale jejich zastoupení není podstatné (2,1 %). Velmi významné – 62,1 % - je zastoupení prioritního stanoviště 91D0 Bog woodland prezentovaného zde zejména vrchovišti s klečí a rašelinnými brusnicovými bory, dále i rašelinnými smrčinami a rašelinnými březinami. Vyskytují se zde také přechodová rašeliniště a nevápnitá mechová slatiniště (stanoviště 7140 Transition mires and quaking bogs – 7,1 %). Otevřená vrchoviště - prioritní stanoviště 7110 – Active raised bogs zaujímají 5,3 % tohoto území. Na části se vyskytuje také biotop degradovaná vrchoviště (ještě schopná přirozené obnovy) – 10,1 %.

Ve velkém vrchovišti jsou zachovány otevřené partie s porosty suchopýru, keříčky a mělkými šlenky, ve kterých rostou vzácná ostřice bahenní (*Carex limosa*) i blatnice bahenní (*Scheuchzeria palustris*). Hojně jsou druhy jako kyhanka sivolistá (*Andromeda polifolia*), ostřice chudokvětá (*Carex pauciflora*) nebo rosnatka okrouhloлистá (*Drosera rotundifolia*). Při okrajích rašeliniště a ostrůvkovitě i podél vykloučených průseků se objevují vystoupavé a stromové formy borovice, které silně připomínají blatku a dodávají vrchovišti údolní ráz. Častá jsou luční a přechodová rašeliniště, místy s porosty silně ohrožené ostřice plstnatoplodé (*Carex lasiocarpa*). Rašeliniště bylo v minulosti odvodňováno a na větších plochách byla borkována rašelina, území je zařazeno mezi území, kde budou provedena jednorázová revitalizační opatření.

Tímto segmentem nevede přímo řádná značená TZT. Jižní okraj lemuje značená cyklotrasa č. 33 a červená TZT, která má intenzitu návštěvnosti stovky/den v letní sezóně, jinak desítky/den. V blízkosti severního okraje vede zelená TZT s průměrnou intenzitou desítky/den a mimo sezónu jedinci/den. Nelegální vstupy jsou v tomto segmentu zaznamenány pouze v blízkosti zmíněné červené TZT.

Tento segment navazuje na D7 na jihu a je od něj oddělen značenou cyklotrasou č. 33 a zároveň červenou TZT s intenzitou stovky/den v letní sezóně, jinak desítky/den., z jižní strany je ohraničen státní hranicí, za kterou navazuje extenzivně využívaná zemědělská plocha. Nelegální vstupy jsou zaznamenávány z křižovatky Dolní Cazov k potoku Řasnice na samotné státní hranici, kde byla umístěna železná vojenská mostovka na konci 2. světové války a slouží dodnes. Návštěvníci si krátí trasu také kdekoli blíže od silnice s červenou TZT. Zde však v období toku tetřívka dochází k intenzivnímu rušení.

D8 Cazov

Převážně bezlesá krajina s významným tokaništěm tetřívka obecného. Návrh omezení vstupu na plochu a turistickou stezku po dobu toku tetřívka (15. 3. – 31. 5.) Navazuje na území Stráženské slati, do které je od roku 1995 omezen vstup (1. zóna) a která je rašeliništěm, hnízdištěm a zimovištěm tetřívka obecného a hnízdištěm jeřába popelavého. Lokalita Cazov slouží jako velmi významné tokaniště tetřívka obecného, přiléhající rašeliniště Stráženská slat slouží jako reprodukční biotop a zimoviště tetřívka obecného. Význam území

zvyšuje aktivní management na bavorské straně lokality od roku 2002 organizací Landesbund für Vogelschutz in Bayern, s cílem uchovat tuto lokální populaci tetřívka.

Stav, význam, ohrožení

Vývoj počtu na tokaništi v lokalitě Cazov: 1977 30ex., 1989 25M, 1991 4 M, 1996 6M, 3F, 1998 6M, 2000 6M, 3F, 2001 4M, 2002 2M, 2F, 2003 2M 3F, 2004 2M, 2F, 2005 5M, 2F, 2006 5M, 3F, 2007 1M, 4F, 2008 1M, 4F, 2011 1M, 2012 3M, 2014 3M, 2018 8M.

Populační trend během posledních let je mírně vzrůstající, což je výjimkou mezi šumavskými lokalitami. Jako velmi nadějná si zasluhuje plnou ochranu. Význam spočívá již v samotné velikosti lokální populace, jedná se o druhou nejpočetnější lokální populaci na území NP Šumava. Jedná se o lokalitu s potenciálem udržení druhu, vzhledem k dostatečné rozloze vhodného biotopu, aktivním managementům na území SRN i pozitivnímu populačnímu trendu.

Jedná se ovšem o lokalitu velmi silně ohroženou rušivými vlivy člověka. Lokalita se nachází v těsné blízkosti hlavního silničního tahu k hraničnímu přechodu Strážný, jež je zdrojem trvalého, dlouhodobého hluku. Severním okrajem je tažena pravidelně upravovaná běžkařská stopa, jež je zdrojem rušení v zimním období, které je pro tetřívka kritické. Po těchto trasách vede také turistická stezka a cyklostezka bez omezení provozu – to je zásadní problém z hlediska rušení v období toku. Z tohoto důvodu je navržena sezónní uzavěra trasy v úseku Dolní Cazov – Dolní Silnice v období toku, tj. od 15. 3. do 31. 5. 18:00 – 10:00.

Tokaniště jsou ptáky využívána v průběhu celého roku, rušivým faktorem zde byla příliš intenzivní pastva, která byla lépe načasována a doplněna sečí v termínu po 31. 7. . Pro udržení populace do budoucnosti bude nutné blokovat sukcese, resp. tzv. resetovanou sukcesí udržovat vhodné podmínky pro tento druh raných sukcesních stádií.

Rašelinné biotopy jsou prezentovány pouze okrajově přechodovými rašeliništi a nevápnitými mechovými slatiništi (stanoviště 7140 Transition mires and quaking bogs – 1,4 % vymezeného území).

D9 Spálený luh

Rašelinné smrčiny a rašeliniště s hnízdištěm tetřeva hlušce a tetřívka obecného. Od roku 1995 omezen vstup (1. zóna).

Jedná se o tradiční hnízdiště, potravní stanoviště a zimoviště tetřívka obecného. V okolí se doposud nalézají relativně vhodné biotopy, které však postupně zanikají s postupující sukcesí. V případě aktivního managementu, založeného na ekologických potřebách druhu, lze do budoucnosti počítat s navýšením početnosti této lokální populace, eventuálně propojení s okolními lokalitami, odkud druh ustoupil relativně nedávno – jediné obnovením fungující metapopulační struktury lze dosáhnout udržení celé šumavské populace. Vzdálenost mezi jednotlivými lokalitami výskytu by neměla přesahovat 7 km (disperze).

Vývoj počtu na tokaništi:

1977 20ex. 1996 1M, 2F, 1998 2M, 2000 7M, 3F, 2003 1M, 2004 5M, 2F, 2005 2M, 2007 2M, 1F, 2008 1M, 2013 1M, 1F, 2014 1p., 2015 1-2M, 2016 2M, 2017 2M, 2018 2M.

Populační trend je tedy dlouhodobě stabilní, nicméně velikost populace je kriticky nízká, hraničící s vymřením. Jakýkoliv negativní vliv může způsobit zánik této lokální populace, z tohoto důvodu je velmi důležité udržet klidový režim lokality tokaniště i hnízdiště a

zimoviště. Velmi vhodné by bylo zavést speciální management, vyhovující ekologickým nárokům druhu – blokování sukcese.

Bezmála 79 % plochy tohoto území představuje komplex rašelinných stanovišť na levobřeží Studené Vltavy. Vyskytují se zde i podmáčené smrčiny, jejich zastoupení je 4,5 %. Významné – 45,9 % - je zastoupení prioritního stanoviště 91D0 Bog woodland prezentovaného zde vrchovišti s klečí, rašelinnými brusnicovými bory, rašelinnými smrčinami a rašelinnými březinami s výskytem suchopýrů (*Eriophorum vaginatum*, *E. angustifolium*) a keříčkových společenstev. Vyskytují se zde hojně přechodová rašeliniště (stanoviště 7140 Transition mires and quaking bogs – 17,7 %) s výskytem klikvy bahenní (*Oxycoccus palustris*) nebo pestré škály ostřic (*Carex echinata*, *C. rostrata*, *C. nigra*). Otevřená vrchoviště - prioritní stanoviště 7110 – Active raised bogs zaujímají 2,9 % tohoto území. Na části se vyskytuje také biotop degradovaná vrchoviště (ještě schopná přirozené obnovy) – 12,1 %. Část lokality narušená odvodněním byla revitalizována v rámci projektu LIFE.

Segmentem nevede žádná značená trasa. Severně od segmentu vede ve vzdálenosti sto až dvě stě metrů od něj neznačená cesta využívaná s intenzitou desítky/den v letní sezóně, jinak jedinci/den. Nelegální vstupy jsou zaznamenávány po bývalé Kostelní cestě spojující přímo Nové Údolí s Českými Žleby.

D10 Nové Údolí

Převážně bezlesá krajina s významným tokaništěm tetřívka obecného. Návrh omezení vstupu na plochu po dobu toku tetřívka (1. 3. - 31. 5.) Navazuje na území Spáleného luhu, do kterého je od roku 1995 omezen vstup (1. zóna) a která je rašeliništěm, hnízdištěm tetřívka obecného.

Stav, význam, ohrožení

Jedná se o tradiční tokaniště navazující přes Studenou Vltavu na navrhované klidové území Spálený luh (reprodukční biotop, potravní biotop a zimoviště). V okolí se doposud nalézají relativně vhodné biotopy, které však postupně zanikají s postupující sukcesí. V případě aktivního managementu, založeného na ekologických potřebách druhu, lze do budoucnosti počítat s navýšením početnosti této lokální populace, eventuálně propojení s okolními lokalitami, odkud druh ustoupil relativně nedávno – jedině obnovením fungující metapopulační struktury lze dosáhnout udržení celé šumavské populace. Negativním faktorem je postupující sukcese.

Vývoj počtu na tokaništi:

1977 20ex. 1996 1M, 2F, 1998 2M, 2000 7M, 3F, 2003 1M, 2004 5M, 2F, 2005 2M, 2007 2M, 1F, 2008 1M, 2013 1M, 1F, 2014 1p., 2015 1-2M, 2016 2M, 2017 2M, 2018 2M. Populační trend je tedy dlouhodobě stabilní, nicméně velikost populace je v kritickém stavu hraničící s vymřením. Jakýkoliv negativní vliv může způsobit zánik této lokální populace, z tohoto důvodu je velmi důležité udržet klidový režim lokality tokaniště i hnízdiště a zimoviště.

Jako jediné šumavské tokaniště je relativně bez rušivých vlivů (občasné birdwatcheri). Ohrožující faktor pro tuto lokální populaci představuje postupující sukcese na sousedním navrhovaném klidovém území Spálený luh, jež slouží jako reprodukční a potravní

biotop a zimoviště. Je žádoucí blokovat sukcesi a zamezit zarůstání tokaniště. Tetřívci v průběhu roku využívají celou novoúdělskou enklávu, v části jižně a východně od železniční trati však jsou limitováni lyžařským sportem, turistikou a cyklistikou.

Rašelinné biotopy jsou prezentovány především rašelinnými brusnicovými bory, rašelinnými březinami a vrchovišti s klečí (prioritní stanoviště 91D0 Bog woodland – 17,6 %). V bylinném patře s kyhankou sivolistou (*Andromeda polifolia*) nebo s klikvou bahenní (*Oxycoccus palustris*). Vyskytují se také přechodová rašeliniště (stanoviště 7140 Transition mires and quaking bogs – 1,6 % vymezeného území). Vyskytuje se zde také biotop degradovaná vrchoviště (ještě schopná přirozené obnovy) – 3,4 %.

Na plochách smilkových trávníků (prioritní stanoviště 6230 Species-rich *Nardus* grassland) s výskytem prhy arniky (*Arnica montana*).

Tímto segmentem nevede žádná značená TZT. Na jižním okraji je mimo segment vedena lyžařská upravovaná trasa s intenzitou desítky/den v zimní sezóně. Nelegální vstupy jsou zaznamenávány v blízkosti osady a nádraží Nové Údolí.

D11 Dobrá

Převážně bezlesá krajina s významným tokaništěm tetřívka obecného. Návrh omezení vstupu na plochu po dobu toku tetřívka (1.3.-31.5. 18:00 – 10:00) Navazuje na území Vltavského luhu, do které je od roku 1995 omezen vstup (1. zóna) a která je rašeliništěm, hnízdištěm, zimovištěm tetřívka obecného a hnízdištěm jeřába popelavého. Turistické stezky bez omezení.

Velmi významné tokaniště pro tetřívka obecného, navazuje přímo na lokality celoročního výskytu ve Vltavském luhu.

Stav, význam, ohrožení

Vývoj počtu tetřívka obecného na tokaništi Dobrá: 1977 20ex., 1991 3M, 1F, 1996 12M, 4F, 1998 5M, 2000 7M, 4F, 2001 12M, 10F, 2002 14M, 1 F, 2003 8M, 2004 16M, 10F, 2005 13M 8F, 2006 10M, 2007 11M, 2008 11M, 3F, 2010 5M, 4F, 2011 4M, 2012 3 M, 2014 2M, 2015 3M, 2016 5M, 1F, 2018 5M, 4F

Jedná se o tokaniště, jež je využíváno částí tetřívků obecných z lokality Vltavský luh, která je v současnosti pro přežití druhu v oblasti Šumavy klíčová. Ptáci jsou v lokalitě velmi silně rušeni činností člověka, zejména nadměrnou návštěvností birdwatchery a fotografie, kdy jsou organizovány celé zájezdy tuzemských i zahraničními amatérskými ornitology. Odstraněním „tetřívčích bud“, se situace s fotografií výrazně zlepšila, nicméně dnes využívají přenosné kryty. Problémem je vstup veřejnosti s volně pobíhajícími psi.

Tímto přístupem došlo k rapidnímu poklesu ptáků na tokaništi, kdy se část tokajících kohoutků přesunula do Mrtvého luhu, kde již ptáci nejsou vystaveni rušivému vlivu člověka, nicméně se nejedná o tak přehledné tokaniště a hrozí zde větší měrou predace. Ideálním managementem je seč luk v prostoru, krom říční nivy, v termínu po 31.7., dále vyloučit pastvu, vyloučit hnojení luk.

Louky v navrhovaném klidovém území slouží dále jako potravní stanoviště pro jeřába popelavého.

Rašelinné biotopy jsou prezentovány přechodovými rašeliništi a nevápnitými mechovými slatiništi (stanoviště 7140 Transition mires and quaking bogs – 8 % vymezeného území). Pouze v nivě u Teplé Vltavy výskyt omějů (*Aconitum plicatum*, *A. variegatum*), mírné svahy nad nivou a i niva samotná je systematickou drenáží a povrchovými příkopy silně odvodněna, v blízké budoucnosti jsou naplánována jednorázová revitalizační opatření na podporu přírodě blízkého vodního režimu.

Tímto segmentem nevede žádná značená trasa. Západní okraj lemuje žlutá TZT s frekvencí desítky/den (s maximy do stovky/den v letní sezóně). Jižní část kopíruje veřejná komunikace s trvale či sezónně obývanými domy a pohyb místních i návštěvníků přes louky svažujícími se k řece je využíván pro procházky anebo zkracování cesty mezi značenými trasami.

D12 Teplá Vltava a Vltava

Nejvýznamnějším a nejcitlivějším druhem v řece je kriticky ohrožená perlorodka říční (*Margaritifera margaritifera*), která se zde roztroušeně vyskytuje – celkový počet volně žijících dospělých perlorodek se pohybuje v řádech několika stovek jedinců, nedávno zjištění subadultní jedinci v řádech desítek pocházejí z dřívějších snah po posílení populace perlorodky. V letech 2021 a 2022 bylo vypuštěno do řeky přes 2000 jedinců perlorodek ve stáří 6-10 let, které pocházejí z předchozích projektů. V současné době jsou v řece umístěny odchovné klíčky, kde se odchovávají mladé perlorodky pro posílení populace pocházející z právě ukončeného projektu na posílení populace perlorodky. Ty začnou být vypouštěny od roku 2023 budou vypuštěny do vhodných míst v roce 2021 (opatření vychází ze Záchraného programu perlorodky říční). Nejvyšší koncentrace výskytu perlorodek je pod Dobrou, v sousedství Mrtvého luhu a pod Želnavou. Populace je vymírající, perlorodky mají nedostatek hostitelů – pstruhů, namísto kterých jsou přes léto v řece kaprovité ryby vytahující z Lipna. Situace se v tomto ohledu velmi zlepšila díky provozování provizorní mechanické protimigrační bariéry v profilu Pěkná – v plánu je vybudování stabilizovaných prahů v tomto profilu, kde se po dobu tahu ryb z Lipna bude umisťovat kombinovaná mechanicko – elektrická zábrana.

Řeka Vltava hostí další významné druhy živočichů jako jsou například mihule potoční (*Lampetra planeri*), vranka obecná (*Cottus gobio*), vydra říční (*Lutra lutra*) nebo bobr evropský (*Castor fiber*). Řeka je významným biotopem pro velké množství bezobratlých. Mezi ptáky vázaných téměř striktně na řeku patří skorec vodní (*Cinclus cinclus*) nebo ledňáček říční (*Alcedo atthis*), poměrně častá je volavka popelavá (*Ardea cinerea*). Celkově je řeka Vltava ojedinělým oligotrofním biotopem s významným společenstvem vodních makrofyt, které je tvořeno zejména poměrně vzácným stolístkem střídavokvětým (*Myriophyllum alterniflorum*), hvězdošem háčkatým (*Callitriche hamulata*) a lakušníkem vodním (*Batrachium aquatile*), z rostlin se v řece vyskytuje i kriticky ohrožený rdest alpský (*Potamogeton alpinus*).

Jedná se o nedílnou součást biotopu tetřívka obecného ve Vltavském luhu, jež zásadním způsobem ovlivňuje celé prostředí. Zároveň se jedná o vodáckou trasu, která je výrazným zdrojem rušení. Vzhledem k faktu, že tato trasa vede skrz navrhované klidové území Vltavský luh, kde přežívá jádrová populace tetřívka obecného na Šumavě, měla by tato vodácká stezka mít i nadále omezení režimu splouvání, tak aby byl minimalizován negativní vliv na tuto populaci.

Velmi výrazným negativním vlivem na ornitofaunu je vjíždění rybářů na lodích a vstup do litorálních porostů v části zvané Želnavské rozlitiny, ty jsou hnízdištěm a odpočinkovým místem mnoha vzácných a regionálně významných druhů – viz níže.

Řeka Vltava (a Teplá Vltava Soumarský Most – soutok se Studenou Vltavou) je vyhrazeným úsekem pro splouvání řeky v národním parku. Splouvání je povoleno denně od 1. 6. do 31. 10. a o víkendech a svátcích v květnu. Celý úsek se smí splouvat pouze na kajacích nebo kánoích, jsou zakázány rafty a jiná plavidla s hlubším ponorem. Úsek od mostu u Pěkné není již více regulován. Na úseku Soumarský Most – Pěkná je hlavním regulačním opatřením výška vodní hladiny, která musí být minimálně 50 cm na vodočtu na Soumarském Mostě. Další regulace se týká počtu splouvajících lodí a dle výšky hladiny se smí splouvat buď v doprovodu průvodce anebo samostatně nad 61 cm vody na vodočtu. Možnost zastavení je pouze na vyhrazených místech a to u železničního mostu Dobrá, soutoku Teplé a Studené Vltavy a u bývalého mostu u Chlumu. Počet lodí splouvajících Vltavu a Teplou Vltavu za rok bývá v rozmezí 2 a půl až 5 a půl tisíce především v závislosti na výšce vodní hladiny.

D13 Vltavský luh

Údolní rašeliniště, rašelinné louky, podmáčené smrčiny a rašelinné smrčiny, březiny a bory. Tokaniště, hnízdiště a zimoviště tetřívka obecného, sporadický výskyt tetřeva hlušce a hnízdiště jeřába popelavého. Od roku 1995 omezen vstup (1.zóna). Turistické stezky bez omezení.

Jádrové území výskytu tetřívka obecného s výskytem cca 40 % jedinců šumavské populace. Nutnost zajištění kontinuity území pro komunikaci a konektivitu jedinců tetřívka obecného v jednotlivých sublokalitách s dostatečnou plošnou ochranou tokanišť, hnízdišť, potravních stanovišť a zimovišť. Lokalita je velmi významná pro propojení s populacemi v Ptačí oblasti Boletice a na lokalitách pravobřežní Lipenské přehradě. Zachování této subpopulace je zcela zásadní pro udržení tetřívka obecného na celé Šumavě. Rozloha vhodného biotopu je zde v kontextu Šumavy unikátní. Vyhovuje ekologickým nárokům druhu v průběhu celého roku. Ohrožujícím faktorem je zejména rušení na tokaništích ze strany fotografů, birdwatcherů, veřejností. Přímo ve Vltavském luhu je rušení minimální díky špatné průchodnosti, oblast Mrtvého luhu je sporadicky navštěvována fotografy a turistickou veřejností.

Navrhované klidové území Vltavský luh je velmi vhodným biotopem jeřába popelavého, který se již tradičně vyskytuje a pravděpodobně hnízdí v severní části Vltavského luhu. Jeřáb zde stále obsazuje nové vhodné lokality, v roce 2018 jsme evidovaly 3 tokající páry, kteří se v oblasti pohybovali v průběhu celé sezóny – Dobrá, Pěkná a želnavské rozlitiny, které pro tento druh představují velmi vhodný biotop.

Dalším významným druhem, jehož hnízdění je velmi důležité a unikátní v rámci celé České republiky je čírka obecná, která zde pravidelně úspěšně hnízdí v počtu 5 – 10 párů, roztroušeně od Soumarského mostu až po rozlitiny u Želnavy.

I z pohledu botanického patří území k nejcenějším územím v celém národním parku. Je to z důvodu pestré mozaiky biotopů v nivě relativně přírodní řeky se zachovalým režimem jarních záplav. Více než polovinu plochy tohoto území představuje komplex rašelinných stanovišť. Vyskytují se zde i podmáčené smrčiny, jejich zastoupení je cca 9,3 %. Zastoupení prioritního stanoviště 91D0 Bog woodland prezentovaného zde vrchovišti s klečí,

rašelinnými brusnicovými bory, rašelinnými smrčinami, rašelinnými březinami a blatkovými bory činí 25,5 %. Otevřená vrchoviště - prioritní stanoviště 7110 – Active raised bogs zaujímají cca 20,9 % tohoto území. Příkladem unikátního údolního vrchoviště s nejrozsáhlejšími přirozeně bezlesými partiemi ve své vrcholové části je Mrtvý luh – největší rašeliniště v Čechách (cca 350 ha, mocnost rašeliny až 7,4 m). Neobyčejné přírodní hodnoty vedly již v roce 1948 k vyhlášení přírodní rezervace. Vyskytují se zde také přechodová rašeliniště, nevápnitá mechová slatiniště a mezotrofní vegetace bahnitých substrátů (stanoviště 7140 Transition mires and quaking bogs – 6,8 %). Na části se vyskytuje také biotop degradovaná vrchoviště (ještě schopná přirozené obnovy) – 1,6 %. Kromě běžnějších druhů chráněných rostlin se vyskytuje například ostřice plstnatoplodá (*Carex lasiocarpa*), bradáček srdčitý (*Listera cordata*), bublinatka bledožlutá (*Utricularia ochroleuca*), prstnatec Traunsteinerův (*Dactylorhiza traunsteineri*), rojovník bahenní (*Ledum palustre*) a mnoho dalších.

Návštěvnost Vltavského luhu se soustředí na jeho okolí anebo přímo v rámci splouvání vyhrazeného úseku řeky. Nejfrekventovanější je Vltavská cesta se značenou cyklotrasou č. 33, kde je intenzita až tisíc/den v letní sezóně, jinak stovky/den, s minimem v zimě (desítky/den).

D 14 Pěkná - Záhvozdí

Jedná se o komplex kulturních odvodněných luk, rozčleněných solitérními dřevinami, remízky, stromořadími a malými mokřady, které v minulosti dokonce bývaly ornou půdou.

Navrhované klidové území je velmi významné jako tokaniště tetřívka obecného, plocha navazuje na navrhované klidové území Vltavský luh, jež slouží jako reprodukční a potravní stanoviště a zimoviště. S Vltavským luhem tvoří jeden společný celek. Vývoj početnosti na tokaništi Pěkná – Záhvozdí: 1977 60 ex., 1991 6M, 1996 9M, 3F, 1998 2M, 2000 4M, 1F, 2001 2M, 2002 3M, 2003 3M, 2F, 2006 5M, 2018 12M

Tokaniště je velmi významné pro populaci v celém Vltavském luhu, odhad počtu adultních kohoutků v luhu je cca 20, odhad celé populace tedy při úvaze poměru pohlaví 1:1 cca 40 ex., což představuje přibližně téměř polovinu všech žijících tetřívků na Šumavě. Na tomto tokaništi dochází v předjarním období ke shromáždění adultních samců a až následně k „přerozdělení“, na jednotlivá tokaniště. Tokaniště leží v těsné blízkosti silnice Volary – Lipno, v ranních hodinách v období toku není příliš frekventovaná, tetřívci jsou ochotni akceptovat provoz projíždějících vozidel, při zastavení zpozorní a při vystoupení osoby odlétají. Tokaniště je ohroženo birdwatchery a fotografií.

Rašelinné biotopy jsou prezentovány nevápnitými mechovými slatiništi (stanoviště 7140 Transition mires and quaking bogs – 4,4 % vymezeného území). Převažují nepřirodní stanoviště kulturních luk.

Návštěvnost probíhá v blízkém okolí anebo provoz na veřejné komunikaci první třídy č. 38. Zejména v blízkosti obcí a osad jsou zaznamenávány vstupy dovnitř do segmentu D14. Nerušený vývoj populace tetřívka obecného zde blokují časté výpravy fotografů.

D15 Želnavský luh - rozlityny

Tento segment představuje velmi významným biotopem pro čírku obecnou. Tento druh v období hnízdění i jako odpočinkové místo v průběhu tahu.

Pravidelné a opakovaně prokázané hnízdění vodouše kropenatého je opět unikátní v rámci celé České republiky (celorepubliková populace odhadnuta na 40 – 70 párů).

Pravidelný výskyt chřástala kropenatého v hnízdní době, s projevy nasvědčující hnízdění vyzdvihuje význam obzvlášť oblasti želnavských rozlityn, kde je druh pravidelně pozorován. V rámci popisovaného segmentu hnízdí až 4 páry.

Část navrhovaného klidového území - želnavských rozlityn představuje unikátní prostředí, jinde v NP nezastoupené, které umožňuje hnízdění celé řady mokřadních a vodních ptáků: potápka roháč, potápka malá, slavík modráček (aktuálně nedoložen), kachna divoká, čírka obecná, bekasina otavní (velmi citlivá k vyrušování v období hnízdění), labuť velká, lyska černá, slípka zelenonohá, chřástal vodní, chřástal kropenatý, chřástal polní (plochy k rozlitynám přiléhající), hýl rudý, strnad rákosní, bramborníček hnědý, rákosník zpěvný, rákosník proužkovaný,... potravní stanoviště pro orla mořského, ostříže lesního, volavku popelavou, volavku bílou, významná tahová zastávka pro vodní a mokřadní ptactvo v období tahu: mimo výše uvedené morčák velký, kopřivka obecná, polák chocholačka, polák velký, racek bouřní, rybák obecný, čírka modrá. Sporadicky je v oblasti pozorován tetřívek obecný.

Rašelinné biotopy jsou prezentovány Mezotrofní vegetací bahnitých substrátů a v malé míře přechodovými rašeliništi (stanoviště 7140 Transition mires and quaking bogs – 4,8 % vymezeného území). Značnou plochu tohoto území zaujímá biotop M1.7 Vegetace vysokých ostřic.

Segment D15 není z hlediska návštěvnosti atraktivní a nevede tam žádná značená trasa, nicméně je to tradiční místo rybaření na loďkách, při čemž dochází často k rušení hnízdicích ptáků.

D16 Starý potok

Jedná se o komplex kulturních odvodněných luk, rozčleněných solitérními dřevinami, remízky, stromořadími a malými mokřady, které v minulosti dokonce bývaly ornou půdou. Převažují nepřirodní stanoviště kulturních luk. Segmentem D16 prochází naučná stezka Želnavský okruh s intenzitou návštěvnosti desítky/den v letní sezóně, jinak jedinci/den.

9. Přílohy (mapové přílohy s návrhem klidových území včetně návrhu vyhrazených cest a tras jsou vystaveny na geoportálu Správa NP Šumava na adrese www.npsumava.cz)

A) Tabulka ploch jednotlivých segmentů klidových území

Označení	Název	Režim omezení	Plocha (ha)	Podíl na výměře NPŠ (%)
A1	Jezero Laka	celoroční	3	0
A2	Stará jímka	celoroční	22	0,03
A4	Rokytecké a Roklanské slatě	celoroční	226	0,33
A5	Mlynářské slatě	celoroční	271	0,4
A8	Pod Medvědí horou	celoroční	61	0,09
A9	Novohuťské močály	celoroční	38	0,06
A10	Vrchové slatě	celoroční	19	0,03
A11	Blatenské slatě	celoroční	55	0,08
A12	Ptačí slať	celoroční	28	0,04
A15	Tetřevská slať	celoroční	145	0,21
A16	Rašeliniště v Luzenském údolí	celoroční	31	0,05
A17	Zhůřské slatě	celoroční	90	0,13
A18	Horskokvildské slatě	celoroční	90	0,13
B1	Novohůrecká slať	celoroční	225	0,33
B2	Paseky	celoroční	322	0,47
B3	Modravské slatě	celoroční	5506	8,04
B6	Mezilesní slať	celoroční	269	0,39
C1	Trojmezí	celoroční	939	1,37
C2	Smrčina	celoroční	310	0,45
D1	Vysoké Lávky	1.3. - 31. 5.	60	0,09
D2	Jezerní slať	celoroční	227	0,33
D3	Vydří most	1.3. - 31. 5.	15	0,02
D4	Knížecí Pláně	1.3. - 31. 5. (18:00 – 10:00)	53	0,08

Označení	Název	Režim omezení	Plocha (ha)	Podíl na výměře NPŠ (%)
D5	Chalupská slať	celoroční	147	0,22
D6	Nový Svět	1.3. - 31. 5. (18:00 - 10:00)	35	0,05
D7	Stráženská slať	celoroční	149	0,22
D8	Cazov	15.3. - 31. 5.	40	0,06
D9	Spálený luh	celoroční	54	0,08
D10	Nové Údolí	1.3. - 31. 5.	41	0,06
D11	Dobrá	1.3. - 31. 5. (18:00 - 10:00)	101	0,15
D12	Vltava	režim splouvání	41	0,06
D13	Vltavský luh	celoroční	1259	1,84
D14	Pěkná	1.3. - 31. 5.	189	0,28
D15	Želnavský luh - rozlityny	1.3. - 30. 6.	28	0,04
D16	Starý potok	1.3. - 31. 5. (18:00 - 10:00)	19	0,03
E1	Prášilské jezero	celoroční	49	0,07
E2	Dračí skály	1. 2. - 31. 7.	13	0,02
E3	Povydří - Viklany	celoroční	29	0,04
E6	Plechý - kar	celoroční	35	0,05
F1	Plešné jezero	celoroční	7	0,01
G1	Křemelná	celoroční	553	0,81
G2	Povydří	celoroční	233	0,34
G3	Medvědice	celoroční	44	0,06
SUMA			12076	17,64

B) Tabulka hlavních důvodů hodnocení citlivosti na rušení

Označení	Název	Typ rušení	Rizikovost	Hlavní důvod
A1	Jezero Laka	pěší, plavci, lodě	vysoká	rašeliniště, přirozený vodní ekosystém
A2	Stará jímka	pěší, cyklistika	vysoká	rašeliniště, tetřev
A4	Rokytecké a Roklanské slatě	pěší, cyklistika	vysoká	rašeliniště, tetřev
A5	Mlynářské slatě	pěší	vysoká	rašeliniště, tetřev
A8	Pod Medvědí horou	pěší	vysoká	rašeliniště, tetřev
A9	Novohuťské močály	pěší	vysoká	rašeliniště, tetřev
A10	Vrchové slatě	pěší	vysoká	rašeliniště, tetřev
A11	Blatenské slatě	pěší, cyklistika	vysoká	rašeliniště, tetřev
A12	Ptačí slať	pěší, cyklistika	vysoká	rašeliniště, tetřev
A15	Tetřevská slať	pěší, cyklistika	střední	rašeliniště, tetřev
A16	Rašeliniště v Luzenském údolí	pěší	vysoká	rašeliniště, tetřev
A17	Zhůřské slatě	pěší	vysoká	rašeliniště, tetřev
A18	Horskokvildské slatě	Pěší	vysoká	rašeliniště, tetřev
B1	Novohůrecká slať	pěší	střední	tetřev
B2	Paseky	pěší	střední	tetřev, rys, tetřívěk
B3	Modravské slatě	komplexní	vysoká	tetřev, rašeliniště
B6	Mezilesní slať	pěší	střední	tetřev
C1	Trojmezí	pěší	vysoká	tetřev
C2	Smrčina	pěší	střední	tetřev
D1	Vysoké Lávky	pěší	vysoká	tetřívěk - tokaniště, rys
D2	Jezerní slať	komplexní	vysoká	tetřívěk, jeřáb
D3	Vydří most	pěší, fotografové, běžecké lyžování	vysoká	tetřívěk - tokaniště
D4	Knížecí Pláně	komplexní	vysoká	tetřívěk - tokaniště

Označení	Název	Typ rušení	Rizikovitost	Hlavní důvod
D5	Chalupská slať	komplexní	vyšoká	tetřívěk, jeřáb
D6	Nový Svět	běžecké lyžování	vyšoká	tetřívěk - tokaniště
D7	Stráženská slať	pěší	střední	tetřívěk, jeřáb
D8	Cazov	cyklistika, běžecké lyžování	vyšoká	tetřívěk - tokaniště
D9	Spálený luh	pěší	střední	tetřívěk trvale
D10	Nové Údolí	komplexní	vyšoká	tetřívěk - tokaniště
D11	Dobrá	pěší, fotografové	vyšoká	tetřívěk - tokaniště
D12	Vltava	kanoistika	vyšoká	perlorodka
D13	Vltavský luh	pěší, fotografové	vyšoká	tetřívěk - tokaniště
D14	Pěkná	pěší, fotografové	vyšoká	tetřívěk - tokaniště
D15	Želnavský luh – rozlitiny	kanoistika, rybářství, lodě	vyšoká	jeřáb popelavý, čírka obecná, vodouš kropenatý, chřástal kropenatý a další druhy ptáků
D16	Starý potok	pěší, fotografové	vyšoká	tetřívěk - tokaniště
E1	Prášílské jezero	pěší, cyklistika, běžecké lyžování	vyšoká	sokol
E2	Dračí skály	pěší	střední	sokol
E3	Povydří - Viklany	pěší	vyšoká	sokol
E6	Plechý - kar	pěší	vyšoká	sokol
F1	Plešné jezero	plavci, kanoistika, lodě	vyšoká	šídlatka
G1	Křemelná	pěší, splouvání	vyšoká	rys
G2	Povydří	pěší	vyšoká	rys, sokol
G3	Medvědice	pěší	vyšoká	rys, sokol

C) Tabulka míry rizikovosti rušení

Označení	Název	Potenciální návštěvnost	Turistická atraktivita
A1	Jezero Laka	tisíce/den	vysoká
A2	Stará jímka	stovky/den	vysoká
A4	Rokytecké a Roklanské slatě	stovky/den	vysoká
A5	Mlynářské slatě	stovky/den	vysoká
A8	Pod Medvědí horou	stovky/den	vysoká
A9	Novohuťské močály	desítky/den	střední
A10	Vrchové slatě	jedinci/týden	nízká
A11	Blatenské slatě	stovky/den	vysoká
A12	Ptačí slať	stovky/den	střední
A15	Tetřevská slať	desítky/den	střední
A16	Rašeliniště v Luzenském údolí	stovky/den	vysoká
A17	Zhůřské slatě	desítky/den	nízká
A18	Horskokvildské slatě	desítky/den	střední
B1	Novohůrecká slať	jedinci/den	nízká
B2	Paseky	jedinci/den	nízká
B3	Modravské slatě	stovky/den	vysoká
B6	Mezilesní slať	stovky/den	střední
C1	Trojmezí	stovky/den	vysoká
C2	Smrčina	stovky/den	střední
D1	Vysoké Lávky	jedinci/týden	nízká
D2	Jezerní slať	tisíce/den	vysoká
D3	Vydří most	stovky/den	vysoká
D4	Knížecí Pláně	stovky/den	vysoká
D5	Chalupská slať	tisíce/den	vysoká
D6	Nový Svět	stovky/den	nízká
D7	Stráženská slať	jedinci/den	střední
D8	Cazov	desítky/den	vysoká
D9	Spálený luh	jedinci/den	střední

Označení	Název	Potenciální návštěvnost	Turistická atraktivita
D10	Nové Údolí	jedinci/den	nízká
D11	Dobrá	stovky/den	střední
D12	Vltava	stovky/den	vysoká
D13	Vltavský luh	jedinci/den	střední
D14	Pěkná	jedinci/den	nízká
D15	Želnavský luh – rozlityny	stovky/den	střední
D16	Starý potok	desítky/den	nízká
E1	Prášilské jezero	stovky/den	vysoká
E2	Dračí skály	desítky/den	střední
E3	Povydří - Viklany	stovky/týden	vysoká
E6	Plechý - kar	stovky/den	vysoká
F1	Plešné jezero	stovky/den	vysoká
G1	Křemelná	desítky/den	vysoká
G2	Povydří	stovky/den	vysoká
G3	Medvědice	desítky/den	střední

D) Tabulka s návrhem omezení přístupnosti

Označení	Název	Období omezení	Omezení turistických cest
A1	Jezero Laka	celoročně	nejsou
A2	Stará jímka	celoročně	nejsou
A4	Rokytecké a Roklanské slatě	celoročně	nejsou
A5	Mlynářské slatě	celoročně	nejsou
A8	Pod Medvědí horou	celoročně	nejsou
A9	Novohuťské močály	celoročně	nejsou
A10	Vrchové slatě	celoročně	nejsou
A11	Blatenské slatě	celoročně	nejsou
A12	Ptačí slať	celoročně	nejsou
A15	Tetřevská slať	celoročně	nejsou
A16	Rašeliniště v Luzenském údolí	celoročně	nejsou
A17	Zhůřské slatě	celoročně	nejsou
A18	Horskokvildské slatě	celoročně	nejsou
B1	Novohůrecká slať	celoročně	bez omezení
B2	Paseky	celoročně	nejsou
B3	Modravské slatě	celoročně	stávající režim omezení
B6	Mezilesní slať	celoročně	nejsou
C1	Trojmezí	celoročně	bez omezení
C2	Smrčina	celoročně	stávající režim omezení – 16.11. – 14.7.
D1	Vysoké Lávky	1.3. - 31. 5.	nejsou
D2	Jezerní slať	celoročně	uzavření naučné stezky do slatě v období zimování
D3	Vydří most	1.3. - 31. 5.	lyžařská trasa stávající otevřena do 14. 3. s omezením 15. 3. – 31. 5.
D4	Knížecí Pláně	1.3. - 31. 5. (18:00 – 10:00)	časové omezení žluté turistické trasy v úseku Knížecí Pláně - rozc. - napojení na cyklostezku Knížecí Pláně - Borová Lada
D5	Chalupská slať	celoročně	uzavírka poválkového chodníku v době zimování

Označení	Název	Období omezení	Omezení turistických cest
D6	Nový Svět	1.3. - 31. 5. (18:00 - 10:00)	nejsou
D7	Stráženská slať	celoročně	nejsou
D8	Cazov	15.3. - 31. 5.	sezónní omezení
D9	Spálený luh	celoročně	nejsou
D10	Nové Údolí	1.3. - 31. 5.	nejsou
D11	Dobrá	1.3. - 31. 5. (18:00 - 10:00)	bez omezení
D12	Vltava	režim splouvání	nejsou
D13	Vltavský luh	celoročně	bez omezení
D14	Pěkná	1.3. - 31. 5.	bez omezení
D15	Želnavský luh – rozlitiny	1.3. - 30. 6.	nejsou
D16	Starý potok	1.3. - 31. 5. (18:00 – 10:00)	časové omezení naučné stezky Želnavá - Slunečná
E1	Prášílské jezero	celoročně	nejsou
E2	Dračí skály	1. 2. - 31.7.	bez omezení
E3	Povydří - Viklany	1. 2. - 31.7.	nejsou
E6	Plechý - kar	celoročně	bez omezení
F1	Plešné jezero	celoročně	nejsou
G1	Křemelná	celoročně	bez omezení
G2	Povydří	celoročně	bez omezení
G3	Medvědice	celoročně	nejsou

E) Tabulka s charakteristikou stávajících vyhrazených tras (v rámci navržených klidových území)

Kód	Název segmentu	Úsek	Značení	cyklo trasa	lyžařská trasa	hraniční chod.	naučná stezka	vodácká trasa	sezónní omezení (uzávěra) trasy	důvod omezení	změna režimu trasy oproti dosavadnímu stavu
B1	Novohůrecká slat'	Slatinný potok cca 500 metrů směr Zhůří	modrá	0	1				0		0
B3	Modravské slatě					hraniční chod.			16.11. - 14.7.	tetřev	0
B3	Modravské slatě	Poledník odb. - Poledník (CZ/D)	žlutá	0	0				16.11. - 14.7.	tetřev	0
B3	Modravské slatě	Kóta 1100 m, cca 150 m od jezera Laka směr Ždánidla - Horní Ždánidla	červená	1	1				16. 3. – 14. 7. úplná, 16. 11. – 15. 3. cyklisté	tetřev	1
B3	Modravské slatě	Gsenget - Gsenget CZ/D	žlutá	1	0				0		0
B3	Modravské slatě	Frantův Most - Poledník rozc.	zelená	0	0				16.11. - 14.7.	tetřev	0
B3	Modravské slatě	Poledník rozc. – Javoří slat'	červená	0	0				16.11. - 14.7.	tetřev	0
B3	Modravské slatě	Pás (ZTZ) za Cikánskou slatí směr Březník - Březník	zelená	0	0				0		0
B3	Modravské slatě	naučná stezka na vrcholu Poledníku	naučná stezka	0	0		1		0		0
B3	Modravské	Rozcestí Bavorská	zelená	1	1				0		0

Kód	Název segmentu	Úsek	Značení	cyklo trasa	lyžařská trasa	hraniční chod.	naučná stezka	vodácká trasa	sezónní omezení (uzávěra) trasy	důvod omezení	změna režimu trasy oproti dosavadnímu stavu
	slatě	cesta - Předěl									
C1	Trojmezí	Plešné jezero - Pod kamenným mořem	zelená	0	1				0		0
C1	Trojmezí	ZTZ linie - Plešné jezero	zelená	1	1				0		0
C1	Trojmezí	Pod Plechým - Pod kamenným mořem	žlutá	0	0				0		0
C1	Trojmezí	naučná stezka 0,7 km mezi Plešným jezerem a Stifterovým pomníkem					1		0		0
C2	Smrčina	Pod Smrčinou - Smrčina rozc.	červená	0	0				16.11. - 14.7.	tetřev	0
D2	Jezerní slat'	krátký úsek od vyhlídkové plošiny směrem do slatí po poválce	naučná stezka				1		1.3. – 31. 5. (18:00-10:00)	tetřívěk	1
D2	Jezerní slat'	120 úsek - lesní cesta Lapka	lyžařská trasa	0	1				0	tetřívěk	0
D3	Vydří most	pouze lyžařská trasa po loukách od Jezerní slati k Vydřímu mostu	lyžařská trasa	0	1				15.3. – 31.5.	tetřívěk	1
D4	Knížecí Pláně	Knížecí Pláně rozc. - Cesta na Knížecí Pláně (cca 600	žlutá	0	0				1.3. - 31.5. 18:00 – 10:00	tetřívěk	1

Kód	Název segmentu	Úsek	Značení	cyklo trasa	lyžařská trasa	hraniční chod.	naučná stezka	vodácká trasa	sezónní omezení (uzávěra) trasy	důvod omezení	změna režimu trasy oproti dosavadnímu stavu
		metrů)									
D5	Chalupská slať	250m úsek od IC k jezírku po poválce	naučná stezka						1.3.-31.5. 18:00-10:00	tetřívěk	1
D8	Cazov	Dolní silnice - Dolní Cazov	červená	1	1				15.3. - 31.5. 18:00 – 10:00	tetřívěk	1
D11	Dobrá	Dobrá, lávka - cca 300 m směr Dobrá	žlutá	0	0				0		0
D12	Vltava							1	režim splouvání	perlorodka	0
D13	Vltavský luh	úsek mezi Vltavskou a železniční tratí, cca 300 metrů	modrá	1	0				0		0
D13	Vltavský luh	cca 700m úsek okolo lávky na Dobré	zelená						0		0
D16	Starý potok	od brodu po mez směrem ke Slunečné	naučná stezka				1		1.3. - 31.5. 18:00 – 10:00	tetřívěk	1
G1	Křemelná	úsek cca 1 km nad Paštěckým mostem směrem na Paště	zelená	0	0				0		0
G1	Křemelná	průchod od jihozápadu ke Křemelné (křižovatka U	zelená, neznačená, modrá	1	1						0

Kód	Název segmentu	Úsek	Značení	cyklo trasa	lyžařská trasa	hraniční chod.	naučná stezka	vodácká trasa	sezónní omezení (uzávěra) trasy	důvod omezení	změna režimu trasy oproti dosavadnímu stavu
		Křemelné) vč. zachování průchodu po lesní cestě Pískovna – V Sítinách – U Křemelné – Stodůlecký most. Přístupnost Stodůleckého mostu zachována									
G2	Povydrí	úsek 200 m směrem na Hrádky nad Klostermannovým mostem –až Klostermannův most a Turnerova chata - 800 metrů nad Turnerovou chatou směr Zhůří	žlutá						0		0

F) Použitá odborná literatura

Andreska J. 1986: Hospodaření s tetřevem hluščem (*Tetrao urogallus*) na panství Český Krumlov v letech 1858-1936. *Folia Venatoria* 16

Andreska J. 1987: Úbytek tetřeva hlušce v Čechách z hlediska historických pramenů. *Zprávy z úkolů ochrany přírody* 6

Andreska J., Andresková E. 1993: Tisíc let myslivosti. Tina,

Arlettaz R., Patthey P., Baltic M., Leu T., Schaub M. Palme R., Jenni-Eiermann S. 2007. Spreading free-riding snow sports represent a novel serious threat for wildlife. *Proceedings of the Royal Society B* 274

Barber J. R., Crooks K. R., Fristrup K. M. 2009: The costs of chronic noise exposure for terrestrial organisms. *Trends in Ecology and Evolution* Vol. 25 No. 3

Begon M., Harper J. L., Townsend C. R. 1997: Ekologie: jedinci, populace a společenstva. *Vydavatelství Univerzity Palackého, Olomouc*.

Bufka L., Červený J., Bürger P., 2000: Vývoj početnosti tetřeva hlušce (*Tetrao urogallus*) na Šumavě. In: Málková P (Ed.): Tetřevovití – Tetraonidae na přelomu tisíciletí. *Sborník příspěvků z mezinárodní konference 24. - 26. 3. 2000 v Českých Budějovicích*

Bufka L. 2004: Monitoring tetřeva hlušce (*Tetrao urogallus*) na Šumavě. *Aktuality šumavského výzkumu II, Sborník z konference: 233-235*.

Červený J., Koubek P., Bufka L., Horn P., Havránek F., 1996: Management tetřevovitých v NP Šumava (Vývoj, současný stav, prognóza, opatření k podpoře). *Odborná studie MŽP ČR, nepubl. Praha, 67 pp*.

Čihař M. et al. 1997: Analýza rekreačně turistických aktivit v centrální části Národního parku Šumava. Závěrečná zpráva výzkumu. Zadavatel MŽP ČR.

Čihař M. et al. 1998: Rekreačně turistické využití centrální části Národního parku Šumava a reflexe ochrannářského managementu veřejností. Závěrečná zpráva výzkumu. Zadavatel MŽP ČR.

Čihař M., Görner T. 2009: Monitoring vybraných ukazatelů udržitelného turismu v centrálních částech horských národních parků a biosférických rezervací Šumava a Krkonoše. Univerzita Karlova v Praze, Přírodovědecká fakulta, Ústav pro životní prostředí. Praha, 13 str. a přílohy.

Flousek J., Volf O., 2012: Nechováme se k tetřívkoví macešsky? Ochrana přírody 3/2012

Grim V. & Storch I. 2000: Minimum viable population size of capercaillie *Tetrao urogallus*: results from stochastic model. *Wildlife Biology* 6

Havránek a kol. 1993: Ochrana a uchování genofundu vybraných druhů zvěře. *Závěrečná zpráva VÚLHM Jíloviště- Strnady*.

Hora J., Brinke T., Vojtěchovská E., Hanzal V., Kučera Z. (eds) 2010: Monitoring druhů přílohy I směrnice o ptácích a ptačích oblastí v letech 2005 – 2007. *Agentura ochrany přírody a krajiny ČR, Praha, 320 pp.*

Hubený P., 2012: Hodnocení výskytu tetřeva a rušivých aktivit v oblasti Královského hvozdu a Můstku, interní zpráva

Hudec K. & Šťastný K. (eds.) 2005: Fauna ČR. Ptáci 2/I. *Academia, Praha*.

Chvojková E., Viktora L., Volf O. 2009: Monitoring tetřeva hlušce a datlíka tříprstého v oblasti Jezerní hory, Špičáku a Pancíře v období 2008-2009, Závěrečná zpráva, Česká společnost ornitologická

Chytrý M., Kučera T., Kočí M., Grulich V., Lustyk P. 2010: Katalog biotopů České republiky, druhé vydání. Agentura ochrany přírody a krajiny ČR. 445 pp

Interegg 2014-2018: výsledky projektu „Grenzüberschreitende Kartierung der Waldökosysteme Weg zum gemeinsamen Management im Nationalpark Šumava und Nationalpark Bayerischer Wald“
Genetiku zpracoval Sascha Rösner

Klaus S., Andreev A. V., Bergmann H. H., Müller F., Porkert J., Wiesner J. 1989: Der Auerhühner. *Die Neue Brehm-Bücherei. Bd. 86 A. Ziemsem Verlag, Witternberg Lutherstadt, Germany*.

Klaus S. & Augst U. 1994: Das Aussterben des Auerhuhns *Tetrao urogallus* L. im Elbsandsteingebirge – Versuch einer Analyse. *Beiträge zur Tierwelt des Elbsandsteingebirge* 2: 18-46.

Klaus S., Bergmann H.-H., 1994: Distribution, status and limiting factors of capercaillie (*Tetrao urogallus*) in Central Europe. *Cibier Faune Sauvage* 11 (special number part 2): 57-80.

Kloubec et. all. 2015: Ptáci Jižních Čech

Leckerq B. 1987: Influence de quelques pratiques sylvicoles sur la qualité des biotopes a grand tétras (*Tetrao urogallus*) dans le massif du Jura. *Acta Oecol. 2. Oecol. génér.*: 237-246.

Lefranc N. 1987: La situation du grand tétras (*Tetrao urogallus*) dans le massif Vosgein. *Off. Naqt. Chasse Bull. Mens* 112: 5 – 18.

Nowald Günter, 2001: Verhalten von Kranichfamilien (*Grus grus*) in Brutrevieren Nordostdeutschland: Investition der Altvögel in Ihre Nachkommen.

Perlín R., Bičík I. 2010: Sborníky z výzkumu na Šumavě – sešit 4: Lokální rozvoj na Šumavě. Správa NP a CHKO Šumava. 187 str. ISBN 978-80-87257-06-7.

Plaňanský K. a kolektiv 2012: Tetřev hlušec v koexistenci v současném prostředí v NP Šumava.

Porkert J. 1975: Methodische Gesichtspunkte zum Studium der Ökologie der bedrohten Tetraoniden Populationen. *Beitr. Jagd Wildforsch* 9: 417-429.

Porkert J. 1980: K antropickým vlivům na populace tetřevovitých (*Tetraonidae*). *Opera Concorctica* 17: 31-43.

Porkert J. 1982: Ke strukturálním změnám biotopů tetřevovitých (*Tetraonidae*) v hřebenových partiích východních Sudet a jejich vztah k imisím škodlivin transportovaných srážkovými vodami. *Opera Corcontica* 19: 165-182.

Rajala P., Raitis 1972: Effekt des Herbizids (2,4,5 – T) auf Tetraonidenpopulationen. *Suomen Riista* 24:19-27.

Rakušan C. 1981: Přímé vyrušování tetřevů člověkem jako jeden z rozhodujících činitelů jejich ústupu. *Folia Venatoria* 10-11: 251-257.

Raup M. D. 1995: O zániku druhů. Je Darwinova teorie o přežívání nejkvalitnějších druhů jediným vysvětlením vývoje života na zemi? NLN, Praha.

Rösner S., Müller J. 2012: Vliv struktury stanoviště, lesnického hospodaření a turismu na prostorové rozšíření, velikost populace a stresové zatížení tetřeva hlušce *Tetrao urogallus* na Šumavě a v Bavorském lese. Tetřev hlušec – sborník z mezinárodní konference.

Roth K. 1974: Die frühere und heutige Verbreitung des Auerwilds in Baden-Württemberg. *Alg. Forstz* 39

Romportl D. 2015: Habitat and dispersal models. 11pp. Project Report of the Trans Lynx Project.

- Romportl D. 2023: Habitatový model rysa ostrovida, přepočítaný model z Romportl (2015)
- Romportl D. 2022: Tetřevovití na Šumavě – habitatové modely a vymezení jádrových území
- Spitzer K., Bufková I. 2008: Šumavská rašeliniště. Správa NP a CHKO Šumava. 203 pp
- Saniga M. 1998: Diet of capercaillie (*Tetrao urogallus*) in a Central-European mixed sprucebeech-fir and mountain forest. *Folia Zoologica* 47 (2)
- Sapolsky R. M., Romero L. M., & Mick A. U. 200: How glucocorticoids influence stress responses? Integrating permissive, suppressive, stimulatory, and preparative actions. *Endocrine Reviews*, 21
- Segelbacher G., Höglund J., Storh I. 2003: From connectivity to isolation: genetic consequences of population fragmentation in capercaillie across Europe. *Molecular Ecology* 12
- Smrčková T., 2000: Současný stav populace tetřeva hlušce na Šumavě. *Diplomová práce, lesnická fakulta ČZU Praha*.
- Scherzinger W. 1976: Rauhfusshühner. *Schr. R.Nationalpark Bayer. Wald* 2
- Scherzinger W. 1978: Wild und Wintersport. *Pirsch* 30
- Scherzinger W. 1995: Artenschutzprojekt Auerhuhn im Nationalpark Bayerischer Wald, *Berichtszeitraum 1985 – 1995. Závěrečná zpráva NP Beyer. Wald*
- Scherzinger W., 1985: Artenschutzprojekt Auerhuhn im Nationalpark Bayerischer Wald, berichtszeitraum 1985 -1995. *Nationalpark Bayerischer Wald, Grafenau*
- Scherzinger W., 2003: Artenschutzprojekt Auerhuhn im Nationalpark Bayerischer Wald von 1985 – 2000. *Nationalpark Bayerischer Wald, Grafenau*
- Schroth K. E. 1995: Evaluation and habitat suitability for capercaillie in northern Black Forest. *Proc. Intern. Symp. Grouse* 6
- Storch I., Schwarzmüller C., Stemmen D. von den 1991: The diet of the capercaillie in the Alps: a comparison of hens and cocks. *Trans. Int. Congr. Union Game Biol.* 20
- Storch I. 1991: Habitat fragmentation, nest site selection and nest predation risk in capercaillie. *Ornis Scand.* 22
- Storch I. 1993: Habitat selection by capercaillie in summer and autumn: Is bilberry important? *Oecologica* 95

Storch I. 1994: Habitat and survival of capercaillie nests and broods in the Bavarian Alps. *Biological Conservation* 70

Storch I. 1995: Annual home ranges and spacing patterns of capercaillie in Central Europe. *J. Wildl. Manage.* 59(2)

Suchant R., 2005: Grouse and tourism. *Procc. X. Int. Symp. On grouse, Abstracts-oral presentations, 26-30th September 2005, Luchon*

Šťastný Karel a kolektiv: Fauna, Ptáci II.

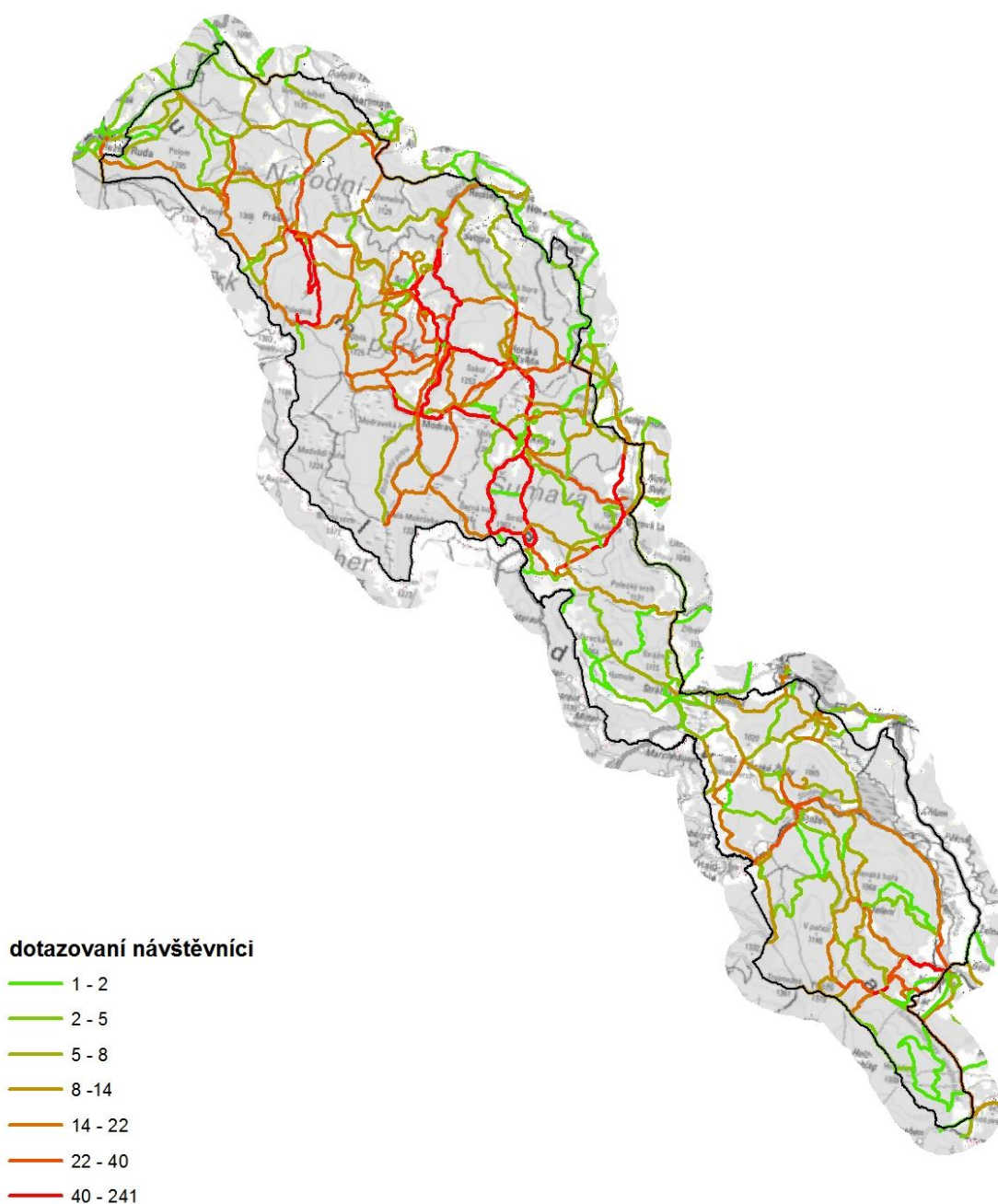
Thiel D., Jenni-Eiermann S., Braunisch V., Palme R., Jenni L., 2008: Ski tourism affects habitat use and evokes a physiological stress response in capercaillie *Tetrao urogallus*: a new methodological approach. *Journal of Applied Ecology*

Volf D., Tejkal M., Mikoláš M., 2014: Fragmentace prostředí a její vliv na populaci tetřeva hlušce v Ptačí oblasti Šumava. Odborná studie. Česká společnost ornitologická

Zeitler A, 2006: Birkwild und Wintertourismus. 12. Österreichische Jägertagung 2006

G) Intenzita návštěvnosti NP Šumava na základě dotazování návštěvníků v rámci projektu SEM

Socioekonomický monitoring v NP Šumava a NP Bavorský les 2017 - 2019
počet dotazovaných návštěvníků

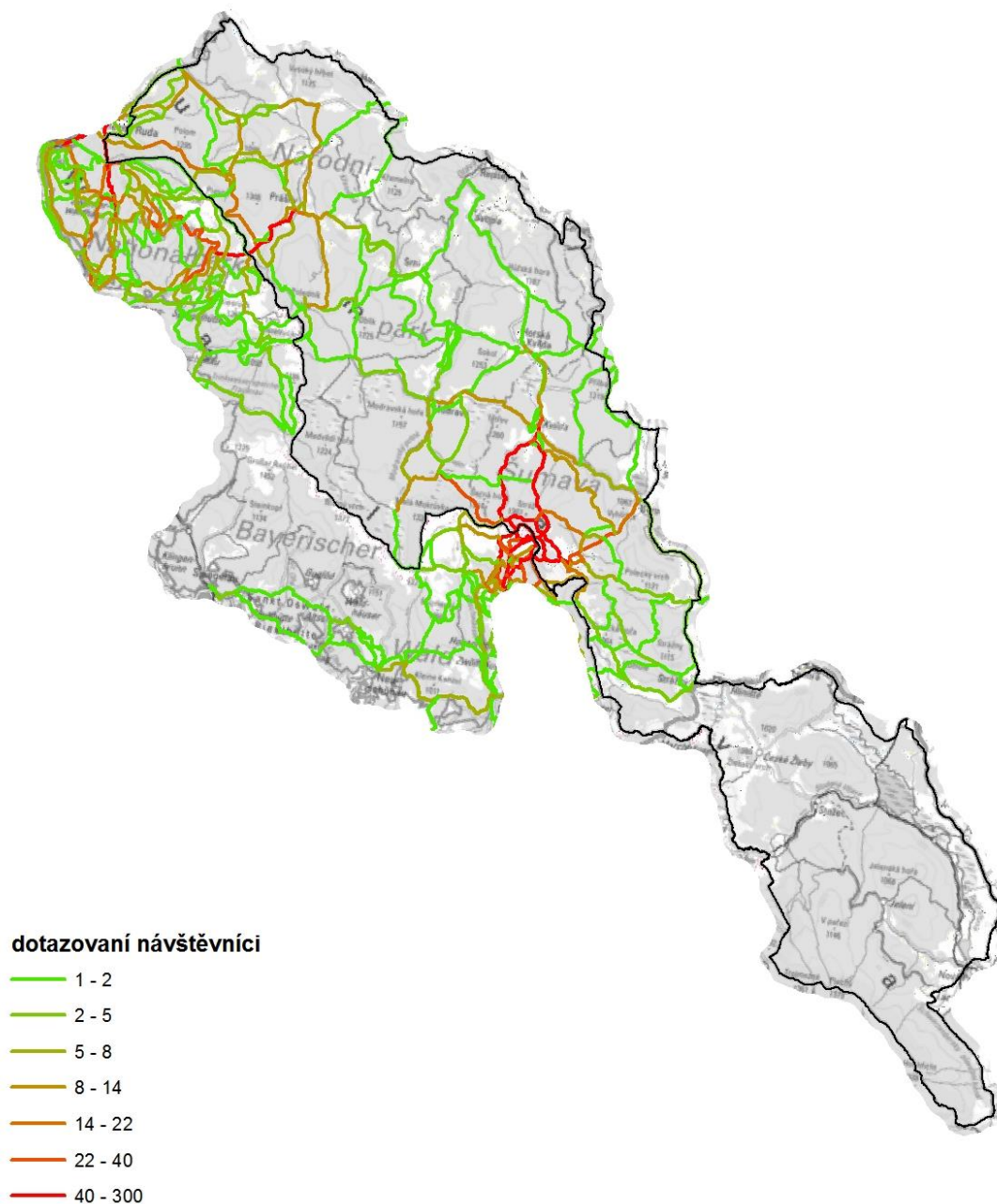
© Správa NP Šumava, Socioekonomický monitoring 2017/18
RS-20230710-01

10
km

H) Intenzita přeshraniční návštěvnosti na základě dotazování v rámci projektu SEM

Socioekonomický monitoring v NP Šumava a NP Bavorský les 2017 - 2019
přeshraniční návštěvníci

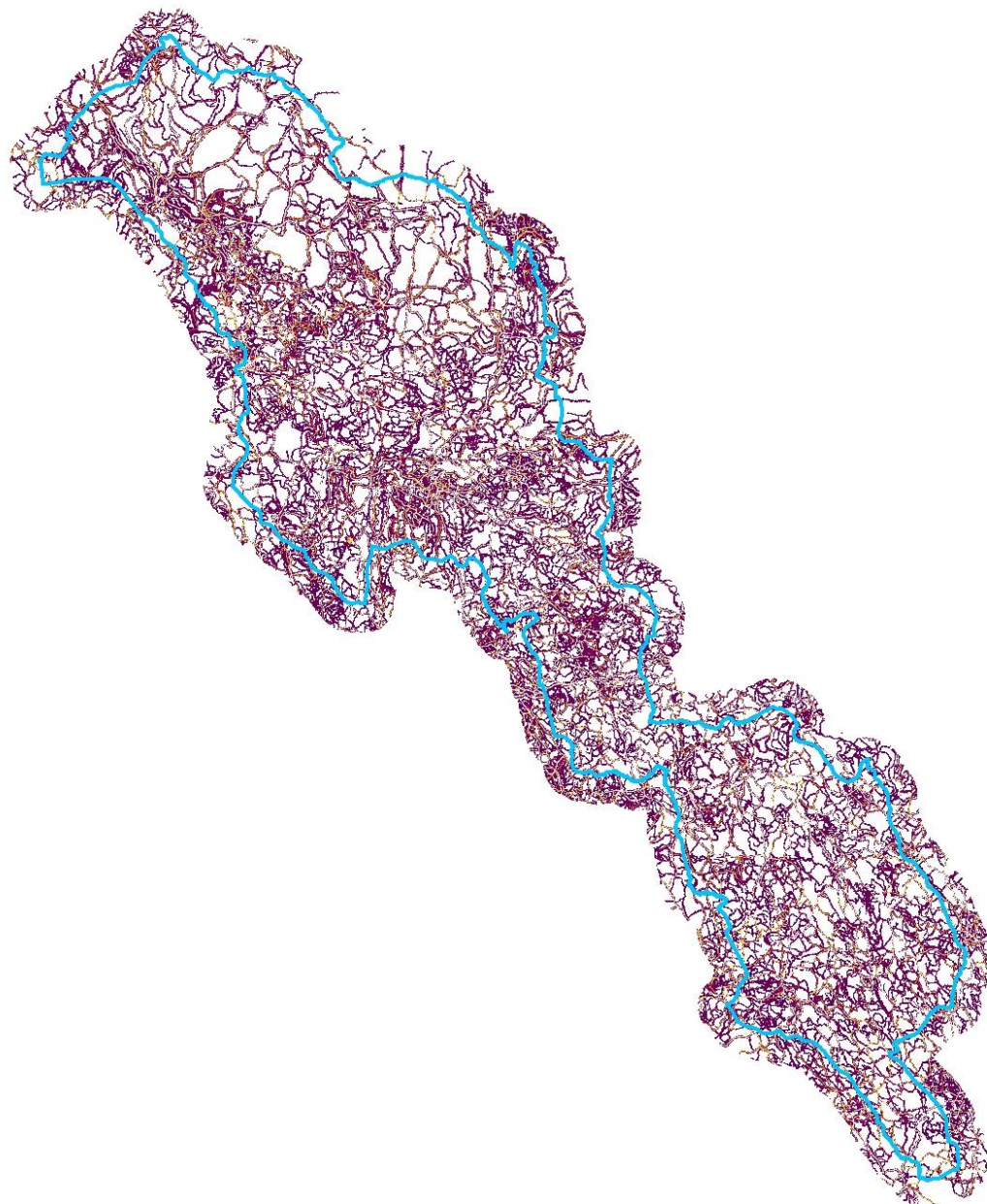
© Správa NP Šumava, Socioekonomický monitoring 2017/18
RS-20230710-02

10
km

I) Intenzita návštěvnosti na základě Heatmap Strava.com

Intenzita návštěvnosti dle Strava Heatmap

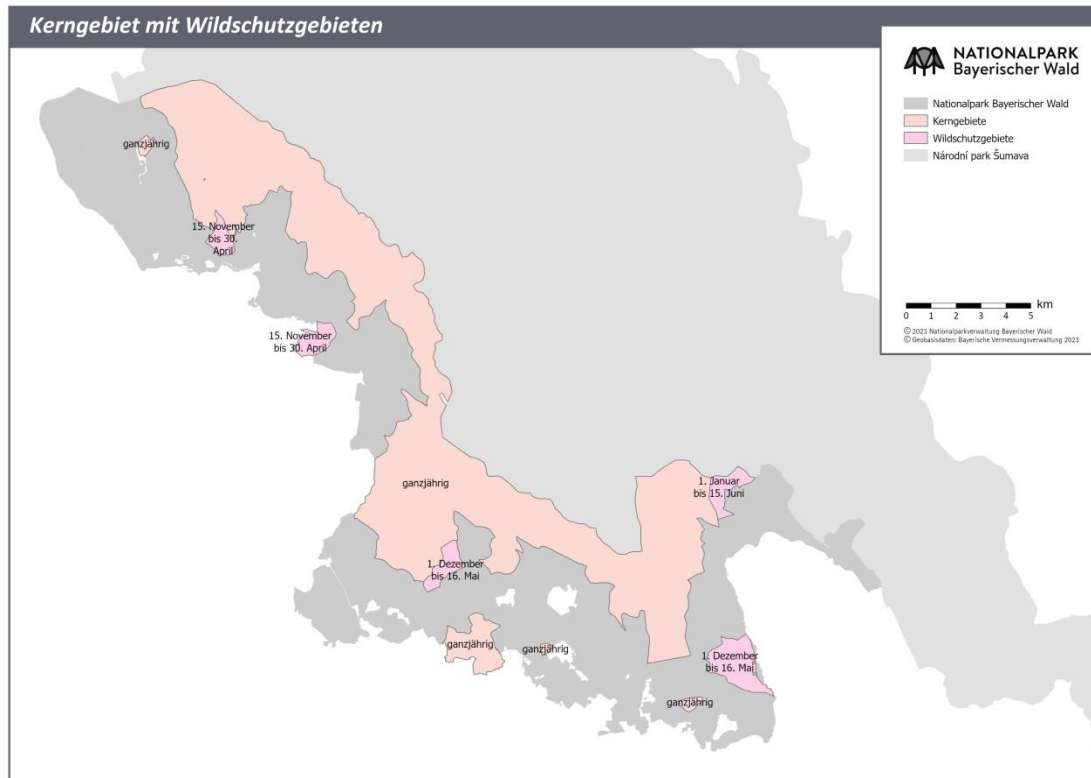

© Strava Inc. 2023: Strava Metro & Strava Heatmap - data on RS-20230710-04

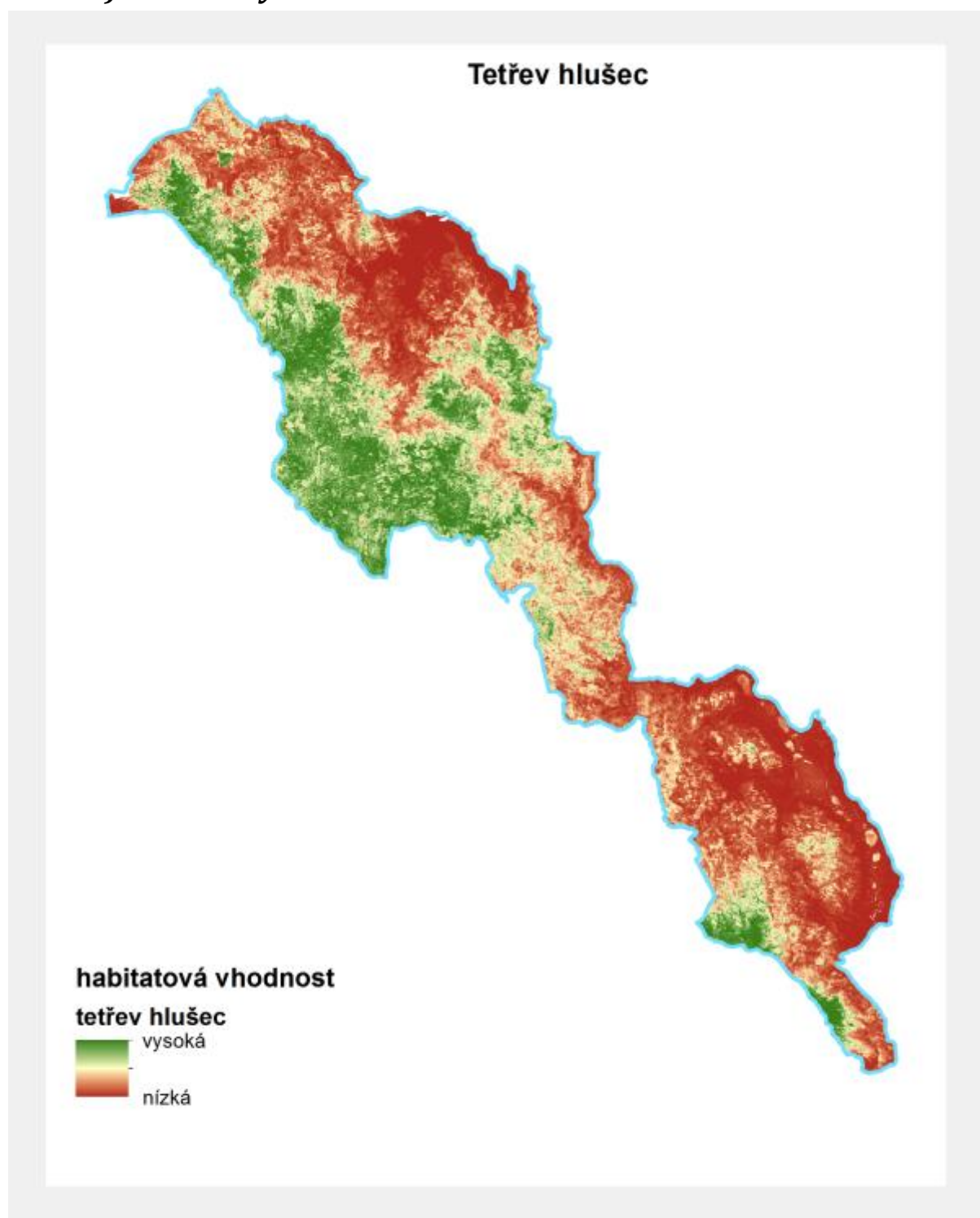
10
km

J) Mapa klidových území NP Bavorský les

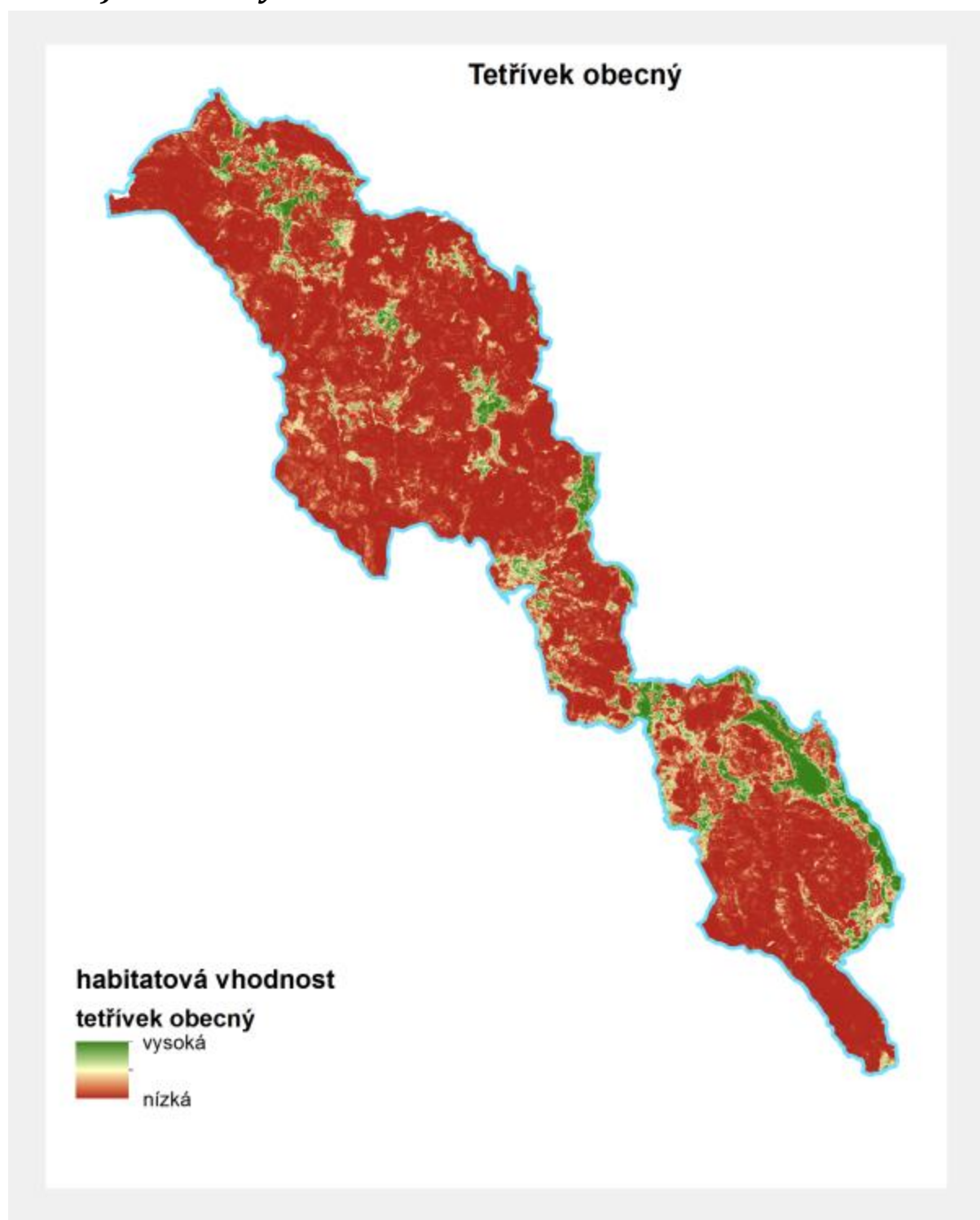

K) Habitatový model tetřeva hlušce

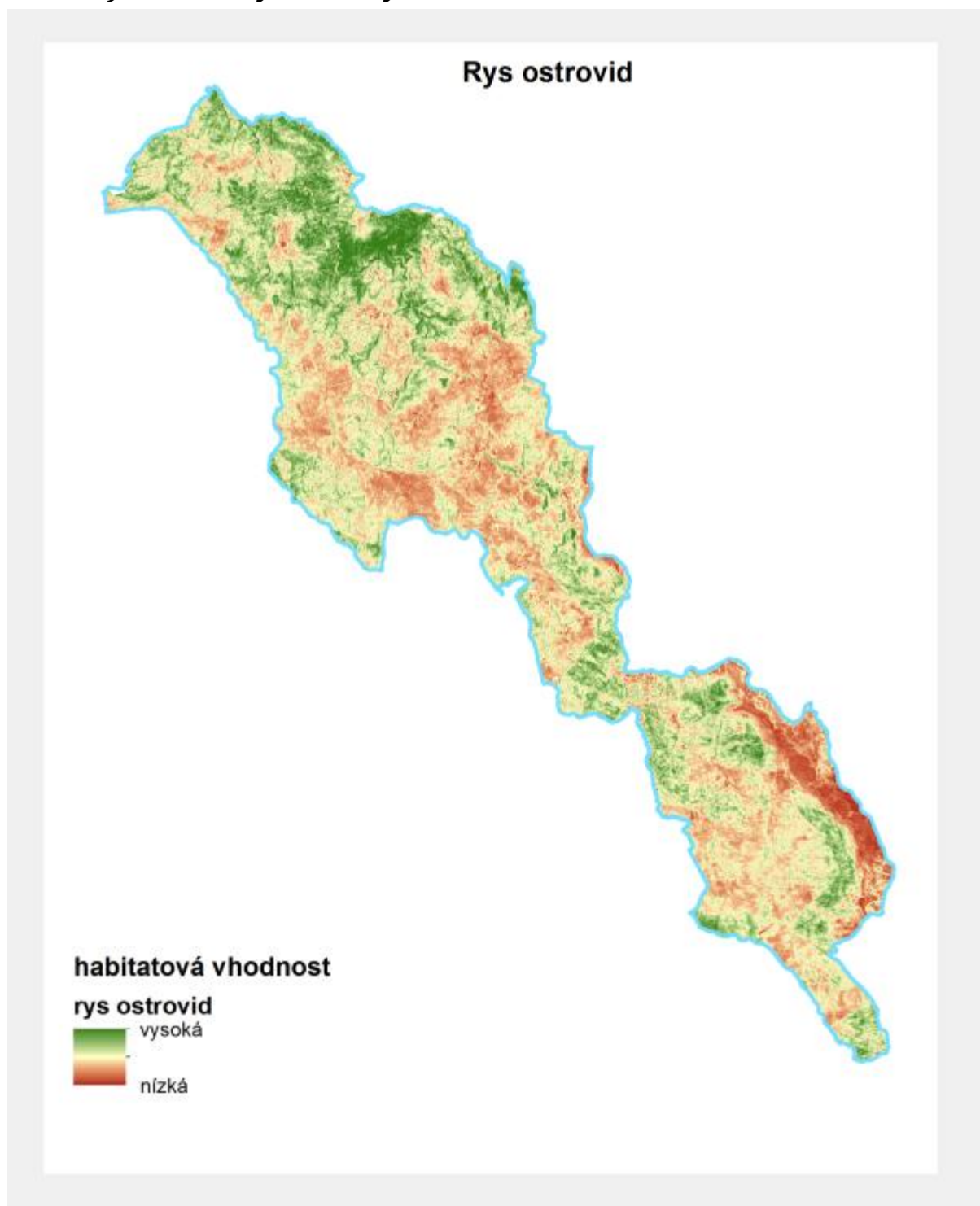
Zdroj: Romportl (2022)

L) Habitatový model tetřívka obecného

Zdroj: Romportl (2022)

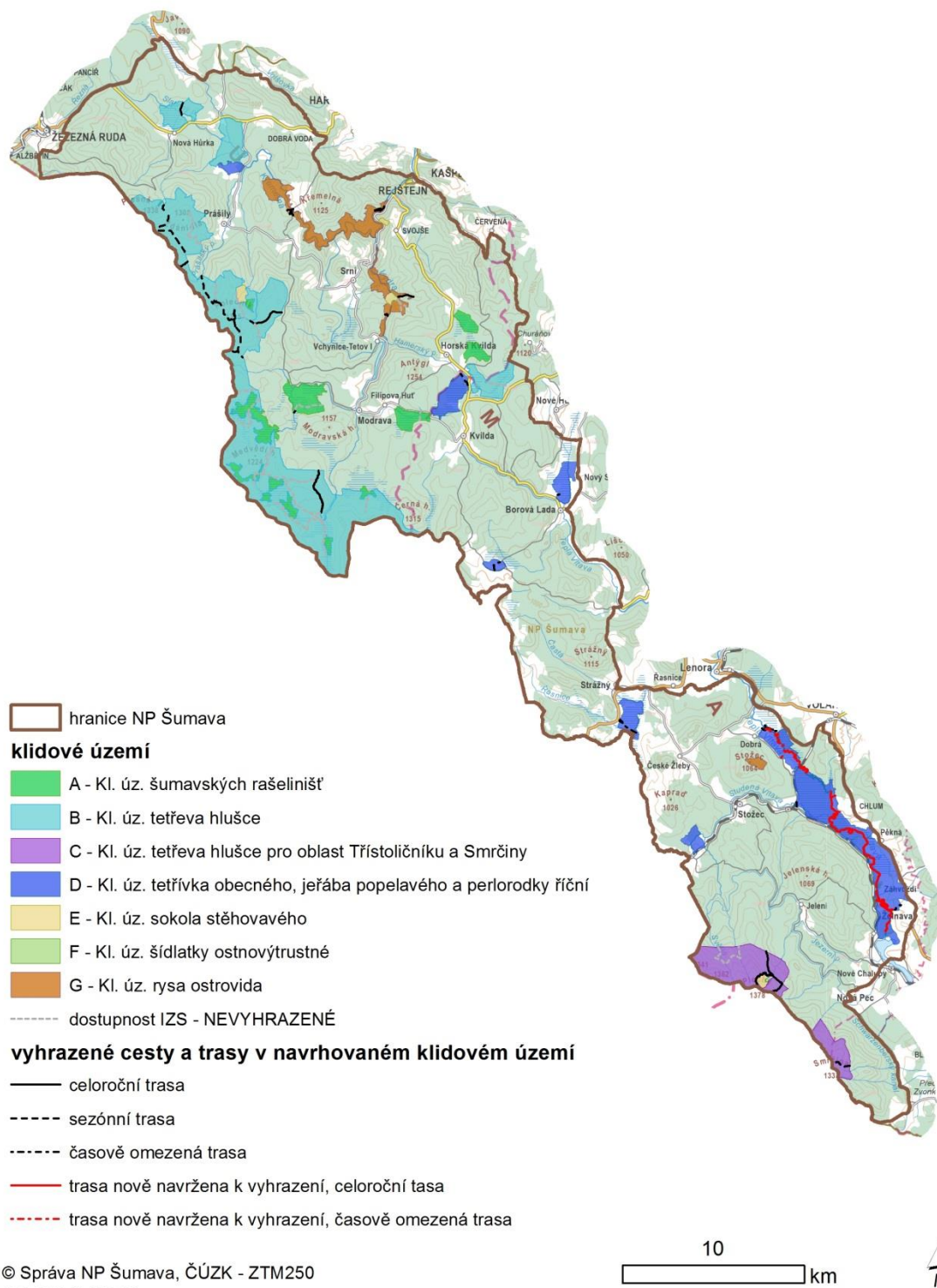
M) Habitatový model rýsa ostrovid

Zdroj: Romportl (2023)

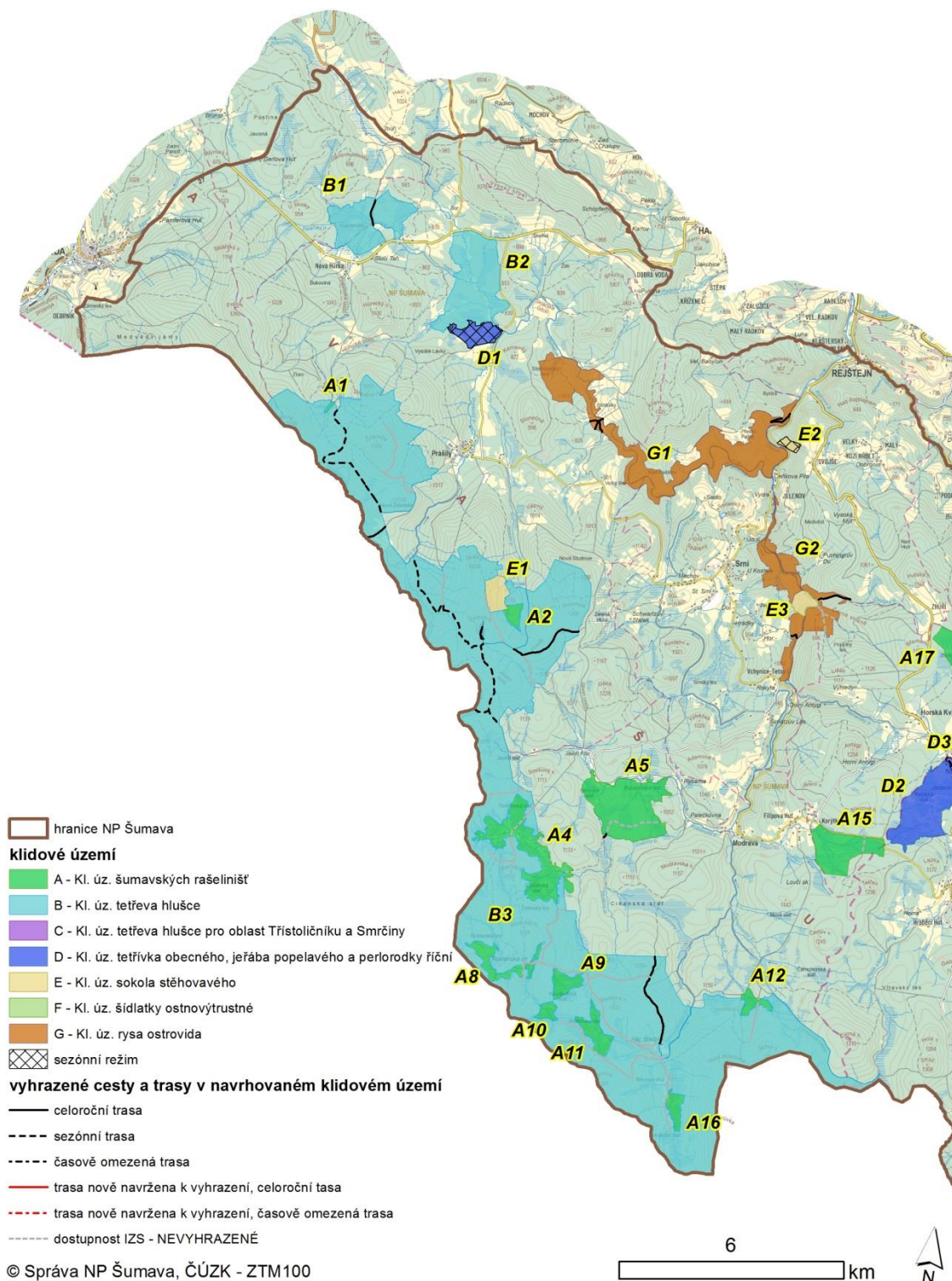
N) Přehledová mapa klidových území NP Šumava

Klidové území Národního parku Šumava

Klidové území Národního parku Šumava

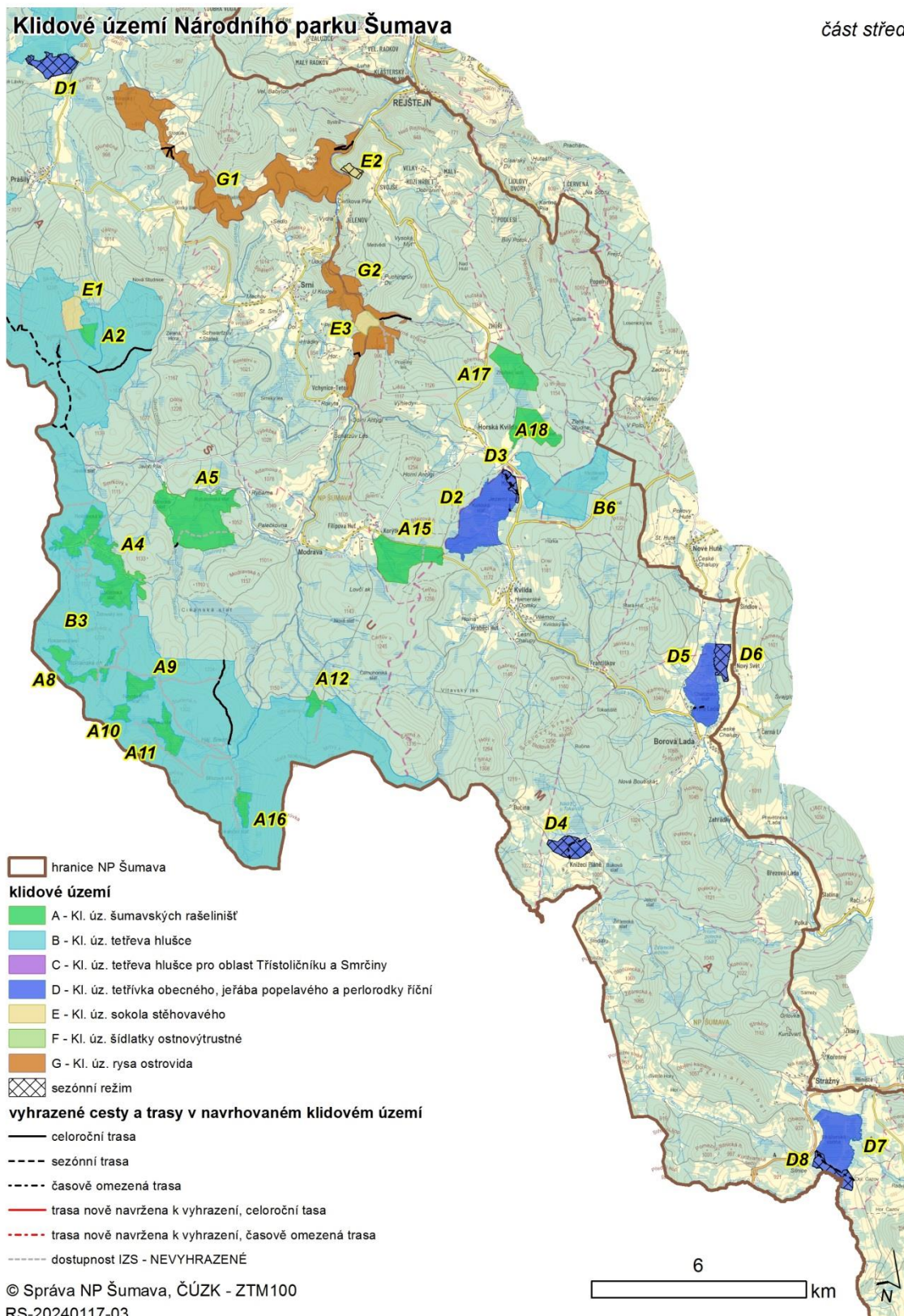
část západ

© Správa NP Šumava, ČÚZK - ZTM100
RS-20240117-02

Klidové území Národního parku Šumava

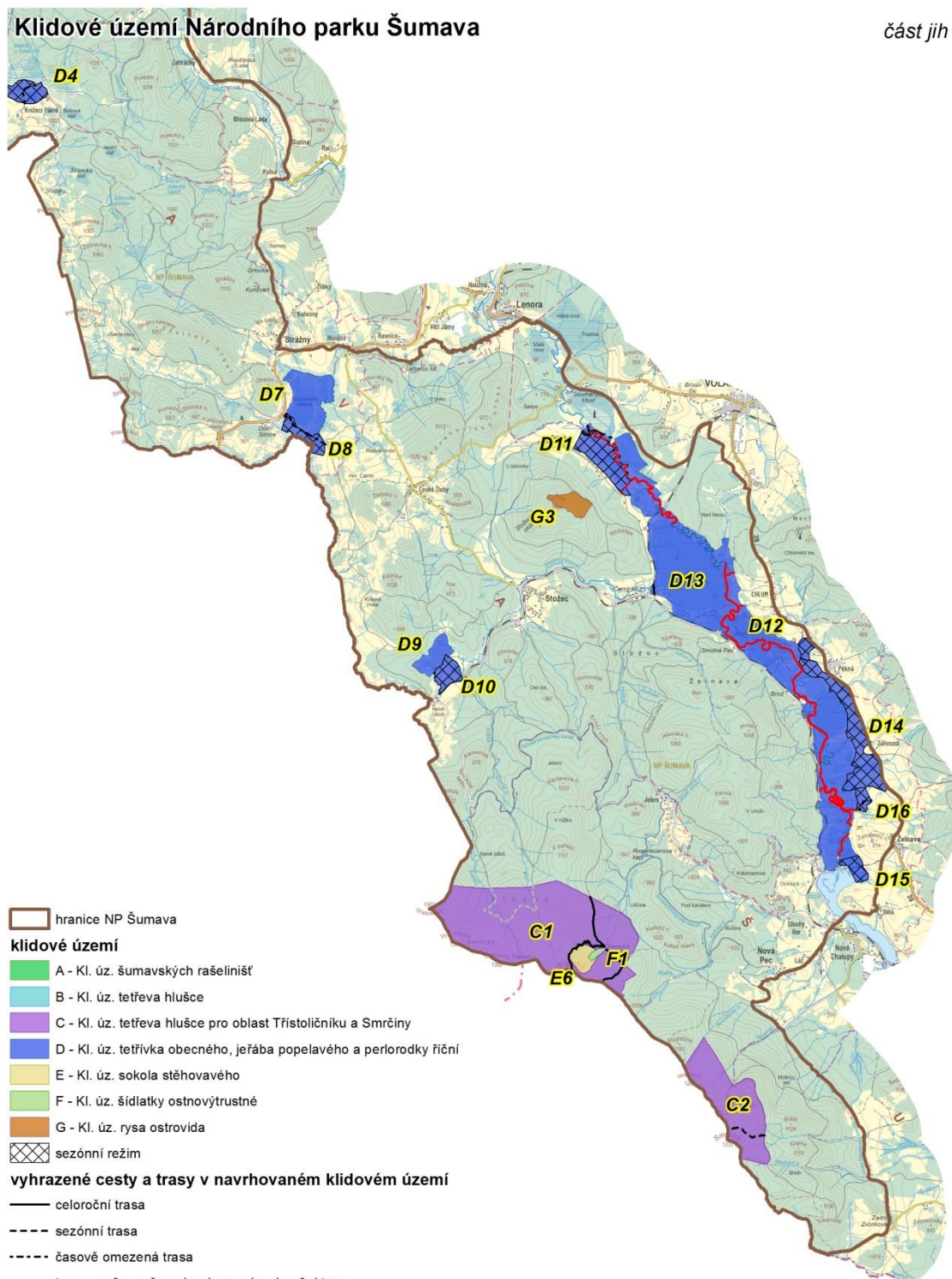
část střed

© Správa NP Šumava, ČÚZK - ZTM100
RS-20240117-03

Klidové území Národního parku Šumava

část jih

hranice NP Šumava

klidové území

- A - Kl. úz. šumavských rašelinářů
- B - Kl. úz. tetřeva hlušce
- C - Kl. úz. tetřeva hlušce pro oblast Trístoličnicku a Smrčiny
- D - Kl. úz. tetřívka obecného, jeřába popelavého a perlorodky říční
- E - Kl. úz. sokola stěhovavého
- F - Kl. úz. šidlatky ostnovýtrusné
- G - Kl. úz. rysa ostrovida

sezónní režim

vyhrazené cesty a trasy v navrhovaném klidovém území

- celoroční trasa
- sezónní trasa
- časově omezená trasa
- trasa nově navržená k vyhrazení, celoroční trasa
- trasa nově navržená k vyhrazení, časově omezená trasa
- dostupnost IZS - NEVYHRAZENÉ

© Správa NP Šumava, ČÚZK - ZTM100

RS-20240117-04

6 km

O) Informace o existenci tras dostupnosti pro IZS – nevyhrazené cesty (IZS mimo vyhrazené cesty a trasy)

<i>Segment</i>	<i>počáteční</i>	<i>koncová</i>
B3	Prášily	Ždánidla,točna
B3	Prášilský potok	Poledník
B3	Adámkova svážnice Předěl	Adámkova svážnice – nad Starou jímkou
B3	Tmavý potok Předěl	Tmavý potok .pod Oblíkem
B3	Střelecký průsek - křižovatka	Střelecký průsek- točna
A4,B3	Střelecký průsek – křižovatka	Medvěd, včetně odbočky k hranici
A8,B3	Pod Roklanem	Roklanská nádrž-křižovatka
B3	Novohuťská cesta,Soutok - točna	Roklanská cesta - Březník
B3	Široká cesta – křižovatka Trampus	Široká cesta –křižovatka Roklanská
B3	Březník	Roklanská
B3	Březník	Pytlácký roh-točna
B3	Březník	Luzenské údolí-točna
A12,B3	Vltavská cesta	Mrtvý vrch-točna
B3	Prameny Vltavy	Státní hranice pod černou horou
A5	Hraběcí most	Zbořený most
A15	Silnice Filipova Huť-Kvilda	Tetřevská slať skládka
C1	Kalamitní-Ježový	Kalamitní -Světlá
B6	Košská cesta - silnice	Košská cesta-točna
G2	Turnarova chata	Popelný les
G2	Turnerova chata	Černé stráně